

SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Cea mai frumoasă
carte din lume și alte
povestiri

book
HUMANITAS
fiction

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Cea mai frumoasă carte din lume

... și alte povestiri

Traducere din franceză de ILEANA CANTUNIARI

Coperta: Angela Rotaru

...acele buchete de flori care pornesc în căutarea unei inimi și nu găsesc decât o vază.

Romain Gary, *Dincolo de această limită tichetul dumneavoastră nu mai e valabil*

Wanda Winnipeg

Interiorul RoIls-Royce-ului, de piele. Uniforma și mănușile șoferului, de piele. Valizele și gentile care burdușesc portbagajul, de piele. Sandaua împletită care anunță o gambă rasată la marginea portierei, de piele. Taiorul cu fustă stacojie al Wandeii Winnipeg, de piele.

Comisionarii de la hotel se înclină.

Wanda Winnipeg trece pragul fără să se uite la nimeni și fără să verifice dacă bagajele sunt aduse în urma ei.

La recepție, funcționarii fremătă. Neputând să-i prindă privirea din spatele ochelarilor fumurii, se întrec în formule de bun venit.

— Bine ați venit, doamnă Winnipeg, e o mare cinste pentru noi că ați descins la Royal Émeraude. Vom face totul ca șederea dumneavoastră să fie cât mai plăcută cu putință.

Ea primește aceste dovezi de stimă ca pe ceva ce i se cuvine, fără un cuvânt. Angajații continuă conversația ca și cum ea ar răspunde.

— Salonul pentru înfrumusețare este deschis de la ora șapte până la ora douăzeci și unu, la fel ca sala de fitness și piscina.

Ea face o strâmbătură. Panicat, responsabilul se grăbește să anticipeze o problemă.

— Firește, dacă doriți, ne putem schimba orarul și adapta programului dumneavoastră.

Sosind în grabă, directorul s-a strecurat găfâind în

spatele ei și acum turuie:

— Doamnă Winnipeg, ne faceți o imensă onoare descinzând la Royal Émeraude! Vom face totul ca șederea dumneavoastră să fie cât mai plăcută cu putință.

Pentru că el a folosit același clișeu ca subalternii lui, Wanda Winnipeg schițează un zâmbet batjocoritor pe care nu-l ascunde angajaților, cu aerul de a spune: „Nu e prea isteț patronul vostru, nu e în stare să se exprime mai bine ca voi”, apoi se răsucește ca să-i întindă mâna să i-o sărute. Directorul nu i-a perceput ironia și nu o va bănuși, căci ea îi va face hatârul de a-i adresa cuvântul:

— Sper că n-am să fiu dezamăgită: principesa Mathilde mi-a lăudat mult hotelul dumneavoastră.

Printr-o mișcare reflexă din călcâie, ceva între salutul unui militar și omagiul unui dansator de tango, directorul receptează mesajul: a priceput că, găzduind-o pe Wanda Winnipeg, nu găzduiește doar una dintre cele mai mari averi din lume, ci și pe o femeie care frecventează lumea bună.

— Îl cunoașteți, îmi închipui, pe Lorenzo Canali?

Cu un gest, își prezintă amantul, un bărbat chipeș cu păr negru, lung, ca dat cu briantină, care își înclină capul schițând un zâmbet, perfect în rolul prințului consort care, fiind de rang inferior, știe că trebuie să se arate mai amabil decât regina.

Apoi ea se îndreaptă spre apartamentul rezervat, știind foarte bine că în urma ei au început șușotelile.

— O credeam mai înaltă... Ce femeie frumoasă! Pare mai tânără decât în poze, nu?

De îndată ce pătrunde în apartament, simte că totul acolo va fi foarte bine; totuși îl ascultă pe director cum își laudă marfa afișând o expresie sceptică. În ciuda spațiului vast, a marmurei din cele două săli de baie, a buchetelor de flori, a televizoarelor de ultimă generație, a marchetăriei prețioase a mobilelor, ea rămâne în așteptare, mulțumindu-se să observe că ar fi util un telefon pe terasă,

În caz că ar dori să vorbească stând pe șezlong.

— Desigur, doamnă, aveți dreptate, vi-l aducem sus într-o clipă.

Evită să-i spună că nu-l va folosi niciodată, că va vorbi la mobil, căci ține să-l terorizeze până la plecare, ca s-o slujească mai bine. Directorul hotelului Royal Émeraude închide ușa înclinându-se și făgăduindu-i plin de efuziune câte-n lună și-n stele.

Rămasă în sfârșit singură, Wanda se întinde pe o canapea, lăsându-i pe Lorenzo și pe cameristă să-i așeze hainele în dulapuri. Știe că impresionează și se amuză mereu de acest lucru. Pentru că nu-și exprimă părerea, e respectată; pentru că nu vorbește decât spre a rosti o judecată dezagreabilă, este temută. Agitația pe care o provoacă cea mai scurtă apariție a ei nu se datorează nici bogăției, nici celebrității, nici fizicului ei ireproșabil, ci ține de un soi de legendă care o învăluie.

Ce a realizat ea în fond? După părerea ei, totul se rezumă la două principii: să știi să te căsătorești și să știi să divorțezi.

Wanda a urcat treptele societății cu fiecare căsătorie. Ultima – cu cincisprezece ani în urmă – a făcut din ea ceea ce este astăzi. Căsătorindu-se cu miliardarul american Donald Winnipeg, a devenit celebră: revistele din lumea întreagă au publicat fotografiile de la nunta lor. Apoi și-au făcut datoria copertele care i-au fost propuse cu ocazia divorțului, unul dintre cele mai savuroase și mai mediatizate din ultimii ani, și care a transformat-o într-una din cele mai bogate femei de pe planetă.

De atunci, viața ei de rentieră s-a dovedit ușoară: Wanda Winnipeg se mulțumește să angajeze oameni foarte calificați pentru a-i administra afacerile; dacă nu-i câștigă respectul, îi schimbă fără remușcări.

Lorenzo intră și găngurește cu glasul lui cald:

— Care este programul din după-amiaza asta, Wanda?

— Pentru început, am putea să intrăm în piscină, iar apoi

să ne odihnim în cameră. Ce părere ai?

Lorenzo traduce pe dată în limbajul lui cele două ordine ale Wande: s-o contemple cum înoată doi kilometri și să facă dragoste cu ea.

— Da, Wanda, mă încântă ideea.

Wanda zâmbește binevoitor: Lorenzo nu are de ales, dar e elegant din partea lui că se preface cu plăcere supus.

Îndreptându-se spre baie, el o lasă printr-o subtilă legănare din șolduri să-i admire talia zveltă, arcuirea șalelor. Ea visează cu voluptate că în curând va frământa cu amândouă mâinile fesele bărbatului.

Asta prefer eu la ei, zău dacă știu de ce!

În monologul ei interior, Wanda se folosește de fraze simple, ale căror turnuri populare îi dezvăluie originea. Din fericire, le aude doar ea.

Lorenzo revine în cămașă de in și slip mulat, gata s-o însoțească în piscină. Wanda n-a avut niciodată un însoțitor mai abil: nu are ochi decât pentru ea, nu-i plac decât prietenii ei, mănâncă la fel ca ea, se scoală la aceleași ore și se arată de o bună dispoziție constantă. Nu contează că apreciază totul sau că nu apreciază nimic, el își îndeplinește rolul.

Dacă stau să mă gândesc, e impecabil. Dar nici eu nu sunt mai prejos.

Aici, ea nu se gândește la fizic, ci la comportament: Lorenzo se poartă ca un gigolo profesionist, dar Wanda știe cum să se poarte cu un gigolo. Cu câțiva ani în urmă, în fața atitudinii pline de atenții, galante, ireproșabile a lui Lorenzo, ar fi fost tulburată de bănuieli și l-ar fi suspectat de homosexualitate. Astăzi, puțin îi pasă dacă descoperă că Lorenzo se uită după bărbați; îi e de ajuns s-o reguleze bine și pe cât de des are ea chef. Nimic altceva. Și nici nu dorește să știe dacă, la fel ca atâția alții, se duce cumva pe furiș la toaletă să-și injecteze un produs care îi permite să stea drepti în fața ei...

Noi, femeile, ne pricepem atât de bine să ne prefacem. ..

De ce să nu trișeze și ei la rândul lor?

Wanda Winnipeg a ajuns la acel moment fericit din viața unei femei ambițioase când, în sfârșit, cinismul sfârșește prin a produce un lucru înțelept: eliberată de exigența morală, ea se bucură de viață așa cum este ea și de bărbați așa cum sunt ei, fără să se indigneze.

Își consultă agenda și verifică modul de organizare a vacanței. Wanda detestă să se plictisească, așa că planifică tot: serate de binefacere, vizitarea unor vile, întâlniri cu prietenii, plimbări cu jet-schiul, masajе, deschiderea unor restaurante, inaugurări de cluburi de noapte, baluri costumate; nu prea mai rămâne loc pentru improvizație; ceasurile consacrate shopping-ului sau siestei au fost și acestea planificate. Întreg personalul – inclusiv Lorenzo – deține o copie a acelei agende și va trebui să se opună pisălogului care ar încerca să-i toace ca să obțină prezența doamnei Winnipeg la masa sau la partida sa de joc.

De-acum liniștită, închide ochii. Un miros de mimoză vine s-o deranjeze. Tulburată, se scoală, inspectează îngrijorată împrejurimile. Alertă falsă. Imaginația îi joacă feste. Parfumul tocmai i-a amintit că și-a petrecut o parte din copilărie aici, că pe atunci era săracă și că nu se numea Wanda Winnipeg. Nimeni n-o știe și nici n-o va ști. Și-a reinventat total biografia și a făcut în așa fel încât să se creadă că s-a născut lângă Odessa, în Rusia. Accentul pe care și l-a format în cinci limbi – și care îi pune atât de bine în valoare timbrul răgușit – acreditează mitul.

Ridicându-se, își scutură capul și alungă amintirile. Adio, crâmpеie de trecut! Wanda controlează tot, corpul ei, comportamentul, afacerile, sexualitatea, trecutul ei, tot. Trebuie să petreacă o vacanță extraordinară. De altfel, a plătit pentru asta.

Săptămâna se desfășoară perfect.

Cei doi trec de la dineuri „rafinatе” la dejunuri

„delicioase”, fără a uita de seratele „divine”. Pretutindenii, conversații identice îi așteaptă pe convivii lumii bune și, în scurt timp, Wanda și Lorenzo știu să discute, ca și cum și-ar fi petrecut toată vara pe Coasta de Azur, despre avantajele Disco Privilège, despre revenirea la modă a *string*-ului – „ce idee amuzantă, dar, dacă-ți permiți, de ce nu...” –, despre jocul acela „epatant” la care trebuie să mimezi titluri de filme – „dacă l-ați fi văzut pe Nick încercând să ne facă să ghicim *Pe aripile vântului!*” –, despre mașina electrică „ideală pentru mersul la plajă, draga mea”, despre falimentul lui Aristotel Paropoulos și mai ales despre avionul privat al bieților Sweetenson care s-a zdrobit – „un monomotor, draga mea, auzi tu, să iei un monomotor când îți poți permite bine mersi un avion ca lumea?”

În ultima zi, iahtul familiei Farinelli – „da, da, regele sandalelor italienești, cele fine, cu împletitură dublă peste gleznă, e singurul care contează” – îi poartă pe Wanda și pe Lorenzo pe apele liniștite ale Mediteranei.

Femeile știu care e scopul voiajului: să se urce pe punte ca să arate, oricare le-ar fi vârsta, o plastică desăvârșită, sâni fermi, o talie fină și picioare fără celulită. Wanda se pretează acestui exercițiu cu firescul celei care se știe bine făcută și bine întreținută. Lorenzo – ca de obicei, exemplar – n-o scapă din ochi, privind-o cu ochi calzi de îndrăgostit. Amuzant, nu? Wanda culege câteva complimente care o binedispun și în starea asta, accentuată de vinul roze din Provența, coboară împreună cu vesela trupă de miliardari pe plaja de la Salins unde îi lasă iahtul *Zodiac*.

Li se întinde o masă sub umbrarele de stof ale restaurantului.

— Vreți să-mi vedeți tablourile, doamnelor și domnilor? Atelierul meu e la capătul plajei. Vă conduc până acolo oricând doriți.

Evident, nimeni nu răspunde vocii umile. Vine de la un

bătrân care s-a apropiat la o distanță respectuoasă. Ceilalți continuă să râdă și să vorbească tare, ca și cum el nici n-ar exista. Până și el are impresia că n-a izbutit să se facă auzit, căci o ia de la capăt.

— Vreți să-mi vedeți tablourile, doamnelor și domnilor? Atelierul meu e la capătul plajei. Vă conduc până acolo oricând doriți.

De data asta, o tăcere agasată marchează faptul că pisălogul a fost băgat în seamă. Guido Farinelli îi aruncă o privire urâtă patronului restaurantului care, dându-i ascultare la rezezeală, se apropie de bătrân, îl înșfacă de braț și-l ia cu el certându-l.

Conversațiile reîncep. Nimeni nu observă că Wanda s-a făcut palidă.

L-a recunoscut.

În pofida anilor, a decrepitudinii – ce vârstă o fi având acum, optzeci de ani? –, a tremurat când i-a auzit intonația glasului.

Pe moment, alungă, ostilă, această amintire. Urăște trecutul. Urăște mai cu seamă trecutul ei de mizerie; nici o clipă, de când a pus piciorul acolo, nu s-a gândit că a mai frecventat plaja de la Salins, nisipul ăsta împestrit cu stânci negre peste care de-atâtea ori a călcat cu mult timp în urmă, un timp uitat de toți, un timp în care ea nu era încă Wanda Winnipeg. Apoi amintirea o copleșește fără voia ei și, spre marea ei surpriză, îi aduce o fericire plină de căldură.

Discret, se răsucește ca să-l contemple pe bătrânul căruia patronul restaurantului i-a oferit, ceva mai încolo, un pastis¹. Are în continuare același aer un pic răătăcit, mirarea aceea de copil care nu înțelege prea bine lumea.

O, nici pe vremuri nu era un tip prea inteligent. Asta cu siguranță că nu l-a ajutat. Dar ce frumos era!...

Wanda se surprinde roșind. Da, ea, Wanda Winnipeg, femeia cu miliardele de dolari, simte niște înțepături ușoare

---

¹ Băutură pe bază de anason. (N.tr.)

ca niște flăcări în gât și pe obraji, la fel ca atunci când avea cincisprezece ani...

Panicată, se teme ca nu cumva vecinii de masă să bage de seamă tulburarea care a cuprins-o, dar nu, conversația, stropită de vinul roze, continuă netulburată.

Cu un zâmbet, preferă să rămână absentă și, fără să se cintească din loc, ascunzându-se în spatele ochelarilor fumurii, se reîntoarce în trecut.

Avea pe atunci cincisprezece ani. Potrivit biografiei oficiale, la vârsta aceea era în România, muncitoare într-o fabrică de țigări; nimeni nu se gândise să verifice acest amănunt care o transforma în eroină de romane, într-un soi de Carmen ieșită din mizerie. În realitate, ea trăia deja de câteva luni nu departe de acolo, la Frejus, plasată într-o instituție pentru adolescente cu probleme, majoritatea orfane. Nu-și cunoscuse niciodată tatăl, însă mama – cea adevărată – trăia încă la vremea aceea; totuși medicii, din cauza multiplelor recidive, preferaseră s-o despartă de fiica ei pentru a o ține departe de droguri.

Pe Wanda n-o chema Wanda, ci Magali. Un prenume stupid pe care-l ura. Fără îndoială pentru că nimeni nu-l rostise cu dragoste. Deja îi pune pe cei din jur s-o strige altfel. Oare pe ce nume, în anii aceia? Wendy? Da, Wendy, ca eroina din *Peter Pan*. Un drum spre Wanda, deja...

Își refuza și numele, și familia. Amândouă i se păreau o eroare. De foarte tânără, se simțise victima unei confuzii de identitate, probabil că se înșelaseră la maternitate: se socotea menită bogăției și reușitei, or ea fusese expedită într-un soi de coteț la marginea unui drum național, la o femeie săracă, drogată, murdară, indiferentă. Mânia născută dintr-un sentiment de nedreptate îi călea deja caracterul. Tot ce avea să trăiască în viitor avea să țină de răzbunare, de corectarea greșelilor: i se datorau despăgubiri cu dobândă pentru acel început brambura de

viață.

Wanda știa că avea să se descurce de una singură. Nu-și închipuia cu precizie viitorul, dar era sigură că nu se va bizui pe diplome, șansele ei fiind compromise de studiile haotice, cu atât mai mult cu cât, de îndată ce fusese plasată în casa de corecție după niște furturi mărunte prin magazine, nu mai întâlneau decât profesori preocupați mai curând de autoritate decât de conținutul pedagogic, cadre didactice specializate care trebuiau să-și educe elevii înainte de a-i instrui. Wanda credea așadar că nu o va scoate la capăt decât folosindu-se de bărbați. Aceștia o plăceau. Era un lucru evident. Iar ei îi plăcea să fie plăcută.

De îndată ce putea, ieșea din școala de corecție și se ducea pe bicicletă la plajă. Deschisă, curioasă, dornică să intre în vorbă, izbutise să acrediteze ideea că trăia nu departe de acolo, cu mama ei. Deoarece era frumoasă, fusese crezută, iar oamenii o tratau drept fiica locului.

Dorea să se culce cu un bărbat la fel cum celelalte, la aceeași vârstă, doreau să ia un examen dificil: după părerea ei, asta era diploma care urma să pună punct adolescenței ei dureroase, permițându-i să se lanseze în viața adevărată. Numai că dorea ca experiența să fie cu un bărbat adevărat, nu cu un băiat de vârsta ei; ambițioasă, se îndoia că un mucos de cinspe ani ar putea s-o învețe mare lucru.

S-a pus pe studiat piața masculilor cu osârdia scrupuloasă pe care avea s-o dovedească toată viața. La vremea aceea, pe o rază de cinci kilometri, doar unul ieșea în evidență: Cesario.

Wanda auzise confidențele femeilor care și-l alegeau drept amant: era desăvârșit. Nu numai că era bronzat, sportiv, zvelt și avea un fizic ireproșabil – cu atât mai vizibil cu cât trăia pe plajă în costum de baie –, ci mai și adora femeile și se pricepea să facă foarte bine dragoste.

— Face de toate, scumpo, de toate, de parcă ai fi o regină! Te sărută peste tot, te linge peste tot, te mușcă de

urechi, de fese, chiar și de degetele de la picioare, te face să gemi de plăcere, totul durează ore... Ascultă, Wendy, bărbați atât de înnebuniți după femeie să știi că nu există. Cesario e numai unul. Bun, singurul lui defect e că nu se atașează. E celibatar din natură. Nici una dintre noi n-a izbutit să-l păstreze. Dar, asta ne avantajează, ne putem încerca norocul, ba chiar, din când în când, o putem lua de la capăt. Chiar și când suntem căsătorite... Ah, Cesario...

Wanda începu să-l studieze pe Cesario de parcă ar fi trebuit să aleagă la ce universitate să meargă.

Ii plăcea Cesario. Nu doar pentru că celelalte femei îi laudau meritele. Ii plăcea cu adevărat... Pielea lui, netedă și fină, de culoarea caramelului... Ochii verzi-aurii, încercuiți de un alb la fel de pur ca sideful unei scoici... Părul blond de pe corp, auriu când lumina bătea din spate, precum o aură răspândită de trup... Bustul fin, bine conturat. .. Fundul mai ales, ferm, rotunjit, cărnos, obraznic.

Contemplându-l pe Cesario din spate, Wanda a înțeles pentru prima oară că era atrasă de fesele bărbaților, tot așa cum bărbații sunt atrași de sânii femeilor: o atracție care țâșnea din vintre, care îi ardea corpul. Când Cesario trecea pe lângă ea, mâinile ei se rețineau cu greu să nu-i atingă bazinul, să nu-l pipăie, să nu-l dezmiere.

Din păcate, Cesario îi dădea puțină atenție.

Wanda îl însoțea în barcă, glumea cu el, propunea ceva de băut, un cornet de înghețată, un joc... El zăbovea întotdeauna câteva secunde până să-i răspundă, cu o politețe amestecată cu iritare.

— Ești tare drăguță, Wendy, dar n-am nevoie de tine.

Wanda turba: dacă el n-avea nevoie de ea, ea avea nevoie de el! Cu cât opunea el mai multă rezistență, cu atât mai mult îl dorea: el sau nimeni altcineva. Voia să-și înceapă viața de femeie cu cel mai frumos bărbat, chiar dacă era cel mai sărac; mai târziu avea să vină timpul să se culce și cu tipi bogați și urâți.

Într-o noapte, îi scrisese o lungă scrisoare de dragoste, înflăcărată, devotată, plină de speranță, și care, recitind-o, o înduioșă atât de mult, încât nu se mai îndoi că avea să câștige. Putea el rezista aceluia obuz încărcat cu dragoste?

Când se înfățișă înaintea lui după ce îi trimisese mesajul, Cesario avea o înfățișare severă și îi ceru, pe un ton rece, să-l însoțească pe ponton. Se așezară cu fața spre mare, cu picioarele deasupra apei.

— Wendy, ești adorabilă că-mi scrii ce-ai scris. Sunt foarte onorat. Pari o fată bună, foarte pasionată...

— Nu-ți plac? Sunt urâtă, asta e!

El izbucni în râs.

— Ia te uită, tigroaica, gata să muște! Nu, ești foarte frumoasă. Chiar prea frumoasă. Asta e problema. Nu sunt un ticălos.

— Ce vrei să spui?

— Ai cincisprezece ani. Nu se vede, e adevărat, dar știu că nu ai decât cincisprezece ani. Trebuie să mai aștepti...

— Dar eu nu vreau să mai aștept...

— Dacă nu vrei să mai aștepti, fa ce vrei cu cine vrei. Dar eu te sfătuiesc să mai aștepti. Nu trebuie să faci dragoste oricum, nici cu oricine.

— De asta te-am ales!

Mirat de ardoarea fetei, Cesario o privi cu alți ochi.

— Sunt foarte tulburat, Wendy, și poți fi sigură că ți-aș zice da dacă ai fi majoră. Ar fi da, imediat. Sau mai degrabă n-ar fi nevoie să mi-o ceri, eu aș fi acela care ar fugi după tine. Dar, atâta timp cât nu ești majoră...

Wanda izbucni în plâns, cu trupul cutremurându-se tot de mâhnire. Timid, Cesario încercă s-o împace, având grijă s-o respingă atunci când ea încerca să profite de situație ca să se lipească de el.

Câteva zile mai târziu, Wanda se întoarse la plajă, liniștită acum de explicația din zilele precedente: o plăcea, îl va avea!

Cugetase la cele întâmplate și își fixase ținta de a-i

câștiga încrederea.

Făcând-o pe adolescenta care-și acceptă soarta, încetând să-l mai ațâțe sau să-l mai hărțuiască, începu din nou să-l studieze, de data asta din punct de vedere psihologic.

La treizeci și opt de ani, Cesario trecea drept ceea ce se numește în Provența un „târâie-brâu”: un băiat frumos care trăiește din te miri ce – de pe urma peștelui pe care-l pescuiește – și care nu se gândește decât să profite de soare, de apă, de fete, fără să-și construiască un viitor. Or lucrul ăsta era fals. Cesario avea o pasiune: picta. În cabana lui de lemn, între plajă și șosea, se îngrămădeau zeci de scânduri – nu avea mijloacele financiare de a-și plăti pânze pregătite pentru culoare –, pensule vechi și tuburi de vopsea. Deși nimeni nu-l considera astfel, în propriii lui ochi Cesario era pictor. Nu se însura, nu-și întemeia o familie, se mulțumea cu iubite succesive, dar n-o făcea din diletantism – după cum credea toată lumea –, ci din sacrificiu, spre a se consacra cu totul vocației lui de artist.

Din păcate, era de ajuns să arunci o privire ca să-ți dai seama că rezultatul nu merita eforturile desfășurate: Cesario picta tablouri proaste unul după altul, neavând nici imaginație, nici simțul culorilor, nici mână de desenator. În ciuda ceasurilor petrecute în fața pânzei nici gând să se perfecționeze, căci pasiunea lui era însoțită de o absență totală de judecată: își lua calitățile drept defecte și defectele drept calități. Stângăcia și-o înălța la rang de stil; distrugea echilibrul spontan pe care-l dădea volumelor în spațiu sub pretextul că era „prea clasic”.

Nimeni nu lua în serios creațiile lui Cesario, nici gale-riștii, nici colecționarii, nici oamenii de pe plajă, și încă și mai puțin iubitele lui. Pentru el, indiferența asta era garanția geniului: era dator să-și urmeze calea până la recunoașterea finală, fie ea și postumă.

Wanda înțelese acest lucru și se hotărî să se folosească de el. Mai apoi, și-a conservat tehnica pentru a seduce

bărbații, o metodă care, manevrată cu bună știință, nu dă greș: măgulirea. Lui Cesario nu trebuia să-i lauzi fizicul – puțin îi păsa lui că e frumos, căci o știa și profita de pe urma acestui lucru –, trebuia să te interesezi de arta lui.

După ce devoră câteva cărți împrumutate de la biblioteca școlii – istorii ale artei, enciclopedii ale picturii, biografii ale unor pictori se întoarse solid înarmată ca să stea de vorbă cu el. Ii confirmă imediat ceea ce el gândea în taină: era un artist blestemat; aiudoma lui Van Gogh, avea să se împiedice de sarcasmul contemporanilor săi și se va bucura de glorie abia mai apoi; până atunci, nu trebuia să se îndoiască nici măcar o clipă de geniul lui. Wanda își luă obiceiul de a-i ține tovărășie când el se ocupa de zmângălelile lui și deveni expertă în arta de a bate câmpii, extaziată dinaintea acelor terciuri colorate.

Cesario era emoționat până la lacrimi că o întâlnise pe Wanda. Nu se mai putea lipsi de ea. Întrupa tot ceea ce nu cutezase să viseze: sufletul înrudit, confidenta, muza. Cu fiecare zi, avea tot mai multă nevoie de ea; cu fiecare zi, uita tot mai mult de vârsta ei fragedă.

Se întâmplă ceea ce trebuia să se întâmple: se îndrăgosti. Wanda își dădu seama înaintea lui și se îmbracă în ținute provocatoare.

Înțelegea din privirea lui că suferă de acum că n-o atinge. Din onestitate, pentru că era un băiat de treabă, se controla, deși tot corpul și tot sufletul lui ar fi dorit s-o îmbrățișeze pe Wanda.

Ea putu așadar să-i dea lovitura de grație.

Vreme de trei zile, se abținu să mai vină, ca să-l neliniștească și să-l facă să-i simtă lipsa. În cea de-a patra seară, noaptea târziu, năvăli cu lacrimi în ochi în cabană.

— Se întâmplă ceva îngrozitor, Cesario, sunt atât de nefericită! îmi vine să mă sinucid.

— Ce se întâmplă?

— Maică-mea a hotărât să plecăm înapoi la Paris. Nu ne vom mai vedea.

Lucrurile se desfășurară așa cum prevăzuse: Cesario o îmbărbătă luând-o în brațe; ea nu se simți consolată; nici el; îi propuse să bea un strop de alcool ca să-și revină; după câteva pahare, multe lacrimi și tot atâtea atingeri, când el nu mai fu în stare să se controleze, făcură dragoste.

Wandei îi plăcu fiecare clipă a acelei nopți. Fetele din regiune aveau dreptate: Cesario venera trupul feminin. Se simți ca o zeiță așezată pe un altar când el o duse în pat, apoi când o slăvi ca într-un cult până a doua zi dimineța.

Firește, ea fugi în zori și se întoarse seara, tulburată, simulând o disperare identică. Vreme de câteva săptămâni, noapte de noapte, Cesario cel debusolat încercă s-o împace pe adolescenta pe care o iubea ținând-o la distanță, pentru ca, după numeroase atingeri, îmbrățișări sau suspine șterse cu sărutări pe pleoape sau în vecinătatea buzelor, să sfârșească, înnebunit, prin a-și abandona principiile și a o iubi pe tânăra fată cu energia pasiunii lui.

Când avu senzația că dobândise o știință enciclopedică asupra relațiilor dintre un bărbat și o femeie în pat – căci o învăță până la urmă și ce anume îi era pe plac masculului – ea se făcu nevăzută.

Întoarsă la școală, nu mai dădu nici un semn de viață, își perfecționează arta voluptății în compania câtorva bărbați noi, apoi află fericită că maică-sa murise în urma unei supradoze.

Liberă, fugi la Paris, se cufundă în lumea distracțiilor nocturne și își începu ascensiunea socială sprijinindu-se pe bărbați.

— Plecăm înapoi cu iahtul sau închiriem saltele pe plaja asta? Wanda... Wanda! Mă auzi? Plecăm înapoi cu iahtul sau preferi să luăm niște saltele pe plajă?

Wanda deschide ochii, îl măsoară pe Lorenzo, care e descumpănit de absența ei, și rostește cu glas tare:

— Ce-ar fi dacă ne-am duce să vedem tablourile artistului local?

— Ei, haide, haide, trebuie să fie oribile, exclamă Guido Farinelli.

— De ce nu? Poate fi foarte amuzant! Îl asigură pe dată Lorenzo, care nu scapă nici un prilej de a-și dovedi docilitatea.

Trupa de miliardari cade de acord că va fi o expediție amuzantă și o urmează pe Wanda, care îl abordează pe Cesario.

— Dumneata ne-ai propus să-ți vizităm atelierul?

— Da, doamnă.

— Ei bine, putem veni acum?

Bătrânul Cesario rămâne câteva secunde neclintit. Deprins să fie bruftuluit, se miră că cineva i se adresează politicos.

În timp ce patronul restaurantului îl trage pe bătrân de braț ca să-i explice cam cine este celebra Wanda Winnipeg și ce onoare îi face, Wanda constată ravagiile pe care timpul le-a lăsat asupra celui care a fost cel mai frumos bărbat de pe plajă. Are părul rar și cărunț și a stat prea mult în soare; acesta, de la an la an, a tocit și a transformat pielea fermă într-un înveliș flasc, pătat, zgrunțuros la coate și la genunchi. Trupul gârbov, îngroșat, fără talie, nu mai are nici o legătură cu atletul superb de odinioară. Doar irisul ochilor și-a păstrat nuanța rară de stridie verde, cu singura diferență că acum strălucește mai puțin.

Deși Wanda nu s-a schimbat prea mult, nu se teme că el o va recunoaște. Blondă, protejată de ochelarii de soare, cu vocea bătând spre registrul grav, cu accentul ei rusesc și mai cu seamă cu averea ei, zădărnicește orice tentativă de identificare.

Intrând prima în micuța cabană, exclamă imediat:

— E minunat!

Într-o clipă, ia grupul prin surprindere: nu vor avea timp să vadă mâzgălelele cu propriii ochi, le vor vedea prin ochii ei. Punând mâna pe fiecare pânză, ea găsește motive de

uluire, de încântare. Preț de o jumătate de ceas, taciturna Wanda Winnipeg devine entuziastă, vorbăreață, lirică, așa cum nu a mai fost văzută. Lorenzo nu-și crede urechilor.

Cel mai zăpăcit e Cesario. Mut, rătăcit, se întreabă dacă scena pe care o trăiește e aieva; așteaptă râsul crud sau reflecția sarcastică menite să-i confirme că își bat joc de el.

Exclamațiile țâșnesc de acum dinspre bogătași, admirația Wande dovedindu-se contagioasă.

— E adevărat că e original...

— Pare stângaci când e de fapt al naibii de stăpânit.

— Vameșul Rousseau sau Van Gogh sau Rodin creau aceeași impresie contemporanilor, spune Wanda. Haide, să nu mai risipim timpul acestui domn: cât face?

— Poftim?

— Cât face tabloul acesta? Vreau să-l pun în apartamentul meu de la New York, în fața patului. Cât?

— Nu știu... o sută?

Rostind cifra, Cesario o regretă imediat: cere prea mult, speranțele lui se vor prăbuși.

Pentru Wanda, o sută de dolari înseamnă bacșișul pe care-l va strecura mâine portarului hotelului. Pentru el, înseamnă suma care îi va permite să-și ramburseze datoriile făcute la negustorul de vopsele.

— O sută de mii de dolari? continuă Wanda. Mi se pare rezonabil. Îl iau.

Lui Cesario îi țiuie urechile; cât pe ce să facă apoplexie, se întreabă dacă a auzit bine.

— Iar pe ăsta mi-l dai la același preț? Ar sta așa de bine pe peretele meu alb de la Marbella... O, te rog...

Mașinal, el dă din cap.

Vanitosul Guido Farinelli, știind-o pe Wanda cât e de renumită pentru geniul ei în afaceri mănoase și preocupat să nu rămână mai prejos în privința investițiilor, se oprește la o altă mângăleală. Când încearcă să negocieze, Wanda îl oprește:

— Dragul meu Guido, te rog, nu te zgârcești la preț când ești în fața unui asemenea talent. E atât de ușor și de comun să ai bani, în vreme ce a avea talent... acest talent...

Se întoarce spre Cesario.

— Acest talent e un destin! O sarcină! O misiune. Justifică toate mizeriile unei vieți.

Amintind u-le că e ora de plecare, ea scrie cecurile, precizează că șoferul ei va veni să ia pânzele seara și îl lasă pe Cesario năuc, cu o salivă albă scurgându-se pe marginea buzelor. Scena la care a visat toată viața s-a produs, și el nu găsește nimic să spună, abia de izbutește să nu leșine, îi vine să plângă, ar vrea s-o mai rețină pe femeia aceea frumoasă, să-i spună cât a fost de greu pentru el să trăiască optzeci de ani fără urmă de atenție sau de considerație, ar vrea să-i mărturisească de câte ori și-a petrecut noaptea ceasuri întregi plângând și spunându-și că, la urma urmei nu era poate decât un amărât. Datorită ei, e acum spălat de mizerii, de îndoieli, poate crede în sfârșit că tot curajul lui nu a fost zadarnic, că nu s-a încăpățânat în van.

Ea îi întinde mâna.

— Felicitări, domnule, sunt onorată că v-am cunoscut.

E o frumoasă zi cu ploaie

Ursuză, privea ploaia căzând peste pădurea landeză.

— Ce vreme nesuferită!

— Te înșeli, draga mea.

— Cum? Vino să scoți nasul afară. Ai să vezi în ce hal toarnă!

— Tocmai.

El ieși pe terasă, se apropie de grădină până unde răzbeau picăturile și, umflându-și nările, ciulindu-și urechile, cu capul dat pe spate ca să simtă mai bine suflul umed peste față, murmură cu ochii pe jumătate închiși, inspirând parcă cerul de culoarea mercurului:

— E o frumoasă zi cu ploaie.

Părea sincer.

În ziua aceea, ea dobândi două certitudini definitive: el o enerva la culme și, dacă va putea, nu-l va părăsi niciodată.

Hélène nu-și amintea să fi trăit vreodată un moment perfect. Când era mică, își uluia părinții făcând neconținut ordine în cameră, schimbându-și hainele la cea mai mică pată, împletindu-și cozile până ce obținea o simetrie perfectă; se înfiorase toată de oroare când o duseseră să aplaude baletul *Lacul lebedelor*, căci ea fusese singura care remarcase că alinierea dansatoarelor nu era riguroasă, că rochițele apretate ale acestora nu cădeau la fel și că de fiecare dată o balerină – niciodată aceeași! – rupea

mişcărilor colective; la școală, avea mare grijă de lucrurile ei, iar neîndemânaticul care îi înapoia o carte cu colțurile îndoite o făcea să izbucnească în lacrimi, răpindu-i, în adâncul conștiinței, încă un strat din firava încredere pe care o avea în omenire. La vârsta adolescenței, ajunse la concluzia că natura nu făcea mai multe parale decât oamenii când constată că sânii ei – foarte frumoși, spunea toată lumea – nu aveau chiar o formă identică, sau că un picior se îndărătnea să aibă numărul treizeci și opt, iar celălalt treizeci și opt și jumătate, iar că înălțimea ei nu va depăși, în ciuda eforturilor, un metru șaptezeci și unu – un metru șaptezeci și unu – ce cifră e asta?

Adultă, trecu superficial prin niște studii de drept și frecventă amfiteatrele universității mai ales pentru a-și oferi niște iubiri.

Puține fete se puteau lăuda cu atâtea aventuri ca Hélène. Cele care ajunseseră aproape de performanța ei colecționau amanții din voracitate sexuală sau din instabilitate psihică; Hélène, în schimb, îi colecționa din idealism. Fiecare nou băiat i se părea, în sfârșit, cel bun; în uluirea întâlnirii, în farmecul primelor cuvinte schimbate, ea reușea să-i împrumute acestuia calitățile la care visa; câteva zile și nopți mai târziu, când iluzia se topea, iar el îi apărea așa cum era de fapt, îl părăsea cu aceeași fermitate cu care îl cucerise.

Hélène suferea pentru că dorea să concilieze două realități care se exclud: idealismul și luciditatea.

În ritmul de un făt-frumos pe săptămână, ajunse dezgustată și de ea însăși, și de bărbați. În zece ani, tânăra fată entuziastă și naivă deveni o femeie de treizeci de ani cinică, lipsită de iluzii. Din fericire, înfățișarea ei nu trăda nimic din toate acestea, căci fizicul de blondă îi conferea strălucire, vioiciunea sportivă trecea drept bună dispoziție, iar pielea ei luminoasă păstra nuanța aceea catifelată și palidă care te îmbia s-o săruți!

Antoine a întâlnit-o cu ocazia unei medieri cu avocați și

s-a îndrăgostit. Hélène i-a permis să-i facă o curte asiduă, căci îi era indiferent. Avea treizeci și cinci de ani, nu era nici frumos, nici urât, simpatic, cu pielea, părul și ochii la fel de cenușii, singura lui trăsătură ieșită din comun era înălțimea; cocoțat la doi metri, se scuza că-și depășește contemporanii în înălțime arborând un zâmbet constant și o ușoară încovoiere a umerilor. Lumea îl considera o minte superioară, dar nici o inteligență nu o impresiona pe Hélène, care nu se socotea lipsită de așa ceva. Copleșind-o cu telefoane, scrisori spirituale, buchete, invitații la serate originale, s-a dovedit atât de amuzant, de constant și de vioi încât Hélène, oarecum din lipsă de ocupație și mai mult din pricină că nu prinsese până atunci nici un exemplar atât de înalt în colecția ei de amanți, i-a îngăduit să creadă că o sedusese.

S-au culcat împreună. Fericirea care l-a copleșit pe Antoine nu era pe măsura plăcerii simțite de Hélène. Dar l-a tolerat în continuare.

Legătura lor ținea de câteva luni.

Dacă îi dădeai crezare, Antoine își trăia marea dragoste. De cum o ducea la restaurant, nu se putea împiedica să n-o includă în planurile lui de viitor: acel avocat după care umbla întreg Parisul o voia pe ea drept soție și mamă a copiilor săi. Hélène, în schimb, tăcea și zâmbea. Din respect sau din teamă, el nu cuteza s-o silească să răspundă. Oare ce gândea ea?

În realitate, nici ea nu știa ce să spună. Desigur, aventura se lungea mai mult decât de obicei, dar se ferea să se gândească la asta și să tragă niște concluzii. Îl găsea... cum să spunem?... „agreabil”, da, nu ar fi ales un cuvânt mai puternic sau mai cald pentru a defini senzația care o reținea, deocamdată, să nu rupă relația. Din moment ce în curând avea să-l respingă, de ce să se grăbească?

Spre a se liniști, întocmise inventarul cusurilor lui Antoine. Din punct de vedere fizic, nu era cu adevărat slab;

când era dezbrăcat, trupul lui înalt lăsa la vedere o burtică timidă care, fără doar și poate, avea să prospere în anii ce urmau. În pat, prelungea lucrurile în loc să le repete. Intelectual, deși scilicet după cum o dovedeau cariera și diplomele lui, vorbea limbile străine mai puțin bine decât ea. Din punct de vedere moral, era încrezător, naiv la limita ingenuității...

Cu toate acestea, nici una din acele tare nu justifica o suspendare imediată a relației lor; toate acele imperfecțiuni o înduioșau pe Hélène. Mica perniță de grăsime între sex și buric oferea o oază liniștitoare pe trupul acela mare și osos de mascul; lui Hélène îi plăcea că-și putea odihni capul acolo. Un lent moment de plăcere urmat de un somn adânc îi convenea mai mult decât o noapte agitată alături de un armăsar, în care răgazurile și plăcerile scurte se succedau. Precauțiile cu care el se aventura pe terenul limbilor străine erau pe măsura absolutei perfecțiuni cu care stăpânea limba natală. Cât privește candoarea lui, era odihnitoare; în societate, Hélène observa mai întâi mediocritatea indivizilor, îngustimea minții, lașitatea, gelozia, insecuritatea, frica lor; cu siguranță, datorită faptului că aceste sentimente erau prezente în firea ei, le recunoștea iute la ceilalți; Antoine însă le atribuia oamenilor nobile intenții, scopuri înalte, idealuri, de parcă el n-ar fi aruncat niciodată o privire lucidă minții omenești ca să descopere în ce hal duhnea și viermuia.

Deoarece ea nu voia să-i cunoască părinții, își consacrau sâmbăta și duminica unor distracții tipice pentru niște citadini: cinema, teatru, restaurant, hoinăreli prin librării și săli de expoziții.

În luna mai, ocazia de a petrece patru zile libere împreună îi îndemnase să plece: Antoine o invitase într-o vilă-hotel din regiunea Landelor, la marginea pădurii de pini și a plajelor cu nisip alb. Deprinsă cu interminabilele vacanțe familiale pe malul Mediteranei, Hélène se bucurase să descopere oceanul și valurile lui zgomotoase, să-i

admire pe surferi; avea de gând să se ducă să se bronzeze pe dunele unde se practica nudismul...

Din păcate, micul dejun nici nu se încheiase bine că furtuna care amenința se și dezlănțuise.

— E o frumoasă zi cu ploaie, spusese el, rezemat de balustrada care dădea spre parc.

În vreme ce ea avea impresia că se află închisă îndărătul gratiilor ploii, silită să îndure ceasuri întregi încărcate de plictiseală, el aborda ziua cu același entuziasm pe care l-ar fi avut sub un cer strălucitor.

— E o frumoasă zi cu ploaie.

Hélène îl întrebă prin ce putea fi frumoasă o zi cu ploaie: el începu să enumere nuanțele pe care aveau să le îmbrace și cerul, și copacii, și acoperișurile atunci când vor pleca curând la plimbare, îi vorbi despre puterea sălbatică pe care o vor descoperi privind oceanul, despre umbrela care îi va apropia în timpul mersului, despre bucuria pe care o vor simți refugiindu-se înapoi acasă pentru a lua un ceai cald, despre veșmintele care se vor usca lângă foc, despre moleșeala care îi va cuprinde, despre ocazia de a face de mai multe ori dragoste, despre timpul pe care-l vor petrece povestindu-și viața ascunși sub cearceafuri, copii ocrotiți de un cort împotriva naturii dezlănțuite...

Ea îl asculta. Fericirea lui i se părea abstractă. N-o simțea deloc. Cu toate astea, o fericire abstractă face mai mult decât lipsa fericirii. Se hotărî să-l creadă.

În ziua aceea, ea încercă să privească lumea cu ochii lui Antoine.

Când făcură plimbarea prin sat, se strădui să remarce aceleași detalii ca el, vechiul zid din piatră mai degrabă decât burlanul spart, farmecul pietrelor din caldarâm mai degrabă decât faptul că erau alunecoase, kitschul naiv al vitrinelor mai curând decât ridicolul lor. Ii venea greu să se extazieze în fața muncii unui olar – auzi, să frământași lut în plin secol XXI când poți găsi peste tot salatiere din plastic – sau să te amuzi împletind un coș din răchită – asta îi

amintea de acele ore îngrozitoare de lucru manual de la colegiu în cursul cărora era silită să confecționeze cadouri demodate pe care toate acele zile ale taților și ale mamelor nu-i îngăduiau să le arunce. Surprinsă, constată că magazinele de antichități nu-l deprimau pe Antoine; acolo, el aprecia valoarea obiectelor, în vreme ce ei i se părea că miros a moarte.

Mergând pe plaja pe care vântul nu avusese timp s-o usuce între două averse, pentru că picioarele i se tot afundau într-un nisip la fel de dens ca un ciment gata să facă priză, ea nu se putu împiedica să nu bombăne:

— Marea pe zi cu ploaie, foarte mulțumesc!

— Mă rog, da' ce-ți place ție, de fapt? Marea, sau soarele? Uite apa, uite orizontul, uite imensitatea!

Ea îi mărturisi că până atunci nu prea privise nici marea și nici coasta, că se mulțumea să profite de soare.

— E cam săracă percepția ta, să reduci peisajele la soare.

Admise că el avea dreptate. Nu fără ciudă, își dădea seama, sprijinindu-se de brațul lui, că lumea era mult mai frumoasă pentru el decât pentru ea, căci el căuta prilejuri de uimire și chiar le găsea.

La prânz, se așezară la masă într-un han care, deși cochecet, fusese decorat în stil rustic.

— Asta nu te stingherește?

— Ce anume?

— Că hanul, mobilele, serviciul nu-s adevărate? Că decorul n-a fost conceput decât pentru niște clienți ca tine, pentru niște fraieri? Turism de lux, dar turism!

— Locul ăsta e real, mâncarea e reală, iar eu stau realmente aici împreună cu tine.

Sinceritatea lui o dezarma. Stăruia totuși:

— Așadar aici nu te deranjează nimic?

El aruncă o privire discretă în jur.

— Găsesc că atmosfera e plăcută, iar oamenii, încântători.

— Oamenii sunt oribili!
— Ce tot spui? Sunt normali.
— Uite, chelnerița de colo. E oribilă.
— Haide, are douăzeci de ani, nu...
— Ba da. Are ochii apropiați. Foarte mici și foarte apropiați.

— Ei și? Nu băgasem de seamă. Nici ea, după părerea mea, căci mi se pare destul de sigură de farmecul ei.

— Din fericire, altfel ar trebui să se sinucidă! Și somelierului îi lipsește un dinte într-o parte. N-ai băgat de seamă că nu puteam să mă uit la el când ni se adresa?

— Dar bine, Hélène, doar n-ai să te abții să comunici cu cineva sub pretext că îi lipsește un dinte?

— Ba da.

— Ei, haide, doar nu se transformă într-un om inferior, nedemn de respectul tău. Îți place să mă necăjești: nu dantura desăvârșită îl face pe om.

Când el se limita la reflecții teoretice, ea simțea că ar fi o dovadă de mojie să insiste.

— Ce mai e? Întrebă el.

— De pildă, cei de la masa de alături.

— Ce e cu ei?

— Sunt bătrâni.

— Asta e un defect?

— Ai vrea să fiu și eu la fel? Cu pielea flască, burta umflată, sânii căzuți?

— Dacă îmi vei da voie, cred că te voi iubi și când vei fi bătrână.

— Nu spune prostii. Da puștoaica de colo?

— Cum? Ce are biata fată?

— Pare o scorpie. Și n-are gât. Ar trebui mai degrabă să-i plângi de milă... și când îi vezi părinții!

— Da ce-au părinții?

— Tatăl poartă perucă, iar mama are gușă!

Antoine izbucni în râs. N-o credea, avea impresia că ea scotea în evidență detaliile acelea ca să improvizeze un

scheci amuzant. Or Hélène era cu adevărat indispusă de ceea ce îi sărea în ochi.

Când un băiat de optsprezece ani cu păr lung ondulat le aduse cafeaua, Antoine se aplecă spre ea.

— Da el? E băiat frumos. Nu văd ce i-ai putea reproșa.

— Nu vezi? Are pielea grasă și puncte negre pe nas. Porii îi sunt enormi... dilatați!

— Îmi închipui totuși că toate fetele din partea locului se țin de capul lui.

— Și, pe deasupra, e genul „curat doar în aparență”. Cu o igienă îndoielnică! Are un panarițiu pe degetul de la picior. Cu el poți avea surprize când se dezbracă.

— Aici, ai început să fabulezi! Mirosea a apă de colonie.

— Tocmai, e un semn foarte prost! Nu băieții cei mai curați toarnă parfum pe ei.

Era gata să adauge „crede-mă, știu despre ce vorbesc”, dar își ținu pentru ea aluzia la trecutul ei de colecționară de bărbați; la urma urmei, nu știa ce anume cunoștea Antoine despre ea, el care, din fericire, venea dintr-altă universitate.

Antoine râdea atât de mult, că până la urmă ea tăcu.

În ceasurile care urmară, avu impresia că umblă pe sârmă deasupra unei prăpăstii: era de ajuns o singură clipă de neatenție și ar fi căzut în hăul plictiselii. De mai multe ori simți densitatea plictisului – o atrăgea, o îndemna să facă saltul, să vină să-l întâlnească; simțea amețeala, ispita de a plonja. Se cramponă așadar de optimismul lui Antoine care, neobosit, cu zâmbetul pe buze, îi descria lumea așa cum o simțea el. Se agăță de credința lui plină de forță.

Spre sfârșitul după-amiezii, reîntorcându-se la vilă, făcură îndelung dragoste, iar el se strădui atât de mult să-i ofere plăcere încât, înghițindu-și agasarea, ea închise ochii la amănuntele care o copleșeau și luptă cu ea însăși ca să se preteze jocului.

Ajunse epuizată la ceasul amurgului. El nici măcar nu bănuia amploarea luptei pe care ea o dăduse în cursul zilei.

Afară, vântul încerca să frângă pinii ca pe niște catarge.

Seara, la lumina lumânărilor, sub bârnele unui tavan vechi de câteva sute de ani, în timp ce beau un vin din cele care se urcă ușor la cap și al cărui nume fusese de ajuns ca s-o facă să saliveze, el o întrebă:

— Cu riscul de a deveni bărbatul cel mai nefericit de pe pământ, aș vrea să-mi răspunzi: vrei să fii femeia vieții mele?

Ea era deja la capătul nervilor.

— Nefericit, tu? Nu ești în stare de așa ceva. Ție totul îți cade bine.

— Te asigur că dacă răspunsul tău va fi „nu”, mă voi simți foarte rău. Îmi pun speranța în tine. Doar tu ai puterea de a mă face fericit sau nefericit.

La urma urmei, ce îi spunea el era banal, refrenul obișnuit al cererii în căsătorie... Dar, venind de la el, de la acei doi metri de energie pozitivă, de la acele nouăzeci de kilograme de trup gata de plăcere, chestia asta o măgulea.

Se întrebă dacă fericirea nu putea fi contagioasă... Îl iubea pe Antoine? Nu. El o punea în valoare, o amuza. O și agasa cu optimismul lui incurabil. Bănuia chiar că de fapt nu putea să-l sufere, într-atât se dovedea de diferit. Oare ajunge cineva să se căsătorească tocmai cu dușmanul său? Desigur că nu. Totodată, de ce anume avea ea nevoie, ea care se trezea prost dispusă, ea căreia totul i se părea urât, imperfect, inutil? De contrariul ei. Or contrariul ei era, incontestabil, Antoine. Nu-l iubea pe Antoine, dar era limpede că avea nevoie de Antoine. Sau de cineva ca Antoine. Mai cunoștea ea și pe alții? Da. Cu siguranță. Pe moment, nu-i venea în minte cineva anume, dar mai putea să aștepte, era mai bine să aștepte. Cât timp? Ceilalți vor fi oare la fel de răbdători cum fusese el? Iar ea va avea ea răbdare să aștepte mai mult? Să aștepte ce, în plus? Puțin îi păsa ei de bărbați, nu avea intenția să se mărite, nu avea deloc de gând să nască și să crească niște copii. Pe deasupra, mâine cerul va fi tot posomorât și va fi încă și

mai greu să scape de plictis.

Din toate aceste motive, răspunse repede:

— Da.

Reîntorși la Paris, își anunțară logodna și viitoarea căsătorie. Apropiții lui Hélène exclamau cu admirație:

— Ce mult te-ai schimbat!

La început, Hélène nu răspundea; apoi, pentru ca ei să știe până unde puteau merge, le strecura în chip de încurajare:

— A, da? Ți se pare? Serious?

Ei cădeau atunci în capcană și începeau să-și dea drumul:

— Da, n-am fi crezut niciodată că un bărbat te poate potoli. Înainte, nimeni nu avea trecere în ochii tăi, nimic nu era destul de bun pentru tine. Nici măcar tu. Erai necruțătoare. Eram convinși că nici un bărbat, nici o femeie, nici un câine sau pisică sau peștișor auriu nu vor izbuti să te intereseze mai mult de câteva clipe.

— Antoine a izbutit.

— Care e secretul lui?

— N-am să-l spun.

— Poate că asta e dragostea! Drept pentru care nu trebuie să ne pierdem speranța.

Ea nu dezmințea nimic.

În realitate, numai ea știa că nu se schimbase. Tăcea doar, nimic altceva. În conștiința ei, viața continua să i se pară urâtă, idioată, imperfectă, dezamăgitoare, frustrantă, nesatisfăcătoare; dar judecățile ei nu mai erau formulate cu voce tare.

Ce îi adusese Antoine? O botniță. Își arăta mai puțin colții, își ținea gândurile doar pentru ea.

Se știa în continuare incapabilă de percepții pozitive, Continua să vadă pe un chip, pe o masă, într-un apartament, într-un spectacol, defectul de neiertat care o

împiedica să aprecieze. Imaginația ei continua să modeleze chipurile, să rectifice machiajele, să corecteze poziția fețelor de masă, a șervețelilor, a tacâmurilor, să dea jos pereți ca să înalțe alții, să arunce mobile la gunoi, să smulgă perdele, s-o înlocuiască pe primadona pe scenă, să taie actul doi, să suprima deznodământul filmului; când întâlnea indivizi noi, le detecta la fel ca mai-nainte prostia sau slăbiciunile, dar nu mai formula aceste decepții.

La un an după căsătoria pe care o descria drept „cea mai frumoasă zi a vieții ei”, aduse pe lume un copil care i se păru urât și bleg atunci când i-l arătară. Antoine îi spunea totuși „Maxime” și „scumpetea mea”; ea se sili să-l imite; de atunci încolo, insuportabila bucătărică de carne pișăcioasă, căcăcioasă și urlătoare care îi sfâșiase mai întâi măruntaiele deveni pentru câțiva ani obiectul tuturor atențiilor ei. Îi urmă o micuță „Berenice”, căreia îi detestă din capul locului smocul de păr creț, dar față de care adoptă totuși același comportament de mamă, model.

Hélène se suporta pe ea însăși atât de puțin, încât se hotărâse să-și ascundă cât mai adânc judecățile spre a nu păstra, în orice împrejurare, decât privirea lui Antoine. Nu trăia decât la suprafață, ținând prizonieră înăuntrul ei o femeie care continua să disprețuiască, să critice, să defăimeze, o femeie care bătea la ușa celulei și striga în zadar prin vizetă. Pentru a-și ocroti comedia fericirii, se transformase în gardiană de închisoare.

Antoine o contempla mereu cu o dragoste nețărnută; murmură „femeia vieții mele” mângâind-o pe coapsă sau sărutând-o pe gât.

— Femeia vieții lui? Nu e mare lucru, spunea prizoniera.

— E deja ceva, răspundea gardiana.

Asta era. Nu era fericirea, era doar aparența ei. Fericirea prin procură, fericirea prin influență.

— O iluzie, spunea prizoniera.

— Tacă-ți gura, răspundea gardiana.

De aceea Hélène începu să urle când i se aduse la

cunoștință că Antoine tocmai se prăbușise pe o alee.

Alergă repede prin grădină, pentru a tăgădui ceea ce încercau să-i anunțe. Nu, Antoine nu murise. Nu, Antoine nu putuse să se prăbușească. Nu, Antoine, deși avea inima slabă, nu putea să părăsească această lume așa, din senin. Ruptură de anevrism? Ridicol... Nimic nu putea doborî un asemenea trup solid. Patruzeci și cinci de ani nu e o vârstă la care să mori. Adunătură de idioți! Ceată de mincinoși!

Cu toate astea, tăvălindu-se pe jos, băgă de seamă că acel trup nu mai era Antoine, ci un cadavru care zăcea lângă fântână. Altcineva. Un manechin din carne și oase. Asemănător cu Antoine. Nu mai simțea energia pe care o emitea el, acea centrală electrică de unde ea avea atâta nevoie să se alimenteze. Era un dublu palid și rece.

Plânse, chircită, incapabilă să spună ceva, ținând între degete mâinile deja înghețate care îi dăruiseră atât de mult. Medicul și infirmierele fură nevoiți să-i separe cu forța pe cei doi soți.

— Vă înțelegem, doamnă, vă înțelegem. Credeți-ne că înțelegem bine.

Nu, nu înțelegeau nimic. Ea, care nu s-ar fi simțit nici soție, nici mamă dacă n-ar fi fost Antoine, cum avea să devină văduvă? Văduvă fără el? Dacă el dispărea, ce se va întâmpla cu ea?

La înmormântare, uită de bună-cuviință și îngrozi mulțimea cu violența durerii ei. Deasupra gropii, înainte să fie coborât corpul, se lungi pe sicriu și se agăță de el.

Doar la insistențele părinților ei, apoi ale copiilor ei – de cincisprezece și șaisprezece ani – îi dădu drumul.

Sicriul se afundă.

Hélène se zăvorî în tăcere.

Cei din jur numiră starea asta „depresie”. Însă era ceva mult mai grav.

Supraveghea acum două schivnice izolate înlăuntrul ei.

Nici una nu mai avea drept la cuvânt. Mutismul trăda voința de a nu mai gândi. A nu mai gândi ca Hélène înainte de Antoine. A nu mai gândi ca acea Hélène a lui Antoine. Ambele încheindu-și viața, ea nu mai avea puterea de a mai inventa o a treia Hélène.

Vorbea puțin, limitându-se la ritualul bună ziua-mulțumesc-bună seara, se menținea în formă, purta mereu aceleași lucruri și aștepta noaptea ca pe o eliberare, deși în acel moment, deoarece somnul nu se lipea de ea, se mulțumea să croșeteze în fața televizorului aprins, fără să dea atenție nici imaginilor, nici sunetelor, preocupată doar de succesiunea ochiurilor de croșetă. Din moment ce Antoine o pusese la adăpost de nevoi – acțiuni, investiții, proprietăți –, se mulțumea să se prefacă, o dată pe lună, că-l ascultă pe contabilul familiei. Copiii ei, după ce au încetat să mai spere că își puteau îngriji sau ajuta mama, o luară pe urmele tatălui lor și se dedicară studiilor.

S-au scurs astfel câțiva ani.

Aparent, Hélène îmbătrânea bine. Avea grijă de corpul ei – greutate, piele, mușchi, suplețe – așa cum cineva curăță o colecție de bibelouri într-o vitrină. Când se surprindea în fața oglinzii, vedea un obiect de muzeu, mama demnă, tristă și bine conservată care e scoasă din când în când la câte o reuniune de familie, o căsătorie, un botez, acele ceremonii zgomotoase, flecare, chiar inchizitoriale, care o oboseau. În ce privește tăcerea, nu-și slăbise vigilența. Nu gândea nimic, nu exprima nimic. Niciodată.

Într-o zi, fără să vrea, îi trecu prin minte o idee.

Ce-ar fi să călătoresc? Lui Antoine îi plăcea să călătorească. Sau, mai degrabă, Antoine nu avea decât o singură dorință în afară de muncă, aceea de a călători. Deoarece n-a avut timp să-și realizeze visul, l-aș putea împlini eu în locul lui...

Se minți singură asupra motivației: nici o clipă nu bănuiești o reîntoarcere la viață sau un gest de persoană

îndrăgostită. Dacă, în timp ce-și făcea bagajele, și-ar fi închipuit că avea să încerce să regăsească privirea binevoitoare pe care Antoine o îndrepta asupra lumii, s-ar fi oprit pe loc.

După ce își luă rămas-bun de la Maxime și Berenice, își începu periplul. Pentru ea, a călători consta în a merge dintr-un hotel de lux într-altul de jur împrejurul globului. Petrecu sejururi în apartamente luxoase din India, Rusia, America și Orientul Mijlociu. De fiecare dată, dormea și tricota în fața unui ecran luminat unde se derulau emisiuni în altă limbă. De fiecare dată, se înscria fără chef la câteva excursii, pentru că Antoine i-ar fi reproșat că nu le face, dar nu era copleșită de admirație în fața a ceea ce descoperea: doar verifica în trei dimensiuni cât de fidele sunt cărțile poștale expuse în holul hotelului, nimic mai mult... În cele șapte valize din marochin albastru-deschis ducea cu ea incapacitatea de a trăi. Doar plecarea dintr-un loc în altul, tranzitul în aeroporturi, dificultățile corespondențelor o pasionau: avea atunci senzația că urma să se întâmple ceva... De cum ajungea la destinație, regăsea lumea taxiurilor, a hamalilor, a portarilor, a liftierilor, a menajerelor, și totul reintra în normal.

Nu avea mai multă viață interioară, în schimb câștigase o viață exterioară. Deplasări, sosiri în locuri noi, plecări, necesitatea de a vorbi, descoperirea diferitelor monede, alegerea felurilor de mâncare la restaurant. Toate acestea creau agitație în jurul ei. În adâncul sufletului însă, totul rămânea apatic; tribulațiile ei avuseseră drept rezultat uciderea celor două schivnice: nimeni nu mai gândea în conștiința ei, nici morocănoasa, nici soția lui Antoine; și soiul ăsta de moarte totală aproape că era mai confortabil.

În această stare, ajunse la Cape, Cape Town.

De ce era impresionată fără voia ei? Din cauza numelui, Cape, care îi spunea că ajunsese la capătul pământului?... Pentru că o interesaseră, atunci când făcuse studii de drept, dramele din Africa de Sud și semnase petiții pentru

egalitatea între negri și albi? Pentru că Antoine îi propusese să cumpere într-o zi o proprietate acolo, ca să se retragă la bătrânețe? Nu-și dădea seama de ce... În orice caz, când ieși pe terasa hotelului care domina oceanul, băgă de seamă că inima îi bătea mai repede.

— Un *Bloody Mary*, vă rog.

Iarăși se miră: ea nu prea comanda *Bloody Mary*! De altfel, nu-și amintea să-i placă.

Privi cerul de un cenușiu intens și observă că norii, negri de cât de groși erau, stăteau gata să se spargă. Furtuna amenința să pornească.

Nu departe de ea, un bărbat privea și el spectacolul naturii.

Hélène simți o furnicătură în obraji. Ce se întâmpla oare? Sângele îi urcă în obraji; o pulsație brutală îi agita venele gâtului; inima bătea accelerat. Respiră adânc. Avea cumva să sufere un atac cardiac?

De ce nu? Doar trebuie să mai și mori. Poate că sosise ceasul. Măcar să fie aici. În fața unui peisaj grandios. Aici trebuiau lucrurile să se sfârșească. De aceea, urcând treptele, avusese presentimentul unui eveniment important.

Preț de câteva secunde, Hélène își deschise brațele, își domoli respirația și se pregăti să se stingă. Închizându-și pleoapele, dând capul pe spate, socoti că e gata: se resemna să moară.

Dar nu se întâmplă nimic.

Nu doar că nu-și pierdu cunoștința, ci, când deschise iarăși ochii, se văzu obligată să constate că se simțea mai bine. Cum? Nu, puteai comanda trupului tău să moară? Nu puteai expira uite-așa, la fel de ușor ca atunci când Mingi lumina?

Se întoarse spre bărbatul de pe terasă.

Șortul lui lăsa la vedere niște gambe frumoase și puternice, musculoase și zvelte totodată. Hélène îi studie picioarele. De cât timp nu mai privise niște picioare de

bărbat? Uitase cât de mult îi plăceau picioarele de bărbat, membrele acelea mari atât de contradictorii, tari la călcâi, moi la degete, netede deasupra, aspre dedesubt, solide cât să suporte trupuri puternice, fragile cât să se teamă de mângâieri. Urcă cu privirea de-a lungul pulpelor până la coapse, urmând încordarea și forța ascunse sub piele, și se surprinse că avea poftă să atingă firișoarele acelea de păr blond, ca firișoarele unui mușchi ușor și plăcut sub palma ei.

Chiar dacă străbătuse lumea și văzuse mii de feluri de a te îmbrăca, vecinul ei i se părea îndrăzneț. Cum de cuteza să-și arate astfel picioarele? Șortul lui era indecent!

Îl cercetă și constată că greșea. Șortul lui era întru totul normal, mai văzuse deja sute de bărbați purtând un șort asemănător. Atunci însemna că el era...

Simțindu-se observat, se răsuci spre ea. Zâmbi. Un chip ca din marochin auriu, cu riduri vizibile. O notă de neliniște în verdele irisului.

Rușinată, zâmbi la rândul ei, apoi se concentrează asupra spectacolului oceanului. Oare ce avea să creadă despre ea? Că îl agăța. Ce oroare! Ii plăcea. Avea un chip onest, sincer, net, deși trăsăturile dezvăluiau o tendință spre tristețe. Ce vârstă avea oare? A mea. Ei da, ceva pe aproape, vreo patruzeci și opt... Poate mai puțin, căci bronzat fiind, sportiv, cu riduri mărunte, nu pare genul care își dă cu creme de protecție solară.

Deodată, se lasă un soi de tăcere; aerul încetă să mai zumzăie de insecte; apoi, după patru secunde, picături grele începură să cadă. Răsunară bubuielile tunetului, confirmând solemn începutul furtunii. Lumina accentuă contrastele, satură culorile, iar umiditatea puse stăpânire pe tot, ca un val de aburi care se năpustește pe o coastă, vijelios.

— Of, ce vreme nesuferită! exclamă bărbatul de alături.

Ea se miră singură când se pomeni rostind:

— Nu, vă înșelați. Nu trebuie să spuneți „Ce vreme

nesuferită”, ci „E o frumoasă zi cu ploaie”.

Bărbatul se întoarse spre Hélène și o cercetă cu privirea.

Părea sinceră.

În clipa aceea, el dobândi două certitudini definitive: o dorea profund pe acea femeie și, dacă va putea, n-o va părăsi niciodată.

Intrusa

De data asta, o văzuse bine! Femeia trecuse în fundul salonului și o privise cu un aer uimit înainte de a se face nevăzută în umbra bucătăriei.

Odile Versini șovăi: trebuia cumva s-o urmărească, sau era mai bine să părăsească apartamentul fugind cât o țineau picioarele?

Cine era intrusa aceea? Era a treia oară, cel puțin... Precedentele apariții fuseseră atât de fugare, încât Odile crezuse că imaginația îi joacă feste, dar acum avuseseră amândouă răgazul să schimbe o privire; i se părea chiar că cealaltă, după ce surpriza trecuse, se strâmbase de teamă când o luase la fugă.

Fără să mai stea mult pe gânduri, Odile porni după ea strigând:

— Stai, te-am văzut! Nu încerca să te ascunzi, nu există ieșire.

Odile dădu fuga prin toate încăperile, dormitorul, bucătăria, toaleta, baia: nimeni.

Nu mai rămânea decât dulapul de haine de la capătul culoarului.

— Ce cauți la mine în casă? Cum ai intrat?

Tăcere.

— Foarte bine, eu te-am avertizat.

Odile simți brusc că o cuprinde panica: ce voia necunoscuta? Cu înfrigurare, o luă de-a-ndăratelea spre intrare, puse mâna pe telefon, formă, nu fără să greșească,

numărul de la poliție. „Repede, repede, gândi ea, o să sară din dulap și o să mă atace.” În sfârșit, după ce trecu de barierele mesajelor de așteptare, îi răspunse vocea sonoră a unui funcționar:

— Poliția din Paris, arondismentul șaisprezece, vă ascult.

— Veniți repede la mine acasă. O femeie a intrat în apartamentul meu. Se ascunde în dulapul de pe coridor și refuză să iasă. Repede. Vă implor, poate că e o nebună, sau o criminală. Grăbiți-vă, mi-e foarte frică.

Polițistul notă numele și adresa, apoi o asigură că în următoarele cinci minute va sosi o patrulă.

— Alo! Alo! Sunteți încă pe fir?

— Îhâm...

— Cum vă simțiți, doamnă?

— Rămâneți pe fir, nu închideți. Așa o să puteți să-mi semnalăți dacă se întâmplă ceva. Repetați ceea ce v-am spus acum foarte tare pentru ca persoana respectivă să audă și să știe că nu sunteți lipsită de apărare. Hai. Acum.

— Da, aveți dreptate, domnule agent, rămân pe fir cu dumneavoastră, astfel persoana aceea nu va putea să facă nici o mișcare fără știrea dumneavoastră.

Uriase atât de tare că nici nu se auzise pe ea însăși. Oare fusese clar? Spera că intrusa i-a auzit cuvintele și s-a speriat, în ciuda distanței, a ușii și a paltoanelor din dulap.

Nimic nu se mișca în ungherele întunecate ale apartamentului. Liniștea aceea se dovedea mai neliniștitoare decât orice zgomot.

Odile îi șopti polițistului:

— Sunteți pe fir?

— Da, doamnă, nu vă părăsesc.

— Simt... că mă cam cuprinde... panica...

— Aveți ceva cu care să vă apărați?

— Nu, nimic.

— Nu aveți acolo nici un obiect pe care l-ați putea folosi drept armă, cu care ați putea speria persoana aceea dacă i-ar da cumva prin cap să devină agresivă?

— Nu.
— Un baston? Un ciocan? O statueta? Uitați-vă în jurul dumneavoastră.
— A, da, ar fi o statueta de bronz...
— Apucați-o și prefaceți-vă că este o armă.
— Cum?
— Spuneți că aveți acum în mână pistolul soțului dumneavoastră și nu vă temeți de nimic. Spuneți-o cu voce tare.

Odile trase aer în piept și răcni nu foarte sigură pe ea:

— Nu, domnule comisar, nu mi-e teamă, pentru că am în mână pistolul soțului meu.

Oftă; fusese cât pe-acum să facă pipi pe ea: trântise vorbele atât de prost, că intrusa n-avea s-o creadă în veci.

Vocea reluă conversația:

— Ei, care a fost reacția?

— Nici una.

— Foarte bine. E speriată. Nu se va clinti până la sosirea polițiștilor.

Câteva secunde mai târziu, Odile le răspunse polițiștilor care sunau la interfon, apoi deschise ușa așteptând ca liftul să-i urce până la etajul zece. Din lift ieșiră trei zdrahoni.

— Acolo, spuse ea, s-a ascuns în dulap.

Odile se înfioră când ei își scoaseră armele și o luară în șir pe coridor. Ca să nu asiste la un spectacol pe care nervii ei n-aveau să-l poată suporta, preferă să se refugieze în salon, de unde auzea vag amenințările și somațiile.

Din reflex, își aprinse o țigară și se apropie de fereastră. Afară, deși era începutul lunii iulie, peluzele se îngălbeneau, copacii își pierdeau frunzele uscate. Canicula lovise piața Trocadero. Lovise întreaga Franță. În fiecare zi, își perfecționa opera ei funestă; în fiecare zi, la știri se enumerau noile victime: oamenii fără adăpost zăcând pe asfaltul fierbinte, bătrânii din aziluri căzând precum muștele, bebelușii murind de deshidratare. Ca să nu mai punem la socoteală animalele, florile, legumele, arborii...

De altfel, nu vedea ea chiar acum o mierlă moartă, jos, în scuar? Țeapănă ca un desen în tuș, cu lăbuțele rupte. Păcat, fluieratul mierlei era atât de frumos...

Brusc, își turnă un pahar mare de apă și îl înghiți din precauție. Firește, era tare egoistă că se gândea la ea când atâtia oameni piereau, dar cum să reacționeze altfel?

— Doamnă, scuzați-ne... Doamnă!

Polițiștii, la ușa salonului, o smulseră cu greu din meditația ei despre dezastrele provocate de caniculă. Întoarse capul și îi întrebă:

— Ei, cine e?

— Nu e nimeni, doamnă.

— Cum nimeni?

— Veniți să vedeți.

Îi urmă pe cei trei bărbați până la dulapul din perete, lira plin de haine și de cutii de pantofi, și nici urmă de intrusă.

— Unde e?

— Vreți să căutăm cu dumneavoastră?

— Desigur.

Cei o sută de metri pătrați ai apartamentului fură scotociți de polițiști cu mare atenție și cu gesturi pline de precauție: nici o femeie nu se ascundea nicăieri.

— Mă rog, e ciudat, protestă Odile, reaprinzându-și țigara. A trecut pe culoar, m-a văzut, s-a speriat, apoi a fugit în fundul apartamentului. Pe unde să fi plecat?

— Pe intrarea de serviciu?

— E mereu încuiată cu cheia.

— Să mergem să vedem.

Se duseră la bucătărie, constatară că ușa care dădea spre scara de serviciu era zăvorâtă.

— Vedeți, conchise Odile, nu se poate să fi trecut pe aici.

— Dacă nu cumva are un rând de chei. Altfel, cum ar fi intrat?

Odile se clătină pe picioare. Ca s-o ajute să se așeze, polițiștii o susținură de braț. Își dădea seama că aveau dreptate: cea care dăduse buzna în casa ei avea nevoie de

cheie ca să intre sau ca să iasă.

— E oribil...

— Ne puteţi descrie persoana?

— Era o bătrână.

— Cum aţi spus?

— Da, o femeie bătrână. Cu păr alb.

— Cum era îmbrăcată?

— Nu mai ştiu. Banal.

— În rochie sau în pantaloni?

— În rochie, mi se pare.

— Nu corespunde deloc cu portretele obișnuite ale hoților și ale altor spărgători care fac acrobație la înălțime. Sunteți sigură că persoana asta nu e cineva din anturajul dumneavoastră pe care nu l-ați mai recunoscut?

Odile îi măsură din ochi cu dispreț.

— Vă înțeleg foarte bine remarca, e logic, având în vedere meseria dumneavoastră, dar la treizeci și cinci de ani, nu sunt încă nici bătrână, nici ramolită. Am fără îndoială mai multe diplome decât dumneavoastră, muncesc în calitate de ziarist independent, sunt specialistă în chestiuni geopolitice în Orientul Mijlociu, vorbesc șase limbi și, în pofida căldurii, mă simt în deplină formă. Așa că-mi veți face plăcerea să credeți că nu am obiceiul să uit cui îi încredințez cheile casei mele.

Mirați, temându-se să n-o mânia, ei dădură din cap cu respect.

— Scuzați-ne, doamnă, dar suntem datori să luăm în considerare toate ipotezele. Avem uneori de-a face cu persoane fragile care...

— Desigur, adineauri mi-am pierdut sângele rece...

— Locuiți singură aici?

— Nu, sunt căsătorită.

— Unde e soțul dumneavoastră?

Se uită la polițist cu o surprindere amuzată: nu i se mai pusese întrebarea asta foarte simplă – unde e soțul dumneavoastră? – de multă vreme.

Zâmbi.

— Călătorește în Orientul Mijlociu. E reporter.

Polițiștii își arătară considerația pentru meseria lui

Charles făcând ochi mari și lăsând să se instaleze o tăcere pe măsură. Cel mai vârstnic dintre ei își continuă totuși seria întrebărilor:

— Oare soțul dumneavoastră nu ar fi putut împrumuta cheile cuiva care...

— Dar ce vă închipuiți? M-ar fi anunțat.

— Nu știu.

— Nu, m-ar fi anunțat.

— Puteți să-l sunați ca să fiți sigură?

Odile clătină din cap.

— Nu-i place să fie contactat când e în celălalt capăt al lumii. Mai ales pentru o întâmplare legată de chei. E ridicol.

— Este pentru prima oară că se întâmplă un astfel de lucru?

— Cu bătrâna? Nu. E cel puțin a treia oară.

— Explicați-ne.

— În cazurile precedente, mi-am spus că am văzut eu prost, că nu era cu putință. Exact ceea ce credeți dumneavoastră în acest moment. Or, de data asta, știu bine că n-am visat: am tras o spaimă! Rețineți, și eu am speriat-o.

— Atunci nu am decât un singur sfat să vă dau, doamnă Versini: schimbați imediat cheile și broaștele. Veți putea astfel dormi liniștită. Într-una din zile, poate când se va întoarce soțul dumneavoastră, veți elucida intruziunea asta. Până atunci, veți putea dormi liniștită.

Odile încuviință, le mulțumi polițiștilor și îi însoți până la ușă.

Din reflex, desfăcu un nou pachet de țigări, deschise televizorul pe canalul preferat, un post de știri, apoi începu să cugete răsucind problema pe toate fețele.

După o oră, constatând că ipotezele ei nu ajungeau nicăieri, ridică receptorul și hotărî să cheme a doua zi un

lăcătuș.

— Două mii două sute de morți, anunța prezentatorul uitându-se fix în ochii telespectatorilor. Vara se dovedește ucigașă.

Cu cheile în buzunarul fustei, liniștită de când știa că de curând a schimbat zăvoarele în casă, Odile se lăsa în voia fascinației față de efectele perverse ale climei. Râuri secate. Pești eșuați pe uscat. Turme toropite de căldură. Agricultori furioși. Restricții de apă și de electricitate. Spitale supraîncărcate. Tineri stagiați promovați medici. Pompe funebre depășite. Gropari siliți să-și întrerupă vacanța. Ecologiști tunând și fulgerând împotriva încălzirii globale. Urmărea fiecare buletin de știri ca pe un episod al unui serial palpitant, avidă de peripeții, dornică de noi catastrofe, aproape dezamăgită când situația nu se înrăutățea. Fără să-și dea seama, ținea cu voluptate contabilitatea morților. Canicula era un spectacol care nu o privea, dar care îi capta atenția, alungând plictiseala.

Pe birou zăceau o carte și mai multe articole neterminate. Nu simțea că are suficientă energie ca să li se consacre atâta vreme cât editorii și redactorii-șefi n-o băteau la cap cu telefoanele ca s-o ia la rost. Ciudată tăcere, la urma urmei... Poate că erau și ei toropiți de căldură? Sau morți? De cum va avea timp – sau chef – le va da un telefon.

Se jucă cu telecomanda căutând posturile arabe, jignită că acestea se interesau atât de puțin de situația europeană. E drept că, pentru ei, căldura...

Ca să fie cu cugetul împăcat, se hotărî să bea un pahar de apă și atunci, îndreptându-se spre bucătărie, avu iarăși un sentiment ciudat: intrusa era acolo!

Se întoarse în încăpere. Se uită iute în jur. Nimic. Totuși, i se părea... Preț de un sfert de secundă, chipul bătrânei îi apăruse în față, reflectat fără îndoială de vreo lampă, de

muchia vreunei oglinzi sau de suprafața lăcuită a unei comode. Imaginea îi sărise în ochi.

În ora următoare, își luă la puricat apartamentul. Apoi verifică de cel puțin zece ori că vechile chei nu-i puteau nicidecum permite să deschidă noile broaște. În sfârșit liniștită, trase concluzia că doar își închipuise că o vede pe bătrână.

Se întoarse în salon, aprinse televizorul și atunci, în drum spre canapea, o zări deslușit pe culoar. Ca și ultima oară, bătrâna încremeni, își pierdu cumpătul și o luă la fugă.

Odile se aruncă pe canapea și apucă telefonul. Poliția promise o intervenție rapidă.

Așteptându-i, Odile nu mai încerca sentimentele din ajun. Mai-nainte, teama ei avea ceva precis, o viza pe necunoscuta din debara și motivațiile ei. Dar acum, frica cedase locul groazei. Odile se pomenea confruntată cu un mister: cum revenise ea astăzi când sistemul de închidere fusese în întregime schimbat?

Polițiștii o descoperiră în stare de șoc. Deoarece veniseră și în ajun, înțeleseseră ce anume trebuiau să caute în apartament.

Nu se arătă surprinsă când veniă apoi după ea în salon în urma cercetării, ca să-i spună că nu văzuseră pe nimeni.

— E îngrozitor, explică ea. Au fost schimbate broaștele azi-dimineață, nimeni altcineva decât mine nu are noua legătură de chei, iar femeia asta a descoperit totuși cum să intre și să iasă.

Se așezară în fața ei ca să consemneze.

— Doamnă, scuzați-ne că insistăm: sunteți cu adevărat sigură că ați revăzut-o pe femeia aceea bătrână?

— Știam că o să spuneți asta. Nu mă credeți... Nici eu nu mi-aș da crezare dacă n-aș fi trăit acest lucru. Nu

Vi pot acuza că mă luați drept nebună... Înțeleg... Înțeleg prea bine... O să mă sfătuiți, desigur, să mă duc să consult un psihiatru, nu, nu protestați, asta aș adăuga eu dacă aș fi în locul vostru.

— Nu, doamnă. Noi ne mărginim la fapte. Bătrână este într-adevăr cea de ieri?

— Îmbrăcată diferit.

— Seamănă cu cineva?

Întrebarea îi confirmă lui Odile faptul că polițiștii erau pe cale să creadă că avea nevoie de psihiatru. Îi putea oare Mama?

— Dacă ar trebui s-o descrieți, la cine v-ar face să vă gândiți?

Odile judecă în felul următor: dacă le mărturisesc că îmi amintește vag de mama, mă vor considera nebună de legat.

— La nimeni. N-o cunosc.

— Și ce vrea, după părerea dumneavoastră?

— Habar n-am, vă spun doar că n-o cunosc.

— Ce anume vă sperie la ea?

— Ascultați, dragă domnule, nu încercați să faceți o psihanaliză primitivă cu mine! Nu sunteți terapeut, iar cu nu sunt bolnavă. Persoana aceasta nu este o proiecție a temerilor sau a fantasmelor mele, ci o intrusă care pătrunde în casa mea din cine știe ce motiv.

Pentru că Odile se înfură, polițiștii mormăiră niște scuze vagi și atunci Odile avu o revelație.

— Inelele mele? Unde sunt inelele mele?

Se repezi spre comoda de lângă televizor, trase sertarul și flutură o cupă goală.

— Inelele mele nu mai sunt aici!

Atitudinea polițiștilor se schimbă pe dată. Nu o mai luau drept deranjată mintal, cazul reintra în rutina rațională.

Își enumeră și își descrie inelele, estimează valoarea lor și nu se putu împiedica să nu precizeze cu ce ocazie i le oferise soțul ei, apoi semnă procesul-verbal.

— Când se întoarce soțul dumneavoastră?

— Nu știu. Nu mă anunță dinainte.

— O să rezistați, doamnă?

— Da, nu vă faceți probleme, am să rezist.

Când plecară, totul redeveni banal, intrusa reducându-se la o vulgară hoață care opera cu o discreție descumpănitoare; dar banalitatea asta o călcă pe nervi pe Odile, care izbucni în plâns.

— Două mii șapte sute de morți din cauza caniculei. Se bănuiește că guvernul ascunde adevăratele cifre.

Odile era și ea convinsă de acest lucru. După propriile ei socoteli, numărul lor ar fi trebuit să fie mai ridicat. Nu zărise ea azi-dimineață, în burlanele din curte, două vrăbii moarte?

Se auzi soneria.

Deoarece interfonul nu sunase, era fie un vecin, fie soțul ei. Acesta, deși avea cheile, avea obiceiul să stea pe culoar și să sune ca să anunțe că se întorcea din misiune, ca să n-o ia prea tare prin surprindere pe Odile.

— Doamne, de-ar fi el!

Când deschise ușa, se clătină pe picioare de bucurie.

— O, dragul meu, cât mă bucur să te văd. Ai picat la țanc.

I se aruncă la piept și vru să-l sărute pe gură, dar el, Iară s-o respingă, se mulțumi s-o strângă în brațe. „Are dreptate, își spuse Odile, sunt nebună să-mi pierd controlul în felul ăsta.”

— Ce mai faci? Cum a fost călătoria? Pe unde ai fost?

El îi răspundea la întrebări, dar ei îi venea greu să-i asculte răspunsurile; se chinuia, de altfel, să pună întrebările potrivite. După două-trei priviri suspicioase din partea lui, urmate de oftaturi adânci, ea simți că îl cam călca pe nervi. Numai că nu izbutea să se concentreze, într-atât de frumos era el. Să fi fost efectul absenței? Cu cât îl contempla mai mult, cu atât îl socotea mai irezistibil. Treizeci de ani, brunet, fără nici un fir de păr alb, cu pielea bronzată și sănătoasă, cu mâini sigure și fine, un spate puternic și o talie îngustă... Ce noroc avea!

Se hotărî să scape pe dată de vestea proastă.

— S-a comis o spargere la noi.

— Cum?

— Da. Mi s-au furat inelele.

Povesti întâmplarea. O ascultă răbdător fără să pună întrebări și fără să pună ceva la îndoială. Odile remarcă cu satisfacție diferența de reacție între soțul ei și polițiști. „El măcar mă crede.”

Când isprăvi, el se îndreptă spre dormitor.

— Vrei să faci duș? întrebă ea.

Dar el ieși imediat din cameră cu o casetă în care erau inelele.

— Uite-ți inelele.

— Cum?

— M-am uitat prin locurile pe unde ai obiceiul să le lași. N-ai verificat?

— Mi se părea... de fapt eram sigură... ultima dată erau în comoda din salon... lângă televizor... cum de-am putut uita?

— Haide, nu te supăra. Oricui i se întâmplă să uite.

Se apropie de ea și o sărută pe obraz. Odile rămase surprinsă: surprinsă că fusese atât de proastă, surprinsă că prostia ei stârnise amabilitatea lui Charles.

Se năpusti în bucătărie ca să-i prepare ceva de băut, apoi se întoarse cu o tavă. Remarcă atunci că el nu lăsase nici o geantă în holul de la intrare.

— Unde-ți sunt bagajele?

— De ce vrei să am bagaje?

— Doar te întorci din călătorie.

— Eu nu mai locuiesc aici.

— Cum ai spus?

— De multă vreme nu mai locuiesc aici, n-ai băgat de seamă?

Odile lăsă jos tava și se sprijini de perete ca să-și recapete suflarea. De ce îi vorbea atât de aspru? Da, firește, băgase mai mult sau mai puțin de seamă că nu se

mai vedeau la fel de des, dar de aici până la a spune că nu mai trăiau împreună... Ce se întâmpla oare?

Se lăsă să alunece pe jos și începu să plângă cu suspine. El veni lângă ea, o luă în brațe și deveni iarăși drăguț:

— Haide, nu plânge. Nu are rost să plângi. Nu-mi place să te văd așa.

— Ce-am făcut? Ce rău am făcut? De ce nu mă mai iubești?

— Nu mai spune prostii. N-ai făcut nimic rău. Iar cu te iubesc mult.

— Sigur?

— Sigur.

— La fel de mult ca înainte?

El nu se grăbi să răspundă, căci i se umeziseră ochii de lacrimi în timp ce o mângâia pe păr.

— Poate că mai mult ca înainte...

Odile stătu o vreme lipită de pieptul lui puternic, liniștită.

— Am să plec, spuse el ridicând-o.

— Când te întorci?

— Mâine. Sau peste două zile. Te rog, nu te neliniști.

— Nu mă neliniștesc.

Charles plecă. Odile își simțea inima strânsă: oare unde se ducea? Și de ce părea atât de trist?

Întorcându-se în salon, luă cupa cu inele și se hotărî s-o pună în comoda din camera ei. De data asta, nu va mai uita.

— Patru mii de morți din cauza caniculei.

Hotărât lucru, vara aceea era palpitantă. Din apartamentul ei unde funcționa în permanență aerul condiționat – oare când îl instalase Charles? –, Odile urmărea romanul buletinelor de știri fumând una după alta țigări cu tutun blond.

De multă vreme se înțelesese cu portăreasa ca aceasta să-i facă diversele cumpărături. Din când în când, în

schimbul câtorva bancnote, îi pregătea și mesele, dat fiind că Odile nu fusese niciodată o mare specialistă în bucătărie. Oare din pricina asta se îndepărtase Charles? Era ridicol...

Era prima oară când îi administra o asemenea pedeapsă: să se întoarcă la Paris și să locuiască în altă parte. Se chinuia să caute în trecutul lor mai apropiat ceva ce ar fi putut justifica acest comportament, dar nu găsea nimic.

Dar asta nu era singura ei preocupare: bătrâna doamnă se întorsese.

De mai multe ori.

Mereu același lucru: se ivera și dispărea.

Odile nu mai îndrăznea să cheme poliția din cauza poveștii cu inelele: ar fi trebuit să mărturisească faptul că le găsisse. Desigur, ar fi putut să contacteze poliția, căci, dacă se înșelase, nu escrocasese totuși pe nimeni: după vizita lui Charles, aruncase la coșul de gunoi declarația de furt destinată asigurărilor...

Simțea totuși că polițiștii n-o vor mai crede.

Cu atât mai mult cu cât descoperise în sfârșit motivul pentru care venea intrusa – iar asta de asemenea era ceva greu de crezut pentru polițiști! Intrusa nu era periculoasă, nu era nici hoață, nici criminală, totuși recidivase de-ajuns de mult pentru ca manevra ei să fie limpede: bătrâna doamnă intra în casă ca să schimbe locul obiectelor.

Da. Oricât de ciudat ar fi părut, acesta era unicul scop al acelor vizite-surpriză.

Inelele, pe care de fiecare dată Odile le credea furate, erau regăsite câteva ceasuri mai târziu în altă încăpere, dar bătrâna doamnă le ascundea în locuri tot mai aberante, ultimul fiind congelatorul frigiderului.

„Diamante în fundul unui congelator! Ce-i mai trece prin cap!”

Odile ajunsese la concluzia că bătrâna doamnă, deși nu era criminală, era rea.

„Sau nebună! Complet nebună! De ce și-o fi asumând atâtea riscuri pentru niște glume atât de absurde! Intr-o zi,

am s-o prind și până la urmă tot am să înțeleg.”

Se auzi soneria.

— Charles!

Deschise ușa și-l descoperi pe Charles pe palier.

— Ah, ce mă bucur! În sfârșit!

— Da, scuză-mă, nu m-am putut întoarce atât de repede cum am promis.

— Nu e grav, te-am iertat.

Intrând în apartament, dădu la iveală o tânără femeie ascunsă în spatele lui.

— Ți-o aduci aminte pe Yasmine?

Odile nu îndrăzni să-l contrarieze mărturisind că nu-și mai amintea de frumoasa brunetă zveltă care-l urma. Ah, infirmitatea asta care o făcea să nu aibă nici o memorie a fizionomiilor... „Să nu intru în panică. O să-mi amintesc”, își spuse ea.

— Desigur. Intrați.

Yasmine înaintă, o sărută pe Odile pe obraji și, în timp ce o îmbrățișa, Odile, deși nu izbutea s-o identifice, simți că o detestă.

Trecură în salon unde începură să vorbească de caniculă. Odile făcea eforturi să susțină conversația, deși mintea ei nu se putea împiedica s-o ia razna în afara frazelor pe care le schimbau între ei. „E absurd, pălăvrăgim despre vreme pe un ton monden în prezența unei necunoscute, când de fapt Charles și cu mine avem atâtea să ne spunem.” Brusca, întrerupse discuția ațintindu-l pe Charles cu privirea.

— Spune-mi, ce îți lipsește, îți lipsesc copiii?

— Poftim?

— Da. Mă întrebam zilele trecute ce anume șchioapătă între noi și mi-a trecut prin minte că tu voiai copii. De obicei, bărbații doresc copii mai puțin decât femeile. .. Vrei copii?

— Dar am copii.

Odile crezu că nu a auzit bine.

— Ce-ai spus?

- Am copii. Doi. Jerome și Hugo.
- Cum ai spus?
- Jerome și Hugo.
- Ce vârstă au?
- Doi ani și patru ani.
- Cu cine i-ai făcut?
- Cu Yasmine.

Odile se întoarse spre Yasmine, care îi zâmbi. „Odile, i izește-te, ai un coșmar, nu poate fi adevărat.”

— Voi... voi... ați avut doi copii împreună?

— Da, confirmă intriganta, așezându-se cu eleganță picior peste picior, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Și veniți acum la mine, fără jenă, cu zâmbetul pe buze, ca să mi-o spuneți? Sunteți niște monștri!

A urmat o scenă confuză. Odile era atât de zguduită de durere, că printre strigăte și lacrimi nu mai pricepu nimic din ce i se spune. De câteva ori, Charles încercă s-o ia în brațe; de fiecare dată, ea îl respinse violent.

— Trădătorule! Trădătorule! S-a terminat, mă auzi, s-a terminat! Pleacă! Pleacă odată!

Cu cât încerca să-l îndepărteze, cu atât el se agăța mai tare de ea.

Fură nevoiți să cheme un medic, s-o întindă pe Odile pe pat și să-i administreze cu de-a sila un sedativ.

— Douăsprezece mii de morți din cauza caniculei.

— Bine le-a făcut! jubilă Odile în fața televizorului.

În decurs de câteva zile, lucrurile se înrăutățiseră:

Charles, dând la iveală hidoșenia caracterului său, îi cerea să părăsească apartamentul.

— Niciodată, auzi, îi răspunsese ea la telefon, niciodată nu vei locui aici cu netrebnica ta! Potrivit legii, pereții ăștia îmi aparțin. Și să nu te mai arăți pe aici, n-am să-ți mai deschid. Oricum, nu mai ai cheile potrivite.

Măcar intrusa fusese și ea bună la ceva! O apariție providențială, bătrâna doamnă.

De mai multe ori, Charles sunase la ușă încercând să

parlamenteze. Ea refuzase să-l asculte. Tenace, el îi trimisese medicul.

— Odile, declarase doctorul Malandier, ești epuizată. Nu crezi că o ședere într-o casă de odihnă te-ar ajuta? Cei de acolo s-ar putea ocupa mai bine de dumneata.

— Mă descurc singură, mulțumesc. Desigur, din cauza acestor probleme, am întârziat cu predarea articolelor, dar știu ce pot: în câteva nopți, de îndată ce am să mă simt mai bine, am să redactez totul dintr-odată.

— Tocmai, ca să te simți mai bine, nu crezi că o casă de odihnă...

— La ora actuală, doctore, în casele de odihnă se moare. Pentru că nu au aer condiționat. Apartamentul meu are. Dumneata nu urmărești știrile? E caniculă. Mai devastatoare ca un ciclon. Casă de odihnă? Casă de suferință! Loc unde se moare. Casa morților. El e cel care te trimite ca să mă omori?

— Haide, Odile, nu spune prostii. Dacă ți-am găsi o casă de odihnă cu aer condiționat...

— Da, sunt drogată, sunt transformată în legumă, iar soțul meu profită ca să-și recupereze apartamentul ca să locuiască în el cu târfa lui! Niciodată! Arăboaica și copiii ei? În ruptul capului. Dumneata știai că a făcut doi copii cu ea?

— Ești atât de epuizată, Odile, încât are să vină o zi în care nu ți se va mai cere părerea și vei fi luată cu forța.

— Ei, bine, bravo, ai înțeles: va trebui să fiu luată cu forța. Până atunci nu se va întâmpla nimic. Acum pleacă și nu te mai întoarce. Începând de azi, îmi schimb medicul.

În seara aceea, de mânie, Odile se gândi să-și pună Capăt zilelor și nu o reținu decât ideea că asta le va da apă la moară soțului ei și acelei oribile Yasmine.

Nu, Odile, vino-ți în fire. La urma urmei, ești tânără... ce vârstă ai?... Treizeci și doi sau poate treizeci și trei de ani... ah, mereu uit, ai încă viața înaintea ta, ai să întâlnești un alt bărbat și ai să-ți întemeiezi o familie cu copii. Charles ăsta nu te merită, bine era s-o fi descoperit mai repede.

Închipuiește-ți că te-ai fi încăpățânat până la menopauză...

Simți brusc nevoia să sporovăiască un pic cu Fanny, prietena ei cea mai bună. Oare de cât timp n-o mai sunase? Cu vara asta caniculară, cam pierduse socoteala zilelor. Ca toată lumea, cu siguranță că suferea și ea mai mult decât își dădea seama de pe urma lîncezelii, în ciuda izolării în apartamentul ei răcoros. Luă carnetul cu numere de telefon, apoi îl azvârli cât colo.

„Nu e nevoie să verific numărul lui Fanny. Dacă e unul pe care-l știu pe dinafară, apoi ăsta e.”

Formă numărul și îi răspunse o voce care părea somnoroasă.

— Da?

— Scuzați-mă că vă deranjez, aș vrea să vorbesc cu Fanny.

— Fanny?

— Fanny Desprees. Am greșit cumva numărul?

— Fanny a murit, doamnă.

— Fanny! Când?

— Acum zece zile. De deshidratare.

Canicula! În timp ce Odile ținea prosteste socoteala morților în fața televizorului, nu se gândise o clipă că prietena ei era victima prăpădului. Închise fără să mai spună o vorbă și fără să ceară amănunte.

Fanny, blânda ei Fanny, colega ei din liceu, Fanny care avea deja doi copii... Doi sugari... Ce tragedie! Și atât de tânără, născută în același an cu ea... Așadar, nu doar bebelușii și bătrânii mureau, ci și adulții în floarea vârstei... Cine îi răspunsese oare la telefon? Nu identifica timbrul acela răgușit... o fi fost fără îndoială un unchi bătrân din familie.

Traumatizată, Odile bău o sticlă cu apă înainte de a se retrage în camera ei ca să plângă.

— Cincisprezece mii de morți, anunță prezentatorul cu

chip pătrătos ca o uşă de fier.

— În curând cincisprezece mii și unu, oftă Odile trăgând în piept fumul țigării, căci nu știu dacă mai am chef să rămân într-o lume atât de urâtă.

Nici o speranță de răcire a vremii, nici o furtună la orizont, adăuga ziaristul. Pământul crăpa de durere.

Nici pentru Odile nu se întrevedea nici o ieșire. Acum, intrusa venea de câteva ori pe zi și amesteca răutăcioasă lucrurile lui Odile, care nu mai găsea nimic.

După plecarea portăresei în Portugalia – e inimaginabil câte portărese trebuie să fie în luna august în Portugalia cumpărăturile obișnuite și mâncarea gătită îi erau duse sus de nepoata acesteia, o insolentă cu mers molatec care clefaia gumă și își schimba cordonul rochiei de dimineața până seara, o toantă cu care nu putea schimba trei fraze cu noimă.

Charles nu se mai arătase. Neîndoielnic, el era cel care telefona mereu și căruia Odile îi răspundea doar „Nu” înainte de a închide. În plus, nu se mai gândea la el prea mult. De fapt, se gândea destul de puțin. Era o poveste veche. Sau, mai degrabă, parcă n-ar fi existat niciodată. Grija actuală a lui Odile era să-și reînnoiască înscrierea la universitate și, desigur, din cauza personalului suplinitor pe timp de vară, nu izbutea să dea de persoana potrivită pentru reînscrisere. Asta o enerva foarte tare.

Dorea tare mult să se dedice studiilor. Când nu se odihnea în fața canalului de știri, își consacra ore întregi lucrului, citind cărți despre Orientul Mijlociu, făcând exerciții de limbi străine și gândindu-se foarte serios să-și isprăvească teza a cărei introducere o începuse.

Profesorul îndrumător era de negăsit. Parcă acea catastrofa climatică anihilase întreaga țară. Nimic nu mai mergea normal. Nici părinții ei nu mai răspundeau la telefon. Desigur că fiecare fugise să se pună la adăpost pe undeva într-o zonă mai răcoroasă.

Să profităm ca să ne consacram sarcinilor noastre

esențiale, își spunea Odile, străduindu-se să perfecționeze ceasuri

Întregi structura paragrafelor sau fluiditatea frazei. Îmi fixează termen de o săptămână ca să-mi încheie introducerea.

Toate acestea o pasionau atât de mult, încât uita să mai bea apă. În plus, aparatul de aer condiționat începea să se strice: atunci când apăsa butonul de reglare la douăzeci de grade, îl descoperea, după ce suferise câteva ore bune, pus la treizeci de grade, treizeci și două, sau la cincisprezece! După o căutare anevoioasă, regăsi modul de folosire, garanția și convocă instalatorul ca să-l repare. Acesta își petrecu o jumătate de zi muncind la aparat și trase concluzia că nu mai pricepea nimic, poate că era vorba de un contact greșit, în orice caz fiecare aparat fusese verificat, iar ansamblul avea să funcționeze de acum încolo impecabil. Or, încă de a doua zi, termostatul din fiecare încăpere arăta temperaturile cele mai variate și adesea cele mai aberante.

Odile nu simți nevoia să-l cheme din nou pe meșter, căci pricepuse cine era la originea acestor disfuncționalități: intrusa. Nu era nici o îndoială că bătrânei i se părea probabil tare amuzant să modifice pe furie comenzile.

Deoarece Odile începea să se simtă istovită – munca, apoi căldura, faptul că uita să mai bea apă se hotărî s-o pândească pe intrusă, s-o surprindă asupra faptei și să-i vină de hac o dată pentru totdeauna.

Când fu sigură că a rămas singură, se ascunse în debaraua unde ținea mătura, stinse lumina și se puse pe așteptat.

Oare cât timp a stat astfel la pândă? Nu știa. S-ar fi zis că bătrâna doamnă ghicise că e așteptată... După câteva ceasuri, chinuită de sete, Odile ieși din debara și se întoarse în salon. Acolo, Dumnezeu știe de ce, i se făcu poftă să bea un pastis, deschise barul, își turnă un pahar și, după o înghițitură, fu atrasă de ceva ciudat.

O carte din bibliotecă purta numele ei, Odile Versini, scris

pe cotor. După ce o scoase de pe etajeră, rămase năucă văzând coperta: era vorba de teza ei, teza pe care tocmai o scria. O descoperea acum completă, terminată, tipărită pe patru sute de pagini, publicată de un editor prestigios la care n-ar fi cutezat să viseze.

Cine îi jucase festa asta?

Parcuse primele pagini și se făcu și mai palidă. Regăsea conținutul introducerii ei – cea asupra căreia trudea de câteva zile dar isprăvit, mai bine scris, mai bine stăpânit.

Ce se petrecea oare?

Ridicându-și capul, o zări pe intrusă. Bătrâna doamnă o măsura din ochi, liniștită.

Nu, de data asta, era prea mult.

Întorcându-se din drum, se năpusti în debara, apucă crosa de golf pe care o alesese ca armă și reveni pentru o explicație definitivă cu intrusa.

În fața ferestrei care dădea spre parcul Trocadero, Yasmine privea ploaia care venea să împace pământul cu cerul și să pună capăt caniculei ucigașe.

În spatele ei, încăperea nu se schimbasese, era în continuare încărcată de cărți, colecții prețioase pentru cine se interesa de Orientul Mijlociu. Nici soțul ei, nici ea nu avuseseră vreme să schimbe decorul sau mobila. Aveau să înceapă mai târziu lucrările; în schimb, nu stătuseră mult pe gânduri să părăsească minusculul apartament situat în zona periferică unde se îngrămădeau împreună cu cei doi copii, ca să se mute aici.

Jerome și Hugo, în spatele ei, tocmai descopereau deliciile televiziunii prin satelit și tot butonau de la un post la altul.

— E super, mamă, se prind și posturi arabe!

Fără să zăbovească la nici o emisiune, erau mai degrabă îmbătați de faptul că aveau atâtea programe decât atrași de ideea de a urmări unul anume.

Întors acasă, soțul ei veni tiptil lângă ea și o sărută pe gât. Yasmine se răsuci în loc, se lipi de el. Se cuprinseră în

brațe.

— Am frunzărit albumul de familie: e nemaipomenit ce semeni cu tatăl tău!

— Nu spune asta.

— De ce? Te doare pentru că a murit în Egipt când tu aveai șase ani...

— Nu, mă doare pentru că mă face să mă gândesc la mama. Adesea mă lua drept tata, îmi spunea Charles.

— Nu te mai gândi la asta. Gândește-te la mama ta când era în formă, o intelectuală strălucită, spirituală și plină de haz, care pe mine m-a impresionat. Uită ultimii doi ani.

— Ai dreptate. Singurei, din cauza bolii Alzheimer, nu se mai recunoștea pe sine... Și pentru că, din pricina memoriei care se ștergea, ea de fapt întinerea, o lua drept o intrusă pe bătrâna pe care o vedea în oglinzi. Au găsit-o întinsă pe jos cu crosa de golf în fața oglinzii sparte, pentru că vrusese s-o amenințe pe intrusă, apoi să se apere de Cil când a crezut că cealaltă are s-o lovească.

— O să mergem s-o vedem duminică.

Yasmine mângâie obrajii lui François și adăugă, apropiindu-și buzele de chipul lui:

— E mai puțin dureros acum, de când a ajuns la epoca de dinaintea tatălui tău. Nu ne mai confundă. Ce vârstă crede că are?

Își lăasă capul pe umărul lui Yasmine.

— Uneori, ajung să-mi doresc să vină foarte repede ziua în care mama va redeveni un nou-născut ca s-o strâng în brațe. Am să-i spun în sfârșit cât de mult o iubesc. Va li pentru mine un sărut de adio pentru mine. Pentru ea, o sărutare de bun venit...

Falsul

Se poate spune că au existat două Aimée Favart. O Aimée de dinainte de despărțire. O Aimée de după.

Când Georges a anunțat-o că o părăsește, Aimée a avut nevoie de câteva minute ca să fie sigură că nu e vorba de un coșmar sau de o glumă. Oare chiar el vorbea? Ei i se adresa oare? Odată admis faptul că realitatea îi dădea lovitura asta grea, se mai strădui să verifice că rămâne în viață. Diagnosticul era însă foarte complicat: inima i se oprise în piept, sângele nu mai circula, o tăcere rece ca marmura îi împietrise organele, o întepeneală a ochilor o împiedica să mai clipească... Dar pe Georges continua să-l audă – „înțelegi, draga mea, nu mai pot să continui, totul are un sfârșit” –, să-l vadă – aureole de sudoare îi udau cămașa la subsuori –, să-l simtă – acea aromă tulburătoare: miros de bărbat, de săpun și de lenjerie împrăștiată cu lavandă... Cu surprindere, aproape cu decepție, trase concluzia că supraviețuia.

Blând, atent, amabil, Georges repeta întruna fraze care se băteau cap în cap: anunța că pleacă și pretindea că asta nu era chiar atât de grav.

— Am fost fericiți împreună. Cele mai frumoase clipe de fericire ție ți le datorez. Sunt sigur că voi muri gândindu-mă la tine. Cu toate astea, sunt cap de familie. M-ai fi iubit oare dacă aș fi fost un bărbat obișnuit, un bărbat care se eschivează, un bărbat care își neglijează angajamentele, soția, casa, copiii, nepoții?

Ei îi venea să urle „da, te-aș fi iubit așa, un bărbat obișnuit, de fapt asta și aștept de la tine din prima zi”, și totuși, după obiceiul ei, nu scoase o vorbă. Să nu-l rănească. Mai ales să nu-l rănească. Fericirea lui Georges i se părea lui Aimée mai importantă decât propria ei fericire: așa îl iubise vreme de douăzeci și cinci de ani, uitând de sine.

Georges continuă:

— Soția mea a dorit mereu ca spre sfârșitul vieții noastre să ne retragem în sudul Franței. Peste două luni ies la pensie, așa am cumpărat o vilă la Cannes. Ne vom muta acolo în vara asta.

Mai mult decât plecarea, pe Aimée o șoca expresia „sfârșitul vieții noastre”. Ii zugrăvise mereu existența familială ca pe o închisoare, dar ea descoperea cu acest „sfârșitul vieții noastre” că Georges, într-o altă lume la care ei nu-i dăduse acces, continuase să se simtă soțul soției sale, tatăl copiilor ei.

„Viața noastră”! Aimée nu fusese decât o paranteză. „Viața noastră”! Degeaba îi șoptise la ureche vorbe de dragoste, degeaba o dorise neîncetat, ea rămânea doar o toană. „Viața noastră”! In cele din urmă cealaltă – rivala, cea temută, cea detestată – câștigase! Oare știa? Era ea conștientă, instalându-se cu soțul ei la Cannes, că lăsa în urma ei, lovită, lividă, o femeie care dorise vreme de douăzeci și cinci de ani să-i ia locul și încă mai spera asta cu câteva minute mai-nainte?

— Răspunde-mi, draga mea, spune-mi ceva, te rog...

Îl privi cu ochii mari de uimire. Cum? Se așază în genunchi? Mă ține de mână? Ce pune la cale? Fără nici o îndoială are să înceapă să plângă... Mereu plânge în fața mea... e enervant, nu l-am putut niciodată înduioșa, căci mai întâi trebuia să-l consolez. Practic lucru, să te porți ca un bărbat când îți e de folos, și ca o femeie când îți convine.

L-a cercetat atentă pe sexagenarul de la picioarele ei și a

avut dintr-odată impresia că îi era cu totul străin. Dacă partea rațională a minții ei nu i-ar fi suflat că era vorba de Georges, omul pe care îl iubea de douăzeci și cinci de ani, s-ar fi sculat strigând: „Cine ești? Ce cauți la mine acasă? Și cine îți dă voie să mă atingi?”

Acea a fost clipa – clipa în care crezuse că el se schimbuse – când ea s-a schimbat. Deasupra acelei larve cu păr cănit care se smiorcăia salivând pe genunchii și pe mâinile ei, Aimée Favart se metamorfoză în cea de-a doua Aimée Favart. Cea de după. Cea care nu mai credea în dragoste.

În lunile care urmară, se mai petrecură firește câteva șovăieli dus-întors între fosta Aimée și noua Aimée – după o tentativă de sinucidere, se mai culcă o dată cu el într-o noapte; cu toate astea, în august, după ce el se mutase, noua Aimée o luase în stăpânire pe fosta Aimée. Ba mai mult: o ucisese.

Se gândea mereu cu stupoare la trecutul ei.

Cum am putut crede că mă iubea? Avea doar nevoie de o amantă frumoasă, amabilă și toantă.

Frumoasă, amabilă și toantă...

De frumoasă, Aimée era frumoasă. Până la despărțire, toată lumea i-o spunea. În afară de ea însăși... Căci, aidoma atâtor femei, Aimée nu primise frumusețea pe care o admira. Mică, zveltă, cu sâni delicați, le invidia pe femeile înalte cu forme rotunde și avea un adevărat complex din pricina staturii și gracilității ei. După despărțire, începu să se aprecieze mai mult și se socoti „mult prea bine pentru orice bărbat”.

De amabilă, Aimée era amabilă, pentru că îi lipsea respectul de sine. Fiică unică a unei mame care nu-i mărturisise niciodată identitatea tatălui ei și care o trata ca pe un reproș împovăraător, ea nu cunoștea lumea bărbaților; de aceea, când se angajase secretară la firma condusă de Georges, nu știuse să-i reziste acestui mascul mai în vârstă și care, în ochii ei de fecioară candidă, era

tatăl și amantul totodată. Din romantism, i se păruse mai frumos să iubească un bărbat cu care nu se putea căsători...

Toantă? În Aimée, la fel ca în orice ființă omenească, prostia și inteligența sălășluiau în provincii separate, făcând-o parțial deșteaptă și parțial stupidă: se dovedea competentă pe plan profesional, dar era proastă în domeniul sentimental. De o sută de ori au sfătuit-o colegii s-o rupă cu omul acela: de o sută de ori a simțit voluptatea de a nu le da ascultare. Vorbeau cu glasul rațiunii? Ea se măgulea că le răspunde cu glasul inimii.

Timp de douăzeci și cinci de ani, împărțiseră cotidianul muncii, dar nu și cotidianul conjugal! Escapadele lor fuseseră cu atât mai frumoase și mai prețioase. Furaseră în grabă mângâieri la lucru, nu-l primise seara în casa ei decât sub pretextul rar al unui consiliu de administrație interminabil. Timp de douăzeci și cinci de ani, cuplul lor nu avusese vreme să se uzeze.

La trei luni după instalarea în sud, Georges începu să-i scrie. Cu cât treceau săptămânile, cu atât deveneau mai înflăcărâte, mai pasionate scrisorile lui. Să fi fost efectul absentei?

Ea nu-i răspunse. Căci poșta era trimisă la vechea Aimée, dar cea care o primea era Aimée cea nouă. Iar aceasta, fără emoție, deduse că Georges deja se plictisea cu nevasta lui. Cu dispreț, parcurgea foile scrise care înfrumusețau și mai mult trecutul.

Bate câmpii pensionarul! În ritmul ăsta, peste trei luni, o să spună că am trăit la Verona și ne chema Romeo și Julieta.

Își păstră serviciul, constată că noul director era un om ridicol – mai ales când îi zâmbea – și porni să practice în exces sportul. La patruzeci și opt de ani, fără copii pentru că Georges avea deja, hotărî că nu are regrete.

— Ca să-mi fure anii mei cei frumoși, să mă mănânce de vie și să se facă într-o bună zi nevăzuți, lăsându-mă și mai singură? Nu, mulțumesc. Și-apoi, ca să mai adaugi încă niște ființe acestei planete distruse de poluare și de prostia omenească, trebuie să fii ori cretină, ori iresponsabilă.

Firma la care era angajată avea probleme, oamenii îl regretau pe domnul Georges, fostul director. Avură loc remanieri, se întocmi un plan de disponibilizări și, la cincizeci de ani, Aimée Favart, fără să fie cu adevărat surprinsă, se pomeni în șomaj.

Trecu prin niște stagii neînsemnate și cursuri de formare infantilizante, își căută fără prea mare tragere de inimă un alt serviciu și avu probleme bănești. Fără nostalgiei, își duse cutia cu bijuterii la un misit.

— Cât vreți să obțineți pe ele, doamnă?

— Habar n-am, asta mi-o vei spune dumneata.

— Vedeți dumneavoastră... nu se află aici nimic de valoare. Nu aveți decât bijuterii fantezie, nici o piatră de valoare, nici aur masiv, nimic ce ar putea...

— Bănuiam; el e cel care mi le-a oferit.

— Ei?

— Cel care pretindea că e bărbatul vieții mele. Îmi dădea podoabe de doi bani, cum făceau conchistadorii spanioli cu indienii din America. Și știți ceva? Eram atât de bleagă, încât îmi făcea plăcere. Așadar, astea nu valorează nimic?

— Nu mare lucru.

— Era un ticălos, nu-i așa?

— Nu știu, doamnă. Cert e că atunci când iubești o femeie...

— Ei bine?

— Când iubești o femeie, nu-i oferi asemenea bijuterii.

— A! vedeți! Eram sigură.

Jubila. Negustorul se mulțumise doar să repete o frază pe care avea obiceiul s-o rostească în altă situație: atunci când voia să convingă un client să achiziționeze o bijuterie mai costisitoare.

Când plecă din magazin cu trei bancnote amărâte, inima ei era plină de bucurie : un specialist îi confirmase că Georges nu era decât o lichea josnică.

De cum ajunsese acasă, își deschise dulapurile și scotoci printre lucruri în căutarea cadourilor de la Georges. Pe lângă faptul că prada se dovedea neînsemnată, calitatea ei o făcu să râdă. O haină de blană de iepure. Lenjerie din nailon. Un ceas nu mai mare decât o tabletă de aspirină. Un carnet din piele fără marcă și care încă mai mirosea a capră. Lenjerie din bumbac. O pălărie cu neputință de purtat în altă ocazie decât la o căsătorie la curtea Angliei. O eșarfa din mătase a cărei etichetă fusese tăiată. Lenjerie din latex negru.

Se trânti pe pat, ezitând între râs și lacrimi. Se mulțumi să tușească. Astea erau trofee de pasiuni de douăzeci și cinci de ani! Prada ei de război...

Ca să se simtă mai puțin nefericită, își îndreptă disprețul asupra lui. Pretextând că nu vrea să atragă atenția nevastei asupra cheltuielilor nejustificabile, nu se arătase deloc generos cu Aimée. Generos? Normal. Nici măcar normal. Un zgârie-brânză, asta da!

Și eu care mă făleam! Eu care mă lăudam că nu-l iubesc pentru bani! Ce netoată! Credeam că-l ridic în slăvi pe îndrăgostit, când de fapt îl linișteam pe avar...

Trecând în salon ca să-și hrănească papagalii, se opri în fața tabloului care se afla deasupra coliviei și fu cât pe ce să se înece de furie.

—Tabloul meu de Picasso! Încă o dovadă că mă credea idioată!

Pânza, un joc de forme dispersate, un puzzle alcătuit dintr-un chip, un ochi colo, nasul deasupra, o ureche în mijlocul frunții, înfățișa o femeie cu copilul ei. Georges se purtase cam ciudat în ziua când i-o adusesese? Livid, cu buzele palide ca ceara, i-o întinsese tremurând și îi spusese gâfâind.

— Uite, mă răscumpăr. Nu se va putea spune că n-am

fost, măcar o dată, generos cu tine.

— Ce este?

— Un Picasso.

Ea scosese pânza care învelea tabloul, îl contemplase și repetase ca să se convingă:

— Un Picasso?

— Da.

— Autentic?

— Da.

Abia cutezând să-l atingă, de teamă că o stângăcie din partea ei l-ar fi putut face să dispară, îngăimase:

— E cu puțință?... Cum ai reușit?

— Ah, te rog, să nu mă mai întrebi niciodată asta.

Pe moment, interpretase această rezervă drept pudoarea unui bărbat care făcuse sacrificii ca să-i ofere ceva unei lemei. Mai târziu, gândindu-se iarăși la atitudinea lui terorizată, se întrebese dacă nu cumva îl furase. Părea totuși atât de mândru de cadoul lui... Și era un om cinstit.

Pentru binele ei, o sfătuisese să afirme că tabloul era fals.

— Înțelegi, draga mea, e improbabil ca o mărunță secretară, care locuiește într-un bloc modest, să posede un Picasso. Oamenii și-ar bate joc de tine.

— Ai dreptate.

— Mai rău chiar. Dacă cineva ar ghici adevărul, ai fi cu siguranță ținta unei spargerii. Cea mai bună asigurare pentru tine, crede-mă, e să declari, atâta timp cât nu te desparți de tablou, că e un fals.

Astfel, Aimée prezentase tabloul puținelor persoane care pătrunseseră în apartamentul ei drept „Tabloul meu semnat Picasso, un fals, firește”, însoțind gluma cu un hohot de râs, ca să-i dea greutate.

Acum, viclenia lui Georges i se părea diabolică: o obligase să insinueze că tabloul ei semnat Picasso era fals ca s-o facă să creadă că era vorba de unul adevărat!

Totuși, în cursul săptămânilor următoare, trecu prin stări contradictorii: pe de-o parte, era sigură de escrocherie, pe

de altă parte, încă mai trăgea nădejde că se înșală. Știa că, orice ar afla despre tablou, tot va fi dezamăgită. Dezamăgită că se va pomeni săracă sau dezamăgită că va fi nevoită să-i recunoască ceva merite lui Georges.

Rama în fața căreia se proțăpea devenea un ring în care se înfruntau fosta Aimée și cea nouă; prima crezuse în dragoste și în adevăratul Picasso, cea de-a doua vedea falsitatea lui Georges și a tabloului semnat Picasso.

Ajutorul de șomaj fiind pe sfârșite, Aimée încercă să-și găsească de lucru. La interviurile de angajare, nu avea nici un atu, într-atât era acum de obsedată să nu mai fie trasă pe sfoară: angajatorii dădeau peste o femeie dură, necomunicativă, care cumula vârsta, exigențele financiare și o fire dificilă, incapabilă de concesii, gata să bănuiască oricând că va fi exploatarea, punându-se mereu în defensivă, astfel încât părea agresivă. Fără să-și dea seama, se excludea singură din cursa în care voia să se angajeze.

Când ajunsese la fundul sacului, își dădu seama că, fără o soluție imediată, risca să cadă în sărăcie. Din reflex, dădu fuga spre birouașul cu facturi, scotoci cu înfrigurare în sertar în căutarea unei hârtii pe care notase numărul și dădu telefon la Cannes.

fi răspunse o menajeră, care înregistră rugămintea și se pierdu în tăcerea unei locuințe vaste. Apoi Aimée auzi pași și recunoscute respirația scurtă, neliniștită, a lui Georges.

— Tu ești, Aimée?

— Da.

— Ce se întâmplă? Știi bine că nu mă poți suna acasă.

În câteva fraze, îi zugrăvi un tablou apocaliptic al situației ei. Nu era nevoie de prea mult ca să ajungă să-și plângă singură de milă, dar noua ei armură de cinism o împiedica să se înduioșeze asupra propriei persoane, iar faptul că simțea la capătul firului respirația panicată a lui Georges o făcea să simtă o adevărată furie.

— Georges, te rog, ajută-mă, spuse ea în chip de

concluzie.

— Vinde tabloul de Picasso.

Crezu că n-a auzit bine. Cum? Îndrăzne...

— Da, draga mea, nu-ți rămâne decât să vinzi tabloul de Picasso. De asta ți l-am oferit. Ca să te pun la adăpost de nevoi, din moment ce nu te puteam lua în căsătorie. Du-te și vinde tabloul de Picasso.

Aimée închise gura ca să nu urle. Așa deci, până și acum, tot o idioată o considera!

— Du-te la Tanaev, pe Rue de Lisbonne, la numărul 21. De acolo l-am cumpărat. Ai grijă să nu te tragă pe sfoară. Cere să vorbești cu Tanaev tatăl. Vezi că trebuie să închid. Vine nevastă-mea. La revedere, draga mea, mă gândesc mereu la tine.

Închisese deja. Laș și dezertor. Așa cum fusese mereu.

Ce palmă! Ce palmă primise! Bine i-a făcut! Nu trebuia să-l sune.

Umilită, Aimée se înfipse în fața tabloului și își descărcă nervii.

— Niciodată n-am să mă duc la vreun negustor ca să capăt confirmarea că am fost o proastă, iar Georges, o secătură, asta știam deja, foarte mulțumesc.

Cu toate astea, două zile mai târziu, cum compania de electricitate amenința că îi taie curentul, urcă într-un taxi și dădu comanda:

— La Tanaev, pe Rue de Lisbonne, la numărul 21, vă rog.

Deși la adresa indicată nu era decât un magazin de haine pentru copii, coborî din mașină, cu tabloul împachetat sub braț, și trecu de portic.

— Probabil că lucrează în interior sau la etaj.

După ce parcurse de patru ori lista locatarilor de pe cele două aripi, căută un om de serviciu ca să afle de la el noile coordonate ale lui Tanaev, dar pricepu că imobilele bogătașilor, spre deosebire de cele locuite de săraci, făceau apel la regii de salubritate anonime.

Înainte de a pleca, intră totuși în magazinul de îmbrăcăminte.

— Scuzați-mă, îl caut pe domnul Tanaev tatăl și credeam că...

— Tanaev? De zece ani a plecat.

— Știți cumva unde s-a mutat?

— Unde s-a mutat? Oamenii de soiul ăsta nu se mută, ăștia dispar. Și cu asta, basta.

— Ce vreți să spuneți?

— Când prada a fost adunată, trebuie să plece s-o ascundă undeva. Doar Dumnezeu mai știe pe unde o fi astăzi, în Rusia, în Elveția, în Argentina, în Bermude...

— Știți... mie... mi-a vândut un tablou cu niște ani în urmă...

— Biata de dumneata!

— De ce biata de mine?

Negustorul băgă de seamă că obrazii lui Aimée păliseră; îi păru rău că îl luase gura pe dinainte.

— Ascultă, dragă doamnă, eu unul nu știu nimic. Poate că tabloul dumitale e superb și face o avere. Poftim, am ceva pentru dumneata...

Căută o carte de vizită într-o cutie unde erau îngrămădite foi de hârtie.

— Uite. Du-te la Marcel de Blaminth, pe Rue des Flandres. Asta e cu adevărat un expert.

Când trecu pragul biroului lui Marcel de Blaminth, Aimée își pierdu speranța. Sub draperiile grele din catifea stacojie care absorbeau orice sunet și orice influență din exterior, strivită sub pânzele monumentale în rame aurite complicate, își dădu seama că nu se mai află în lumea ei.

O secretară impozantă purtând un coc ce semăna cu un coif îi aruncă o privire bănuitoare dindărătul ochelarilor cu rame de baga. Aimée își îndrugă povestea, arată tabloul și femeia cu înfățișare de războinică o conduse într-un birou.

Marcel de Blaminth își măsură din ochi vizitatoarea înainte de a privi tabloul. Aimée avu impresia că e

prețluită din cap până-n picioare, că el socotea proveniența și prețul fiecărui element din vestimentația sau din podoabele ei. Tabloului nu-i aruncă decât o privire.

— Unde sunt certificatele?

— Nu am așa ceva.

— Actul de vânzare?

— E vorba de un cadou.

— L-ați putea obține?

— Nu cred. Persoana asta... a dispărut din viața mea.

— Înțeleg. Poate că l-am putea obține de la negustor?

Cine era?

— Tanaev, murmură Aimée, aproape rușinată.

Personajul ridică ușor dintr-o sprânceană și privirea lui exprimă un dispreț regal.

— Lucrurile demarează foarte prost, doamnă.

— Ați putea totuși...

— Să arunc o privire tabloului? Aveți dreptate. Asta contează. Uneori se întorc la noi opere foarte valoroase după ce au urmat un parcurs obscur sau foarte dubios. Opera contează, nimic altceva.

Își schimbă ochelarii și se apropie de tabloul semnat Picasso. Analiza ținu destul. Omul auscultă pânza, palpa cadrul, îl măsoară, cerceta detalii cu lupa, se dădea înapoi, o lua de la capăt.

În sfârșit, puse mâinile pe masă.

— Nu vă pun să plătiți consultația.

— Nu?

— Nu. N-are rost să mai adaug și eu o nenorocire la nenorocirile dumneavoastră. E un fals.

— Un fals?

— Un fals.

Ca să-și salveze obrazul, răspunse:

— Asta le-am spus și eu mereu tuturor.

Întoarsă acasă, Aimée agăță la loc tabloul deasupra coliviei cu papagali și se sili să dea dovadă de luciditate, o încercare prin care puțini oameni au prilejul să treacă.

Deveni conștientă de eșecurile ei, cel al vieții amoroase, al vieții familiale și al vieții profesionale. Cercetându-se în oglinda mare din camera ei, constată că silueta ei, modelată de sport și de un regim macrobiotic, rezista cu succes.

()are pentru cât timp încă? Oricum, numai oglinda de la șifonier mai vedea corpul acesta de care era acum atât de mândră; nu mai voia să-l dăruiască nimănui.

Se îndreptă spre baie cu intenția de a lenevi în cadă și cu vaga idee de a se sinucide.

De ce nu? Asta e soluția. Ce viitor îmi mai rămâne? Fără serviciu, fără bani, fără soț, fără copii, iar în curând bătrânețea și moartea. Frumos program... Logic, ar trebui să mă sinucid.

Doar logica o conducea spre sinucidere, altfel nu avea nici un chef s-o facă. Pielea ei râvnea după căldura băii; gura ei tânjea după pepene galben, după bucățelele de jambon care o așteptau pe masa din bucătărie; mâna ei verifică rotunjimea ireproșabilă a coapselor și se rătăci în pletele dese și mătăsoase. Dădu drumul la apă și aruncă în cadă o capsulă efervescentă care răspândi un parfum de eucalipt.

Ce să facă? Să supraviețuiască?

Portăreasa sună la ușă.

— Doamnă Favart, n-ați vrea să închiriați camera de oaspeți?

— Nu am cameră de oaspeți.

— Ba da, încăperea aia micuță care dă spre stadion.

— Acolo țin masa de călcat.

— Păi, dacă ați pune acolo un pat, ați putea s-o închiriați unor studenți. Universitatea e chiar alături, mereu vin fete să mă întrebe dacă nu sunt camere libere... Ați mai scoate un ban, până vă găsiți serviciu – în scurt timp, sunt sigură.

Intrând în cadă, mișcată, Aimée se simți obligată să-i mulțumească lui Dumnezeu, în care nu credea, că îi trimisese o soluție pentru problema ei.

În cursul celor zece ani care urma, își închirie camera | de oaspeți unor studente care-și făceau studiile în campusul vecin. Acest venit suplimentar, adăugat ajutorului social, îi era suficient ca să subziste până la pensie. Considerând că găzduirea de locatari devenise adevărata ei meserie, le selecționa în urma „expertizei”, astfel că știa pe de rost cele șase porunci ale celui care ia chiriași în gazdă:

1. Să ceară plata pe o lună înainte și să aibă coordonatele exacte și verificate ale părinților.

2. Să se comporte până la ultima zi cu locatarii ca o gazdă care tolerează o intrusă.

3. Să le prefere pe surorile mai mari mezinelor: sunt mai supuse.

4. Să prefere o fată de origine modestă uneia din lumea bună: sunt mai curate și mai puțin obraznice.

5. Să nu le lase niciodată să vorbească de viața lor privată; în caz contrar îți aduc în cele din urmă băieți în casă.

6. Să prefere asiaticile europenelor: sunt mai politicoase, mai discrete, chiar recunoscătoare, ajung să-ți ofere și daruri.

Aimée nu se atașă de nici una dintre locatarii ei, deși aprecia faptul că nu mai trăia singură. Câteva fraze schimbate pe durata unei zile îi erau de ajuns; îi plăcea să le arate tinerelor găsculițe că are mai multă experiență decât ele.

Viața ar fi putut continua astfel vreme îndelungată dacă medicul n-ar fi detectat niște umflături suspecte pe corpul lui Aimée; se descoperi astfel un cancer generalizat. Vestea – pe care mai degrabă o ghici decât o află – îi dădu un sentiment de ușurare: nu mai avea nevoie să lupte pentru a supraviețui. Singura ei dilemă a fost aceasta: mai am oare nevoie să-mi închiriez camera anul ăsta?

În acea lună de octombrie, tocmai o acceptase, pentru al doilea an consecutiv, pe o tânără japoneză, Kumiko, studentă la chimie.

I se destăinuî:

— Uite, Kumiko, sunt foarte bolnavă și va trebui să stau mult timp la spital. Nu cred că o să te mai pot găzdui.

Durerea tinerei fete o surprinse atât de mult, încât mai întâi se înșelă asupra cauzei, atribuind lacrimile angoasei pe care o trăia fata străină la gândul de se trezi în stradă; dar trebui în cele din urmă să admită că fata era cu adevărat mîhnită de ce i se întîmpla lui Aimée.

— Eu ajută dumneavoastră. Eu vine să vadă la spital. Eu gătește hrană bună. Eu are grijă dumneavoastră. Chiar dacă merge cameră cămin, eu avut mereu timp pentru dumneavoastră.

Biata fată, gîndi Aimée, la vârsta ei eram la fel de naivă și de drăguță. Când va parcurge tot atîta drum ca mine, are s-o lase mai moale.

Încurcată și dezarmată de aceste demonstrații de afecțiune, Aimée nu avu curajul s-o alunge pe Kumiko și îi închirie camera în continuare.

Foarte curînd, Aimée nu mai părăsi spitalul.

Kumiko venea în vizită seară de seară. Singura vizită.

Aimée nu se pricepea să primească atîta solitudine; uneori, aprecia zîmbetul lui Kumiko precum un balsam care îi îngăduia să creadă că omenirea nu era complet coruptă; alteori, de cum se ivea chipul zîmbitor al japonezei, se răzvrătea împotriva acelei intruziuni în agonia ei. Chiar nu putea fi lăsată să moară în pace! Kumiko pune schimbările astea de dispoziție pe seama bolii; de aceea, în ciuda bruftului ei, a insultelor și a acceselor de mînie, îi ierta totul celei țintuite la pat și n-o slăbea deloc cu compasiunea.

Intr-o seară, japoneza comise o eroare de care nu-și dădu seama și care modifică întregul comportament al lui Aimée. Medicul îi mărturisise bolnavei că noul tratament

avea rezultate dezamăgitoare. În traducere: Nu mai aveți mult. Aimée nici nu clipi. Simțea un fel de ușurare lașă, aceea pe care o poate aduce un armistițiu. Nu mai era nevoie să lupte. Gata cu tratamentele neplăcute. Gata cu tortura speranței. Nu mai avea decât să moară. Astfel că Aimée îi anunță lui Kumiko eșecul terapeutic cu un soi de seninătate. Dar japoneza reacționează visceral. Plânsete. Tipete. Îmbrățișări. Urlete. Acalmie. Iarăși lacrimi. Când își recăpătă glasul, Kumiko puse mâna pe telefonul mobil și sună trei persoane în Japonia; o jumătate de oră mai târziu, o anunță triumfătoare pe Aimée că, dacă avea să fie îngrijită acolo, pe insula ei, va beneficia de un tratament încă necunoscut în Franța.

Inertă, îndurând cu oboseală acea demonstrație de afecțiune, Aimée aștepta ca fata să plece. Puștoaica asta avea tupeul să-i strice moartea! Cum de putea s-o chinuie vorbindu-i din nou de vindecare?

Hotărî să se răzbune.

A doua zi, când Kumiko își arată năsucul galben la spital, Aimée își desfăcu brațele și o chemă.

— Kumiko, vino să mă îmbrățișezi!

După câteva lacrimi și tot atâtea îmbrățișări tandre, ca îi recită, pe un ton patetic întretăiat de suspine, o declarație de dragoste: Kumiko devenise fiica ei, în ochii ei, firește, fiica pe care nu o avusese și pe care visase s-o aibă, fiica ei care îi era alături în ultimele clipe și care o făcea să simtă că nu e singură pe lume.

— O, prietena mea, tânăra mea prietenă, marea mea prietenă, singura mea prietenă...

Făcu atât de bine variațiuni pe această temă, încât ajunse să se emoționeze singură, prefăcându-se mai puțin și exprimând mai mult.

— Cât ești de bună, Kumiko, bună cum eram și eu la vârsta ta, la douăzeci de ani, când credeam în dreptate, în dragoste, în prietenie. Ești la fel de naivă cum am fost și eu, sărmana mea Kumiko, și fără îndoială că ai să fii într-o

zi la fel de dezamăgită ca mine. Dar ce-are a face? Rezistă, rămâi cât mai mult cu putință așa cum ești ! Va veni timpul să fii trădată și deceționată.

Deodată își veni în fire și își aminti de planul pe care-l pusese la cale. Răzbunarea. Așa că urmă:

— Ca să te răsplătesc și să-ți îngădui să crezi în bunătatea umană, vreau să-ti fac un cadou.

— Nu, nu vreau.

— Ba da, am să-ți las singurul lucru de valoare pe care-l posed.

— Nu, doamnă Favart, nu.

— Ba da, îți las moștenire tabloul meu de Picasso.

Tânăra fată rămase cu gura căscată.

— Știi tabloul de deasupra coliviei mele cu papagali. E un Picasso. Un Picasso autentic. Îl fac să treacă drept fals ca să nu atrag invidia sau hoții; totuși, crede-mă, Kumiko, e un Picasso autentic.

Înlemnită, fata se făcu lividă.

Aimée se înfioră o clipă. Oare mă crede? Bănuiește cumva că e o prefăcătorie? Se pricepe oare la artă?

Lacrimile țâșniră de sub pleoapele oblice și Kumiko începu să geamă, deznădăjduită:

— Nu, doamnă Favart, dumneavoastră păstrați Picasso, vă faceți bine. Dacă vinde Picasso, eu iau pe dumneavoastră în Japonia la nou tratament.

Uf, mă crede, se gândi Aimée, care protestă pe dată:

— E pentru tine, Kumiko, pentru tine, insist. Hai, să nu mai pierdem vremea, nu mai am decât câteva zile de trăit. Am pregătit actele de donație. Du-te repede să cauți niște martori pe coridor, așa am să mor cu cugetul împăcat.

În fața medicului și a infirmierei, Aimée semnă documentele necesare; își puseră și ei parafa. Zguduită de lacrimi, Kumiko băgă foile în buzunar și făgădui să se întoarcă a doua zi la prima oră. Stătu insuportabil de mult până să se hotărască să plece și îi trimise pupici până ce dispăru în capătul culoarului.

Ușurată, în sfârșit singură, Aimée adresează un zâmbet tavanului.

Biată toantă, gândi ea, visează că ești bogată: ai să fii și mai dezamăgită după moartea mea. Atunci măcar vei avea un motiv serios ca să plângi. Ei, și până atunci sper să nu te mai văd niciodată.

Cu siguranță că Dumnezeu, în care Aimée nu credea, o auzi, căci, în zori, intră în comă și peste câteva zile, fără să-și mai dea seama, o doză de morfină o făcu să se stingă.

Patruzeci de ani mai târziu, Kumiko Kruk, posesoarea celei mai mari averi din Japonia, regina industriei cosmetice mondiale, de acum ambasadoare UNICEF, o doamnă în vârstă adorată de mass-media pentru succesele, carisma și generozitatea ei, își justifică în fața presei acțiunile umanitare:

— Investesc o parte din beneficii în lupta împotriva foametei și în distribuirea de îngrijiri medicale celor mai săraci în amintirea unei bune prietene franțuzoaice din tinerețea mea, Aimée Favart, care mi-a oferit, pe patul de moarte, un tablou de Picasso a cărui vânzare mi-a permis să-mi întemeiez compania. Deși nu mă cunoștea bine, a ținut să-mi facă acest cadou inestimabil. Așa că mi s-a părut întotdeauna logic ca beneficiile mele, la rândul lor, să ajute alți necunoscuți. Femeia aceea, Aimée Favart, era toată numai dragoste. Credea în bunătatea omenească mai mult ca oricine altcineva. Mi-a transmis valorile ei morale, iar acest lucru, dincolo de prețiosul Picasso, este, fără îndoială, darul ei cel mai frumos.

Totul pentru a fi fericită

Nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat dacă n-aș fi schimbat coaforul.

Viața mea ar fi continuat în tihnă, aparent fericită, dacă n-aș fi fost atât de impresionată de înfățișarea zglobie pe care o avea Stacy la întoarcerea din vacanță. Era alt om! Dintr-o burgheză între două vârste epuizată de cei patru copii, tunsoarea cu păr scurt o transforma într-o blondă frumoasă sportivă și energică. O clipă, am bănuțit-o că-și scurtase părul ca să abată atenția de la vreo operație estetică reușită – ceea ce fac toate prietenele mele după un lifting –, or, după ce am verificat că obrazul ei nu suferise nici o intervenție, am convenit că-și găsisse coaforul ideal.

— Ideal, draga mea, ideal! „Atelierul capilar” din strada Victor Hugo. Auzisem de el, dar, nu știu de ce, așa suntem noi, despre coafori gândim la fel ca despre bărbații noștri: suntem convinse ani de zile că îl avem pe cel mai bun!

Reținându-mi sarcasmul față de numele pompos, „Atelierul capilar”, am reținut că trebuia să-l solicit din partea ei pe David – „un geniu, draga mea, un adevărat geniu”.

Chiar în seara aceea, l-am prevenit pe Samuel asupra viitoarei mele metamorfoze.

— Cred că am să-mi schimb coafura.

Surprins, m-a privit câteva clipe.

— De ce? Ți stă foarte bine așa.

— O, tu ești mereu mulțumit, nu mă critici niciodată.

— Ei, reproșează-mi acum că te iubesc oricum... Ce nu-ți place la tine?

— Nu-i vorba de asta. Am chef de o schimbare...

A înregistrat atent declarația mea ca și cum, dincolo de frivolitatea ei, dezvăluia gânduri mai profunde; privirea aceea scrutătoare m-a făcut să schimb vorba, apoi să părăsesc încăperea, căci nu aveam nici un chef să devin obiectul lui de studiu. Soțul meu e extrem de atent cu mine, dar uneori această calitate mă apasă: cea mai mică frază pe care o rostesc e cercetată, analizată, decriptată în asemenea măsură încât, ca să glumesc, le destăinui adesea prietenelor mele că am impresia că m-am măritat cu psihanalistul.

— Vai, biata de tine! Îmi răspund ele. Aveți bani, e frumos, e inteligent, te iubește și ascultă tot ce îi spui! Ce vrei mai mult? Copii?

— Nu, nu încă.

— Atunci, ai totul pentru a fi fericită.

„Totul pentru a fi fericită.”¹¹ Există oare vreo formulă pe care s-o aud mai des? Oare oamenii o folosesc și cu alte persoane sau mi-o rezervă doar mie? De cum mă exprim un pic mai liber, mi se aruncă în față: „ai totul pentru a fi fericită”. Am impresia că mi se strigă „taci din gură, tu n-ai dreptul să te plângi” și că mi se trânteste ușa-n nas. Deși eu nu am de gând să mă plâng, încerc doar să exprim cu exactitate – și cu umor – unele mici neajunsuri... Poate din cauza timbrului vocii mele, care, aidoma celui al mamei, are ceva parcă lăcrimos, văicăreț, și dă desigur impresia că mă lamentez? Sau poate că statutul meu de moștenitoare a unei averi frumoșele, căsătorită cu un soț care o iubește, îmi interzice să-mi etalez cel mai mărunț gând complex în societate? O dată sau de două ori, m-am temut că, fără să vreau, secretul pe care-l ascund se face simțit dincolo de frazele mele, dar frica n-a ținut decât o clipă, pentru că rămân convinsă că mă controlez la perfecție. În afară de Samuel și de mine – și de asemenea de câțiva specialiști

reduși la tăcere de discreția profesională –, lumea nu-l cunoaște.

M-am dus așadar la „Atelierul capilar”¹¹, pe strada Victor Hugo, și acolo am fost nevoită cu adevărat să-mi amintesc de miracolul săvârșit asupra lui Stacy pentru a suporta primirea pe care mi-au făcut-o. Niște preotese drapate în halate albe m-au hărțuit cu întrebări privind sănătatea mea, alimentația mea, activitățile mele sportive și istoricul părului meu spre a-mi întocmi „bilanțul capilar”; apoi m-au lăsat să stau zece minute așezată pe niște perne indiene în compania unui ceai de plante care mirosea a balebă de vacă, înainte de a mă introduce la David, care mi-a spus pe un ton triumfător că se va ocupa de mine, de parcă m-ar fi admis într-o sectă după reușita la un examen. Mai rău a fost că m-am simțit obligată să-i mulțumesc.

Am urcat la etaj, unde un superb salon cu linii simple și pure fusese amenajat în stilul „atenție, sunt inspirat de înțelepciunea milenară a Indiei”. Aici, o armată de vestale desculțe își ofereau serviciile de manichiură, pedichiură, masaj.

David m-a studiat cu atenție în vreme ce eu trăgeam cu ochiul la cămașa lui descheiată care lăsa să i se vadă pieptul păros, întrebându-mă dacă asta era o condiție ca să devii coafor. În cele din urmă a decis:

— Am să scurtez părul, am să-i închid ușor culoarea la rădăcină, apoi am să-l filez pe partea dreaptă și am să-i dau volum pe stânga. O asimetrie. Aveți nevoie de ea. Altfel, obrazul dumneavoastră cu trăsături regulate va părea închis într-o temniță. Trebuie să vă eliberăm fantezia. E nevoie de aer proaspăt. De ceva neașteptat.

Am zâmbit în chip de răspuns; cu toate astea, dacă aș fi avut curaj, aș fi lăsat totul baltă. Îi detest pe toți cei care se apropie de secretul meu până ce ajung să-l bănuiască; totuși, era mai bine să nu dau atenție acestui gen de remarcă și să mă servesc de frizerul cu pricina doar ca să mă ajute să-l ascund și mai mult.

— Și-acum la drum, în căutarea aventurii, am declarat eu ca să-l încurajez.

— Vreți să se ocupe cineva de mâinile dumneavoastră între timp?

— Mi-ar plăcea.

Și atunci s-a declanșat destinul. Coaforul a chemat-o pe o anume Nathalie, care rânduia niște produse pe etajerele de sticlă. Or aceasta, când m-a văzut, a lăsat să-i scape din mână ceea ce ținea.

Zgomotul flacoanelor sparte a tulburat sanctuarul îngrijirii capilare. Nathalie a îngăimat niște scuze și s-a apucat să strângă cioburile.

— Nu știam că am asemenea efect asupra ei, glumi David ca să banalizeze incidentul.

Am dat din cap, deși nu m-am lăsat înșelată: simțisem panica acelei Nathalie, ca o rafală peste obraz. Eu o speriasem. De ce? Nefiind sigură că o cunosc – am memoria figurilor am scotocit totuși prin amintiri.

Când ea s-a ridicat, David i-a spus cu o voce blândă, dar încordată de iritare:

— Nu-i nimic, Nathalie, doamna și cu mine te așteptăm.

S-a făcut lividă din nou și a început să-și frângă mâinile.

— Eu... eu... nu mă simt bine, David.

David mă lăsă câteva clipe și se retrase la vestiar împreună cu ea. Un pic mai târziu, se întoarse la mine, urmat de o altă angajată.

— Shakira se va ocupa de dumneavoastră.

— Nathalie se simte rău?

— O șmecherie femeiască, cred, afirmă el cu un dispreț care se adresa tuturor femeilor și dispozițiilor lor de neînțeles.

Dându-și seama că dăduse la iveală un strop de misoginie, se controlă și puse la bătaie toate farmecele conversației de care era în stare.

Ieșind de la „Atelierul capilar”, a trebuit să recunosc că Stacy avea dreptate: David era un geniu al foarfecii și al

vopselei. Zăbovind în fața fiecărei vitrine care îmi reflecta imaginea, zăream o frumoasă străină zâmbitoare | care îmi plăcea mult.

Samuel a rămas cu respirația tăiată când m-a văzut – trebuie să spun că îmi întârziaseam și îmi pregătisem intrarea în scenă. Nu numai că mi-a făcut nenumărate complimente, dar a ținut să mă ducă la restaurantul meu preferat, ca să vadă lumea ce soție frumoasă are.

Atâta bucurie a eclipsat incidentul cu manichiurista panicată. Dar nu am așteptat să simt nevoia unei noi tunsori ca să revin la „Atelierul capilar”, unde am decis să profit și de alte îngrijiri pe care acesta le oferea, iar incidentul s-a produs din nou.

De trei ori, Nathalie s-a schimbat la fată văzându-mă și a încercat să nu se apropie de mine, să evite să mă servească sau să mă salute, izolându-se în partea opusă a salonului.

Atitudinea ei mă uimea atât de tare, încât mi-a stârnit în cele din urmă curiozitatea. Femeia asta trebuia să aibă cam patruzeci de ani, la fel ca mine, era suplă, avea o talie subțire și șolduri largi, brațe slabe și mâini puternice. Cu capul plecat, așezându-se în genunchi pentru diversele îngrijiri care i se cereau, părea umilă. Deși lucra într-un loc șic, la modă, nu se considera, așa cum făceau colegele ei, un soi de preteasă a luxului, ci își făcea treaba precum o slujnică devotată, tăcută, aproape ca o sclavă... Dacă nu m-ar fi evitat, mi-ar fi fost chiar foarte simpatică... Scotocind prin toate ungherele memoriei mele, eram sigură că nu ne mai întâlniserăm niciodată și nici nu mă puteam suspecta că i-aș fi făcut vreun rău, deoarece la fundația de artă contemporană pe care o prezidez nu eu mă ocup de recrutări de personal.

În răstimpul câtorva ședințe, i-am înțeles teama: se temea să n-o remarc. Nu simțea nici ură, nici ranchiună față de mine; dorea pur și simplu să devină transparentă de îndată ce apăream eu acolo. Așadar n-o vedeam decât

pe ea.

Am ajuns la concluzia că ascunde un secret. Fiind eu însămi expertă în disimulare, eram sigură de judecata mea.

Astfel am comis ireparabilul: am urmărit-o.

Așezată îndărătul storului braseriei de lângă „Atelierul capilar”¹, la adăpostul unei pălării, cu chipul ascuns de niște ochelari de soare cu lentile mari, am pândit plecarea angajatelor. După cum mă așteptam, Nathalie și-a salutat colegile și a coborât singură la o gură de metrou.

M-am dus după ea, fericită că prevăzusem situația și îmi cumpărasem o cartelă.

Nici în vagon, nici când a schimbat nu m-a remarcat, într-atât am reușit să fiu de discretă – m-a ajutat și ora de vârf. Legănată de mișcarea vagoanelor, înghiontită de călătorii obișnuiți ai liniei, eram într-o situație absurdă și amuzantă; niciodată nu urmărisem un bărbat, cu atât mai puțin o femeie; îmi bătea inima ca atunci când, copil fiind, încercam un joc nou.

A ieșit din metrou în Place d’Italie și a intrat într-un centru comercial. Acolo, m-am temut de câteva ori că ne vom încrucișa căci, deprinsă cu locul, ea cumpăra lucrurile de care avea nevoie pentru cină cu iuțeală și era atentă, nu ca în metrou.

În sfârșit, cu sacoșele în mână, a luat-o pe străduțele din Butte-aux-Cailles, un cartier popular, odinioară revoluționar, alcătuit din case muncitorești modeste; cu un secol în urmă, se înghesuiau aici proletari sărmani, abandonți, excluși, respinși spre marginea capitalei; astăzi, noua clasă de mijloc le cumpăra cu preț mare ca să-și ofere impresia, dată fiind suma pusă la bătaie, că posedă o locuință în inima Parisului. Era oare cu putință ca o manichiuristă să locuiască acolo?

M-am liniștit când am văzut-o depășind aleile rezidențiale și pline de flori ca să pătrundă în zona rămasă muncitorească. O zonă de antrepozite. De fabrici. De terenuri pe care se îngrămădeau stive de fiare vechi. A

trecut de o intrare largă din scânduri spălate de ploaie și s-a pierdut în fundul unei curți, în interiorul unei minuscule coșmelii cenușii la culoare cu obloane uzate.

Asta era. Ajunsesem la capătul anchetei mele. Mă distrasem, dar nu aflasem nimic. Ce mai puteam face? Am descifrat pe sonerii cele șase nume care îi indicau pe locatarii curții și ai antrepozitelor ei. Nici unul nu îmi spunea nimic; în treacăt, l-am identificat doar pe acela al unui cascador celebru și mi-am amintit atunci că văzusem un reportaj care dezvăluia cascadoriile pe care le pune la cale și pe care le pregătea în mijlocul acestei curți.

Ei și?

Nu făcusem nici o descoperire. Deși urmărirea mă amuzase, nu-mi adusese nici o informație. Tot nu știam de ce era cuprinsă femeia aceea de panică în prezența mea.

Eram gata să fac cale-ntoarsă când am văzut ceva ce m-a silit să mă reazem de un zid ca să nu cad. Era cu putință? Nu cumva îmi pierdeam mințile?

Am închis ochii și apoi i-am deschis, de parcă aș fi încercat să șterg de pe tăblița creierului meu iluzia pe care imaginația mea ar fi vrut s-o înscrie acolo. Am privit pentru a doua oară silueta care cobora strada.

Da. Era el. Tocmai îl văzusem pe Samuel.

Samuel, soțul meu, dar cu douăzeci de ani mai puțin...

Tânărul cobora agale panta. Avea în spate un ghiozdan încărcat cu cărți, greu ca un rucsac. Asculta muzică în căști, iar ritmul îl făcea să meargă legănat.

Trecu prin fața mea, îmi adresă un zâmbet politicoș, traversă curtea, apoi intră în locuința lui Nathalie.

Am avut nevoie de câteva minute bune înainte de a mă putea mișca. Creierul meu înțeleșese imediat, deși o parte din mine rezista și refuza să priceapă. Cel mai mult mă descumpănea faptul că, atunci când adolescentul, cu pielea lui albă și netedă, cu părul lui bogat, cu picioarele lui lungi cu pas golănesc și legănat, trecuse pe lângă mine, îl dorisem, de parcă m-aș fi îndrăgostit. Îmi venise să-i

cuprind capul în mâinile mele și să-i sărut buzele. Ce mi se întâmpla oare? De obicei, nu eram așa... De obicei, eram contrariul acestei...

Faptul că îl întâlnisem pe neașteptate pe fiul soțului meu, sosia lui exactă cu douăzeci de ani mai puțin, stârnea în mine o exaltare de îndrăgostită. Ar fi trebuit de fapt să simt gelozie față de femeia aceea, dar eu voisem să mă arunc în brațele fiului ei.

Hotărât lucru, nu făceam nimic normal.

Fără îndoială că de aceea trebuise să se întâmple povestea asta...

Ore întregi am bâjbâit ca să-mi găsesc drumul. Am mers probabil la nimereală, fără să știu de mine, până ce, la căderea nopții, o stație de taxiuri de pe drum mi-a reamintit că trebuia să mă întorc acasă. Din fericire, Samuel era reținut în seara aceea la un congres; n-a fost nevoie să-i dau explicații și nici n-am avut posibilitatea să-i cer.

În zilele următoare mi-am ascuns starea de prostrație pretextând o migrenă care l-a panicat pe Samuel. Mă uitam la el cum avea grijă de mine și îl priveam cu alți ochi: oare știa că știu? Cu siguranță că nu. Dacă avea o viață dublă, cum de reușea să se arate atât de devotat?

Îngrijorat de starea mea, și-a schimbat programul pentru a se întoarce în fiecare zi acasă ca să ia prânzul cu mine. Cine n-ar fi văzut ce văzusem eu nu l-ar fi putut bănui pe soțul meu. Se purta exemplar. Dacă juca teatru, atunci era cel mai bun actor din lume. Tandrețea lui părea reală; nu putea simula anxietatea pe care o făcea simțită și nici neliniștea pe care o afișa și ușurarea pe care o simțea când îi spunea că mi-e mai bine nu puteau fi mimate.

Am ajuns să am îndoieli. Nu de faptul că îl văzusem pe fiul lui, ci de faptul că Samuel o mai frecventa pe femeia aceea. Oare știa că ea îi dăruise un fiu? Poate că nu era

decât o legătură veche, un mic amor de dinainte, poate ci această Nathalie, dezamăgită de vestea căsătoriei lui cu mine, îi ascunsese că era însărcinată și păstrase băiatul pentru ea. Oare ce vârstă avea? Optsprezece ani... Era deci chiar înainte de dragostea noastră la prima vedere... M-am convins până la urmă că despre asta era vorba. Femeia părăsită îi făcuse un copil fără știrea lui. Acesta era fără doar și poate motivul spaimii ei când mă văzuse; o copleșiseră remușcărilor. De altfel, nu părea o femeie rea, ci mai curând o femeie roasă de melancolie.

După o săptămână de dureri de cap simulate, m-am hotărât să mă simt mai bine. Ne-am eliberat, pe Samuel și pe mine, de neliniști și l-am implorat să-și recupereze întârzierile de la muncă; în schimb, m-a pus să-i jur că îl voi suna la cel mai mic semn de îngrijorare.

N-am stat mai mult de un ceas la fundație, cât să veri-fie rapid că aceasta funcționa perfect fără mine. Fără să previn pe nimeni, m-am cufundat în adâncul Parisului și am luat metroul până în Place d'Italie, ca și cum la locul acela straniu și amenințător nu puteam ajunge decât prin acest mijloc subteran.

Fără un plan în cap, fără o strategie prestabilită, trebuia să-mi coroborez ipoteza. Am regăsit destul de lesne strada modestă pe care locuiau băiatul și mama lui și m-am așezat pe prima bancă de la care puteam arunca ochii asupra intrării.

Ce speram? Să abordez vecinii. Să stau de vorbă cu locuitorii. Să mă informez într-un fel sau altul.

După două ore de așteptare zadarnică, am avut chef de o țigară. Ciudat pentru o femeie care nu fumează, nu-ia așa? Da. Asta mă amuza. În fond, de ceva vreme nu făceam decât lucruri neobișnuite: urmăream o necunoscută, foloseam transportul în comun, descopeream trecutul soțului meu, așteptam pe o bancă, cumpăram țigări. Am pornit așadar în căutarea unui debit de tutun.

Ce marcă să aleg? Nu aveam experiență.

— Același lucru, i-am spus vânzătorului care tocmai o servise pe o obișnuită a cartierului.

Mi-a întins un pachet, așteptându-se să-i dau suma exactă, așa cum procedează o drogată deprinsă cu prețul plăcerilor ei. I-am întins o bancnotă care mi s-a părut suficientă, la care, bombănind, mi-a dat rest câteva bancnote și mult mărunțiș.

Când am dat să plec, am dat peste el.

Samuel.

Mă rog, un Samuel mult mai tânăr. Fiul lui Samuel.

A râs de surprinderea mea.

— Scuzați-mă, v-am speriat.

— Nu, eu sunt de vină. Nu am simțit că era cineva în spatele meu.

S-a dat la o parte ca să-mi facă loc să trec și a cumpărat niște drajeuri cu mentă. E la fel de amabil și de bine-crescut ca și tatăl lui, nu m-am putut eu împiedica să gândesc, îmi era foarte simpatic; ba chiar mai mult, ceva de nespus... De parcă, îmbătată de mirosul lui, de prezența lui fizică, nu mă puteam hotărî să-l văd îndepărtându-se.

Ajungându-l din urmă pe stradă, I-am strigat:

— Domnule, domnule, scuzați-mă...

Uluit că este strigat „domnule” de către o doamnă mai în vârstă ca el – oare ce vârstă îmi dădea? –, s-a asigurat, aruncând o privire în jur, că lui mă adresam și m-a așteptat pe trotuarul de vizavi.

Am inventat o minciună.

— Scuzați-mă că vă deranjez, sunt ziaristă și fac o anchetă despre tinerii din ziua de azi. Aveți timp să-mi răspundeți la câteva întrebări?

— Aici?

— Mai curând la un pahar, în cafeneaua unde m-ați speriat.

Zâmbește, atras de idee.

— De la ce ziar?

— *Le Monde*.

Un clipit aprobator din gene îmi arată că era măgulit să colaboreze cu un ziar de prestigiu.

— De acord. Dar nu știi dacă sunt reprezentativ pentru tinerii de astăzi. Adesea mă simt cam pe dinafară.

— Nu vreau să fii reprezentativ pentru tinerii de astăzi, ci să te reprezinți pe dumneata însuși.

Fraza mea l-a convins, așa că m-a urmat.

În fața a două cafele, am început să discutăm.

— Nu scrieți ce vorbim?

— O să scriu când o să mă lase memoria.

Mi-a adresat o privire apreciativă, nebănuind nimic din înșelătoriile mele.

— Câți ani ai?

— Cincisprezece!

Imediat, ipoteza mea principală a fost desființată. Cu cincisprezece ani în urmă, Samuel și cu mine eram căsătoriți de doi ani...

Am pretextat că îmi mai trebuie niște zahăr ca să mă agit, să mă scol de pe scaun, să fac câțiva pași preț de câteva secunde, apoi să mă așez la loc.

— Ce aștepți de la viață?

— îmi plac filmele. Aș vrea să devin regizor.

— Ce regizori îți plac?

Întrucât subiectul îl pasiona, tânărul mi-a vorbit nestăvil, ceea ce mi-a dat timp să reflectez la întrebarea următoare.

— Pasiunea asta pentru cinema ai moștenit-o din familie? A izbucnit în râs.

— Nu. Cu siguranță, nu.

Părea brusc mândru că avea gusturi pe care și le făurise singur, nu gusturi moștenite.

— Cum e mama ta?

— Mama e mai curând genul amator de telenovele, știți dumneavoastră, chestiile alea fără nici o valoare pline de secrete de familie, copii nelegitimi, crime pasionale și tot tacâmul...

— Ce profesie are?

— Face treburi mărunte. S-a ocupat mult timp de persoane în vârstă la domiciliu. Acum lucrează într-un institut de înfrumusețare.

— Și tatăl?

S-a închis în sine.

— Întrebarea asta face parte din anchetă?

— Nu vreau să te forțez să comiți vreo indiscreție. Fii liniștit, vei apărea sub un nume fals, iar eu nu voi spune nimic care să dezvăluie identitatea ta sau a părinților tăi.

— A, bine!

— Mă interesează raportul pe care îl ai cu lumea adultă, felul dumitale de a o percepe, perspectivele. Din acest motiv, relațiile pe care le ai cu tatăl dumitale sunt revelatoare. Dacă nu cumva a murit, iar în cazul ăsta, îmi cer scuze.

Dintr-odată mi-a trecut prin minte ideea că acea Nathalie îl făcuse poate să creadă că Samuel a murit, pentru a-i justifica absența. Mi-era teamă că îl rănisem pe bietul băiat.

— Nu, nu a murit.

— A... A plecat?

A șovăit. Sufeream la fel de mult ca el din pricina acestei întrebări.

— Nu, îl văd adesea... Din motive personale, lui nu-i place să se vorbească despre el.

— Cum îl cheamă?

— Samuel.

Eram terminată. Nu mai știam cum să continui și nici cum să rămân pe mai departe în rol. Am invocat că mai am nevoie de zahăr ca să mă duc până la teighea și apoi să revin. Repede! Repede! Trebuia să improvizez ceva!

Când m-am așezat, el era cel care se schimbuse. Relaxat, zâmbea, dornic să vorbească.

— Până la urmă, din moment ce veți da alte nume, vă pot povesti totul.

Se trase înapoi pe banchetă ca să se așeze mai comod.

— Tata e un tip extraordinar. Nu locuiește împreună cu noi, deși e foarte îndrăgostit de mama de șaisprezece ani.

— De ce?

— Pentru că e căsătorit.

— Mai are și alți copii?

— Nu.

— Atunci de ce nu își lasă soția?

— Pentru că e nebună.

— Cum ai spus?

— E complet deranjată. S-ar sinucide imediat. Ba chiar mai rău. E în stare de orice. Cred că îi e frică și totodată milă de ea. Ca să compenseze, e tare bun cu noi și a reușit să ne convingă, pe mama, pe surorile mele și pe mine, că nu putem trăi altfel.

— A? Mai ai și niște surori?

— Da. Două surori mai mici. De zece și de doisprezece ani.

Deși băiatul continua să vorbească, nu mai izbuteam să aud o vorbă, într-atât îmi vâjâia capul. Nu am înțeles nimic din ce povestea – deși s-ar fi convenit să mă intereseze în cel mai înalt grad –, căci mă poticneam neconținut de ceea ce tocmai aflasem: Samuel își întemeiase o a doua familie, o familie completă, și rămânea împreună cu mine pretextând că eram dezechilibrată.

Oare am izbutit să-mi justific plecarea precipitată? Nu știu. În orice caz, am chemat un taxi și, de îndată ce m-am văzut la adăpostul geamurilor mașinii, am plâns în voie.

Nici o perioadă nu a fost mai rea decât săptămânile care au urmat.

Totul se năruise.

Samuel era pentru mine un străin. Ceea ce credeam că știu despre el, stima pe care i-o purtam, încrederea pe care se întemeiase dragostea noastră, toate acestea se risipiseră: ducea o viață dublă, iubea altă femeie într-un alt cartier al Parisului, o femeie de la care avea trei copii.

Mai ales gândul la copii mă chinuia. Căci pe terenul ăsta eu nu puteam lupta. O femeie înseamnă o rivală cu care puteam intra în competiție, deși în anumite privințe... dar copiii...

Plângeam zile la rând fără să mă pot ascunde de Samuel. După ce a încercat să discute cu mine, m-a implorat să merg din nou la psihiatrul meu.

— Psihiatrul meu? De ce psihiatrul *meu*?

— Pentru că ai mers la el.

— De ce insinuezi că e al meu? A fost cumva inventat ca să mă îngrijească pe mine și numai pe mine?

— Iartă-mă. Am spus „psihiatrul tău” când de fapt ar fi trebuit să spun „psihiatrul nostru”, din moment ce ne-am dus la el ani la rând.

— Da! Și să nu spun cât a folosit!

— A fost util, Isabelle, ne-a permis să ne acceptăm așa cum eram și să ne trăim viața. Mă duc să cer o consultație pentru tine.

— De ce vrei să mă duc la un psihiatru? Nu sunt nebună! am urlat eu.

— Nu, nu ești nebună. Cu toate astea, când te dor dinții, te duci la dentist; când te doare sufletul, te duci la psihiatru. Ai încredere în mine, nu vreau să te las în starea asta.

— De ce? Ai de gând să mă părăsești?

— Ce tot spui? Nu vreau să te las așa.

— „Să mă lași.” Ai spus „să mă lași”?

— Ești cu nervii întinși la maximum, Isabelle. Iar eu am impresia că mai degrabă te enervez decât te calmez.

— Aici, măcar, ai nimerit-o!

— Ai ceva cu mine? Spune-o. Spune-o odată și să terminăm.

— „Să terminăm”! Vezi, vrei să mă părăsești...

M-a luat în brațe și, deși mă zbăteam, m-a strâns cu tandrețe la piept.

— Te iubesc și nu vreau să te părăsesc. Dacă aș fi vrut s-

o fac, aş fi făcut-o cu mult timp în urmă. Când...

— Ştiu. Nu are rost să mai vorbim de asta.

— Ne-ar face bine să vorbim de asta, din când în când.

— Nu. N-are rost. E tabu. Nu intrăm pe domeniul ăsta.

Nimeni nu intră aici. Am încheiat discuţia.

A oftat.

Lipită de pieptul lui, de umerii lui, legănată de vocea lui caldă, reuşeam să mă calmez. De îndată ce se îndepărta, reîncepeam să mă frământ. Samuel rămânea oare cu mine din cauza averii mele? Oricine din exterior ar fi răspuns afirmativ, el era un simplu consilier într-un mare grup editorial, în vreme ce eu moştenisem mai multe milioane şi un parc imobiliar; eu înţelesesem atitudinea scrupuloasă a lui Samuel faţă de capitalul meu: continuase să lucreze după căsătoria noastră pentru a nu depinde de mine şi pentru a-mi putea oferi cadouri din „propriii lui bani”; respinsese tentativele mele de donaţie şi ţinuse să ne căsătorim cu un contract care excludea comuniunea de bunuri. Era contrariul unui soţ avid şi interesat. Dar de ce rămânea cu mine, dacă avea nevastă şi copii în altă parte? Poate că n-o iubea îndeajuns pe femeia aceea pentru a-şi împărţi viaţa cu ea? Da, poate... Nu îndrăznea să i-o spună... Părea atât de banală... el pretexta prezenţa mea pentru a evita să se cupleze cu o manichiuristă... În fond, prefera compania mea... Dar copiii? Îl cunoşteam pe Samuel: cum putea rezista dorinţei şi datoriei de a trăi împreună cu copiii? Trebuia să existe un motiv puternic care să-l împiedice... Care? Eu? Eu, care nu-i puteam dăruii copii... Sau poate laşitatea? O laşitate constitutivă? Acea laşitate pe care prietenele mele o consideră a fi caracteristica principală a bărbaţilor... Spre sfârşitul după-amiezii, neizbutind să mă opresc la nici una din aceste idei, conchideam până la urmă că avea dreptate: eram nebună de legat.

Starea mea se înrăutăţea. Şi cea a lui Samuel. Printr-un soi de empatie stranie, cearcăne îi îngreunau ochii istoviţi,

teama îi scofâlcea trăsăturile; îl auzeam respirând greu atunci când urca scara ca să vină până în camera mea unde mă încăpățânam să rămân cu zilele.

Îmi cerea să fiu sinceră, să-i explic durerea mea. Firește, așa ar fi fost cel mai bine, dar refuzam. Încă din copilărie, am un fel de talent de-a-ndoaselea: evit întotdeauna soluția cea bună. Neîndoielnic că dacă i-aș fi vorbit sau i-aș fi cerut să vorbească am fi evitat catastrofa...

Întăritată, rănită, tăceam și-l scrutam cu o privire dușmănoasă. Din orice unghi l-aș fi privit, îl percepeam ca pe un trădător: când nu eu eram cea pe care o călca în picioare, atunci era vorba de amantă sau de copii. Ținea cumva la prea multe lucruri, sau poate că nu ținea la nimic? Aveam cumva în fata mea un nehotărât, sau era bărbatul cel mai cinic de pe pământ? Cine era el?

Aceste bănuieli mă epuizau. Rătăcită, nemaigândindu-mă nici să mănânc, nici să beau, mi-am pierdut în asemenea măsură puterile încât mi s-au făcut câteva injecții cu vitamine și până la urmă am fost hrănită cu perfuzii.

Nici Samuel nu arăta mai grozav. Dar el refuza să-și poarte de grijă; suferinda eram eu. Bucurându-mă de îngrijorarea lui ca o amantă trecută care își roade ultimul os de dragoste, nu mi-ar fi dat prin minte să-mi depășesc egoismul și să cer să fie îngrijit.

Trimis neîndoielnic de către Samuel, dr. Feldenheim, fostul meu psihiatru, a venit în vizită.

Deși aveam mare chef să-i dau în vileag gândurile mele, am reușit să rezist pe durata a trei ședințe.

La cea de-a patra, sătulă să mă tot învârt în jurul cozii, i-am povestit ce descoperisem: amanta, copiii, căminul clandestin.

— În sfârșit, asta era, conchise el. Era și timpul să-mi spui ce ai pe suflet.

— A, da? Credeți? Asta vă menține interesul, doctore. Pentru mine, asta nu schimbă nimic.

— Draga mea Isabelle, cu riscul să te surprind și mai ales

să fiu exclus din breasla mea, am să încalc secretul profesional: sunt la curent de mai mulți ani.

— Poftim?

— De la nașterea lui Florian.

— Florian? Cine e Florian?

— Băiatul pe care l-ai chestionat, fiul lui Samuel. Auzindu-l cum îi pomenește cu dezinvoltură pe cei care îmi distrugeau cuplul și fericirea, m-am înfuriat.

— Știți de la Samuel?

— Da. La nașterea fiului său. Cred că era un secret mult prea greu pentru el.

— Monstrul!

— N-o lua așa, Isabelle. Te-ai gândit vreodată ce viață grea are Samuel?

— Glumiți? Are totul pentru a fi fericit.

— Isabelle, chestia asta nu tine cu mine. Nu uita că sunt la curent. Știu că ești atinsă de o maladie rară...

— Tăceți.

— Nu. Tăcerea aduce mai multe probleme decât soluții.

— Oricum, nimeni nu știe ce este asta.

— Impotența feminină? Samuel știe. S-a însurat cu o femeie frumoasă, amuzantă, seducătoare, pe care o adoră, și niciodată n-a reușit să facă dragoste cu ea. Niciodată n-a pătruns în ea. Niciodată nu a simțit plăcere cu ea. Trupul tău i-a rămas străin, Isabelle, în pofida nenumăratelor tentative, în pofida terapiilor. Te gândești oare din când în când la frustrarea pe care i-o provoacă acest lucru?

— Din când în când? Tot timpul! Tot timpul! Și totuși, degeaba mă urăsc, degeaba mi-e ciudă pe mine însămi, asta nu schimbă nimic. Uneori, mă gândesc că ar fi fost mai bine să mă fi părăsit de îndată ce am descoperit acest lucru, cu șaptesprezece ani în urmă!

— Cu toate astea, a rămas. Știi de ce?

— Da. Pentru milioanele mele!

— Isabelle, nu-mi spune asta tocmai mie.

— Pentru că sunt nebună!

— Isabelle, te rog: nu-mi spune asta mie. De ce?

— Din milă.

— Nu. Pentru că te iubește.

O liniște lăuntrică m-a cuprins. Parcă mă acoperise un strat de zăpadă.

— Da, te iubește. Deși Samuel continuă să fie un bărbat ca toți ceilalți, un bărbat care are nevoie să facă dragoste și să aibă copii, te iubește și continuă să te iubească. Nu a reușit să te părăsească. De altfel, nici n-o dorește. Căsătoria voastră l-a făcut să trăiască precum un sfânt. Asta justifică faptul că a dorit să încerce câteva experiențe în afară. Intr-o zi, a întâlnit-o pe femeia asta, Nathalie; a crezut că având o legătură cu ea, apoi un copil, va putea să se îndepărteze de tine. Zadarnic. S-a văzut silit să impună noii sale familii distanța, absența. Neîndoielnic, copiii nu cunosc adevărul, dar Nathalie îl cunoaște și îl acceptă. Nimic nu e simplu pentru Samuel de șaisprezece ani încoace. Se istovește muncind ca să aducă bani în cele două cămine ale sale, pentru tine cadouri, pentru ei cele necesare traiului; se extenuază ca să fie disponibil și atent în ambele locuri; nu se ocupă deloc de el, ci doar de tine și de ceilalți. Mai pune la socoteală și faptul că e ros de remușcări. Îi e necaz că trăiește departe de Nathalie, de fiul lui, de fetele lui; îi e necaz și că te minte de atât de multă vreme.

— Ei bine, n-are decât să aleagă! Să se ducă după ei! Eu una n-am să-i stau în cale!

— Isabelle, n-o va putea face niciodată.

— De ce?

— Te iubește.

— Samuel?

— Într-un fel devorant, într-un fel pasionat, într-un fel de neînțeleș, indestructibil, te iubește.

— Samuel...

— Te iubește mai presus de toate...

Dr. Feldenheim s-a ridicat și s-a retras după ce a rostit

aceste cuvinte.

Plină de o blândețe cu totul nouă, nu mă mai luptam cu mine însămi sau cu un Samuel străin. Mă iubea. Mă iubea atât de mult, încât îmi ascunsese viața lui dublă și îi impusese secretul unei femei care fusese totuși capabilă să-i ofere trupul ei, dăruindu-i copii. Samuel...

L-am așteptat cu încântare. Eram nerăbdătoare să-l iau în brațe, să-l sărut pe frunte și să-i mulțumesc pentru dragostea lui nezdruincată. Aveam să-i declar și eu dragostea mea, dragostea mea întinată, în stare de îndoială, de furie, de gelozie, oribila mea dragoste atât de murdară care se purificase acum dintr-odată. Avea să afle că îl înțeleg, că nu trebuie să-mi ascundă nimic, că doresc să donez o parte din averea mea familiei lui. Dacă era familia lui, era și a mea. Aveam să-i arăt că puteam trece peste conveniențele burgheze. La fel ca el. Din dragoste.

La ora șapte, Stacy a tras o fugă până la mine ca să mai afle ceva noutăți. S-a liniștit găsindu-mă zâmbitoare, împăcată.

— Sunt mulțumită să te văd astfel, după săptămâni întregi de lacrimi. Ești metamorfozată.

— Nu datorită „Atelierului capilar”, am zis râzând, ci pentru că mi-am dat seama că m-am căsătorit cu un tip minunat.

— Samuel? Ce femeie n-ar vrea unul ca el?

— Am noroc, nu-i așa?

— Tu? E de-a dreptul indecent. Pentru mine e uneori tare greu să-ți rămân prietenă; ai totul pentru a fi fericită.

Stacy și-a luat rămas-bun la ora opt. Hotărâtă să pun punct apatiei, am coborât s-o ajut pe bucătăreasă să prepare cina.

La ora nouă, Samuel nefiind încă acasă, am decis să nu mă îngrijorez.

La ora zece, neliniștea mă rodea atât de tare încât m-am îmbrăcat, am scos mașina și, fără să stau mult pe gânduri, am luat-o către Place d'Italie.

La Butte-aux-Cailles, am găsit poarta larg deschisă și am văzut oameni mergând de colo-colo în jurul coșmeliei cenușii.

M-am năpustit, am trecut de ușa deschisă, am străbătut holul, am înaintat în direcția de unde venea lumină și am descoperit-o pe Nathalie într-o stare de prostrație pe un fotoliu, înconjurată de copiii ei și de vecini.

— Unde e Samuel? am întrebat.

Nathalie a înălțat capul, m-a recunoscut. O umbră de panică i-a trecut peste ochii negri.

— Te implor, am repetat, unde e Samuel?

— A murit. Adineauri. La ora șase. Un infarct în timp ce juca tenis cu Florian.

De ce n-am putut niciodată avea o reacție normală? În loc să mă prăbușesc, să plâng, să urlu, m-am întors spre Florian, l-am ridicat pe băiatul care plângea și l-am strâns tare la piept ca să-l împac.

Prințesa desculță

Era foarte nerăbdător s-o revadă.

În timp ce autocarul ce transporta mica trupă începea să urce drumul sinuos care ducea în satul sicilian, nu se mai gândea decât la asta. Poate că nu acceptase turneul decât pentru a se întoarce? Altfel, de ce ar fi semnat? Piesa nu-i plăcea, rolul lui nici atât, iar pentru toate aceste neplăceri încasa un onorariu rizibil. Desigur, nu mai avea de ales: fie accepta acest gen de angajament, fie renunța pe veci la cariera de actor și se apuca de o „meserie adevărată”, cum zicea familia lui. Căci de ani de zile nu mai putea să-și aleagă rolurile; vremea gloriei lui nu ținuse decât unul sau poate două sezoane, la începuturi, pentru că era înzestrat cu un fizic irezistibil și lumea încă nu-și dăduse seama că juca precum o cizmă.

Era epoca în care o întâlnise pe ea, femeia misterioasă, în orașul acela cetate așezat precum o cunună pe un munte stâncos. Oare ea se schimbase? Fără doar și poate. Dar nu chiar atât de mult.

De altfel, nici el nu se schimbase prea tare. Fabio își păstrase fizicul de june-prim, deși nu mai era nici tânăr, nici prim. Nu, astăzi ducea lipsă de roluri frumoase nu din cauză că se urâtise – femeilor le plăcea la fel de mult –, ci pentru că talentul lui nu era pe măsura înfățișării. Nu-l stingherea să vorbească de acest lucru, inclusiv cu colegii sau cu regizorii, căci socotea că talentul, ca și fizicul, era un dar din naștere. Îl primise pe unul, era lipsit de celălalt.

Ei bine, și ce-i cu asta? Nu toată lumea putea face o carieră de vârf; el se mulțumea cu o carieră minusculă; îi convenea. Căci lui nu îi plăcea să joace, ci să ducă acea viață. Călătorii, camaraderii, jocuri, aplauze, restaurante, fete de-o seară. Da, această viață, nu cea pe care alții o prevăzuseră pentru el. I se putea acorda credit într-o privință: va ține piept cu înverșunare cât va putea de mult spre a evita să-și reia locul în ferma familiei.

„Feciorul ăsta de țăran are frumusețea unui prinț”, titra unul dintre articolele pe care i le consacrase presa la începuturi, când apăruse într-un serial care pasionase Italia pe durata unei veri, *Prințul Leocardio*. Rolul gloriei sale. Ii adusese mii de scrisori de la admiratoare, unele provocatoare, altele măgulitoare, altele ciudate, dar toate amorzate. *Prințul Leocardio* îi permisesese să capete un rol într-un serial franco-germano-italian, cel al unui miliardar inteligent. Rolul ăsta îl nenorocise. Nu doar că fizicul lui nu mai constituia o surpriză, dar personajul, excesiv, ambiguu, bântuit de sentimente contradictorii, cerea un actor adevărat. Încă de la turnare, fusese numit „manechinul”, poreclă reluată mai apoi de presă pentru a-i comenta prestația lamentabilă. După asta, Fabio nu a mai fost angajat în fața camerei de filmat decât cu două ocazii, o dată în Germania și altă dată în Franța, căci, în acele țări, dublarea miliardarului de către actori profesioniști permisesese interpretării lui să amăgească. Apoi, nimic. Nimic notabil. Urna asta, revăzând pe un canal de televiziune prin cablu episoadele din *Prințul Leocardio* care erau retransmise la ora patru dimineața, se redescoperise cu consternare, detestând povestea ineptă, partenerile fără sare și piper care intraseră într-un con de umbră la fel ca el, și mai cu seamă costumele mediocre, pantofii cu toc ridicoli, pieptănătura cu bucle tapate care îl făcea să semene cu o actriță americană de serie B; meșa care-i cădea peste ochiul drept și care îi masca privirea îi făcea chipul regulat încă și mai inexpresiv. Pe scurt, doar cei douăzeci de ani

cât avea pe atunci îi scuzau și îi justificau prezența pe ecran.

La cotul drumului, citadela medievală se ivi mândră, suverană, impunând respect prin meterezele zvelte și turnurile semicirculare. Oare ea mai locuia acolo? Cum avea s-o regăsească? Nu-i știa nici măcar numele. „Spune-mi Donatella”, îi murmurase ea. Atunci, o crezuse; câțiva ani mai târziu, analizând fraza, își dăduse seama că ea îi propusese un nume fals.

Oare de ce îl marcaseră atât de mult aventura aceea? De ce se gândea la ea după cincisprezece ani, deși între timp îi căzuseră în brațe zeci de femei?

Fără îndoială pentru că Donatella se arătase misterioasă și așa rămăsese. Femeile ne plac pentru că se ivesc prinse ca niște nestemate în montura unei enigme și încetează să ne mai placă de îndată ce ne intrigă mai puțin. Cred ele cumva că bărbații nu sunt atrași decât de ce ascund coapsele lor? Bărbații sunt mult mai atrași de misterul femeilor decât de sexul lor. Dovada? Ei se îndepărtează mai degrabă din cauza zilelor decât a nopților. Zilele petrecute vorbind sub lumina crudă a soarelui fac să pălească mai mult aura unei femei decât nopțile pline de îmbrățișările care te fac să te topești în celălalt. Adesea, Fabio simțea nevoia de a spune neamului femeilor: păstrați-vă nopțile și suprimați zilele, veți ține bărbații lângă voi mai mult. Totuși se abținea, ca să nu le alunge, dar și din pricină că era convins că ele nu vor înțelege, ci vor vedea în acest lucru confirmarea faptului că bărbații nu se gândesc decât să facă sex, când de fapt el voia să sugereze că până și cei mai mari fustangii – ca el – sunt niște mistici aflați în căutarea misterului și care vor prefera întotdeauna mai mult la făptură feminină ceea ce ea nu le dăruiește mai degrabă decât ceea ce ea le oferă.

Donatella apăruse într-o seară de mai, în culisele teatrului municipal, după spectacol. Era la doi ani de la debutul lui televizat triumfător, când deja își începea

căderea. La vremea aceea nu mai era dorit pe ecran, dar, din cauza scurtei lui notorietăți, i se propusese un rol important pe scenă: interpreta *Cidul* lui Corneille, un adevărat maraton de tirade în versuri pe care le debita scrupulos fără să le înțeleagă. La ieșirea de pe scenă era fericit, dar nu pentru că jucase bine, ci deoarece ajunsese până la capăt fără să greșească, aidoma unui sportiv care acoperă o distanță neobișnuită. Deși era mai puțin lucid decât în prezent, își dădea seama totuși că publicul îi aprecia mai ales chipul și picioarele pe care niște colanți le punea în valoare.

Un imens coș de răchită plin de orhidee galbene și brune fusese așezat în fața lojii lui înainte de spectacol. Nu-l însoțea nici o carte de vizită. În timpul reprezentației, când nu era rândul lui să declame, Fabio nu se putuse abține să nu caute cu privirea în sală persoana care i-ar fi putut trimite acel cadou somptuos. Dar lumina albă a reflectoarelor îl orbea, împiedicându-l să scruteze publicul apărât de penumbră; și-apoi, mai era și afurisita aia de piesă...

După aplauze, Fabio o șterse glonț spre loja lui, făcu rapid duș și se stropi cu apă de colonie, căci bănuia că persoana care îi oferise cadoul avea să se arate.

Donatella îl aștepta pe culoar, în culise.

Fabio văzu o femeie foarte tânără, cu plete lungi prinse de o cunună împletită, și care îi întinse grațios mâna pentru a-i fi sărutată.

Încă sub influența rolului, execută spontan gestul de a i-o săruta, ritual care nu-i stătea în obicei.

— Dumneata ești autoarea? întrebă el gândindu-se la orhidee.

— Eu sunt, încuviință ea coborându-și pleoapele grele cu gene de un negru strălucitor.

Picioarele și brațele ei ieșeau dintr-o rochie fluidă de mătase sau de muselină – nu știa să spună din ce material era ceva ușor, aerian, prețios, oriental, alegerea unei femei

cu trup zvelt, o femeie care nu atârna greu. O brățară de sclavă i se încolăcea pe brațul alb, deși expresia „brățară de sclavă” nu i se potrivea: aveai impresia că o admiri pe aceea care le porunceea sclavelor, pe aceea care transforma oamenii în sclavi, un soi de Cleopatră instalată pe un munte din Sicilia, într-atât emana o forță irezistibilă, un amestec de senzualitate, timiditate și sălbăticie.

— Te invit la cină. Ce zici?

Oare trebuia să mai răspundă la această întrebare? De I altfel, mai răspunsese?

Fabio își amintea că îi oferise brațul și că plecaseră împreună.

Ajunși afară, pe străzile pavate ale satului istoric, sub lumina învăluită în nori a lunii, băgă de seamă că ea e desculță. Fata îi remarcă surprinderea și i-o luă înainte:

— Da, așa mă simt mai liberă.

O spuse cu o asemenea naturalețe, încât el rămase fără replică.

A fost o plimbare minunată, într-o seară în care se simțeau plutind, printre zidurile răcoroase, miresme de iasomie, mărar și anason. Braț la braț, urcară în tăcere până în vârful citadelei. Acolo se afla un hotel de cinci stele, de un lux inimaginabil.

Cum ea se îndrepta spre intrare, el vru să o rețină; nu avea nicidecum mijloacele de-a o duce acolo pe una din cuceririle lui.

Se pare că Donatella îi ghicise gândurile, căci îl liniști:

— Nu-ți face griji. Cei de aici știu că venim. Ne așteaptă.

Când pătrunseră în sală, toți membrii personalului erau aliniați pe două rânduri și se înclinară în fața lor. Trecând pe mijlocul acelei alei stilate la brațul unei femei încântătoare, Fabio avu impresia că duce o mireasă la altar.

Deși erau singurii clienți ai restaurantului gastronomic, fură instalați într-un separeu pentru a se bucura de intimitate.

Cel care era *maître d'hotel* i se adresa tinerei femei cu o

curtoazie excesivă, numind-o „Prințesă”¹¹. La fel și somelierul. Și bucătarul, de altfel. Fabio trase concluzia că tânăra femeie trebuie să fi fost o alteță regală care locuia acolo și că, din considerație pentru rangul ei, îi treceau cu vederea excentricitățile și i se tolera să vină la cină desculță.

Fură serviți cu caviar și vinuri rare; felurile de mâncare erau originale, savuroase, excepționale. Intre cei doi convivi, conversația rămânea poetică; vorbiră despre piesă, despre teatru, cinema, dragoste, sentimente. Fabio pricepu rapid că nu trebuia să-i pună întrebări personale prințesei, căci aceasta se închidea în sine la cea mai mărunță curiozitate. Descoperi astfel că ea dorise să cineze cu el pentru că îi plăcuseră cele două seriale care îl făcuseră celebru; extrem de impresionat de ființa ei, el înțelese, spre marea lui surpriză, că, împodobit cu aura eroilor romanești pe care îi interpretase, și el o impresiona la fel de mult.

La desert, își îngădui să o ia de mână; ea îl lăsă să se aventureze; cu o delicatețe pentru el nouă, demnă de personajele sale, îi mărturisi că nu visează decât un singur lucru, s-o poată strânge în brațe; ea se înfioră, își coborî pleoapele, fremătă iarăși, apoi murmură:

— Vino după mine.

Se îndreptară spre scara cea mare care ducea spre camere și ea îl conduse până la suita pe care o ocupa, cel mai luxos apartament pe care îl văzuse Fabio vreodată, o risipă de catifele și mătăsuri, împodobită de broderii, covoare persane, platouri din fildeș, marchetării, carafe de cristal, pahare de argint.

Ea închise ușa și, desprinzându-și eșarfa care îi înconjura gâtul, îi dădu de înțeles că i se dăruia.

Să fi fost din cauza decorului demn de o poveste orientală? Să fi fost din cauza mâncărilor și vinurilor rare? Să fi fost oare din cauza ei, atât de stranie, îndărătnică și totodată rafinată, sofisticată, dar și

animalică? Oricum, Fabio petrecu o noapte de dragoste unică, cea mai frumoasă din viața lui. Și, astăzi, cincisprezece ani mai târziu, putea afirma acest lucru fără tăgadă.

Dimineața, când răsări soarele, se trezi din somnul lui ușor de amant și se întoarse la realitate: trebuia să parcurgă optzeci de kilometri cu trupa ca să joace dimineața și seara, era așteptat încă de la opt treizeci în holul hotelului, administratorul turneului avea să se înfurie iarăși împotriva lui și să-l amendeze. Gata, așadar, cu visul!

Îmbrăcându-se în grabă, se strădui totuși să nu facă zgomot. Era singurul mod prin care putea prelungi vraja.

Înainte de a părăsi camera, se apropie de Donatella întinsă încă în patul uriaș cu baldachin. Palidă, fină, atât de subțire, cu un zâmbet pe buze, încă mai dormea. Fabio nu îndrăzni s-o trezească. În gând, își luă rămas-bun, ba chiar merse până acolo încât să creadă c-o iubește și că avea s-o iubească mereu, apoi o luă din loc.

Autocarul trecea acum de porțile citadelei, aducând trupa, „Melcilor verzi” la teatrul municipal. Directorul urcă în partea din față și le anunță cu o mutră ursuză că rezervările nu depășeau o treime din sală. Părea să le-o reproșeze.

Cincisprezece ani mai târziu, ce gândise când își luase rămas-bun de la Donatella era adevărat... O iubea. Da, o iubea încă. Dacă nu și mai mult.

Povestea nu avusese sfârșit. Din acest motiv, poate, ea dura încă.

Coborând în fugă dinspre citadelă, Fabio se întorsese la timp la hotel ca să-și facă bagajele la care administratorul adăugase orhideele din lojă. Fabio sărise în mașină – la vremea respectivă, în calitate de actor de prim rol, avea drept la o limuzină cu șofer, nu era expedit în autocar

laolaltă cu trupa –, adormise, apoi se jurase că va telefona la hotelul luxos; dar fusese nevoit să repete intrările și ieșirile din spectacol într-un teatru nou, să joace și iarăși să joace.

Își amânase telefonul. Apoi, nu mai îndrăznise să-l dea. Rutina existenței fusese mai puternică; avea impresia că visase; mai cu seamă, pricepuse, întorcându-se printre amintiri, că Donatella îi dăduse în mai multe rânduri a înțelege că era vorba de o seară unică pentru ea, și pentru el, o minune ce nu avea să se mai repete.

De ce s-o deranjeze? Era bogată, de viță nobilă, fără îndoială deja măritată. Se hotărî să ocupe locul pe care ea i-l dăduse: capriciul unei seri. Se amuza la ideea că fusese un bărbat-obiect, o jucărie în mâinile ei, simțise atâta plăcere încarnându-i fantasma; i-o ceruse cu atâta gentilețe și cu atâta eleganță...

Autocarul încetă să mai duduie: sosiseră. Trupa „Melcii verzi” se bucura de două ceasuri de libertate înainte de întâlnirea de la teatru.

Fabio își lăsă bagajele în camera îngustă și o luă pe drumul spre hotel.

Urcând străzile în pantă, se gândea la cât de idioată era speranța lui. De ce își închipuise că o va revedea? Dacă la vremea respectivă ea poposise în acel hotel, asta însemna tocmai că nu locuia acolo; nu avea așadar nici un motiv s-o regăsească astăzi.

— De fapt, eu nu mă duc la o întâlnire, conchise el cu amărăciune. Și nici nu fac vreo anchetă. Eu fac un pelerinaj. Merg pe urma amintirilor mele, amintirile unei epoci în care eram tânăr, frumos și celebru, o perioadă în care o prințesă putea să mă dorească.

Ajuns în fața hotelului, fu și mai impresionat decât pe vremuri, căci, de atunci, învățase mai bine valoarea lucrurilor: trebuia să fii foarte bogat ca să stai acolo.

Șovăi să treacă pragul.

Au să mă dea afară. Se vede de la prima aruncătură de

ochi că nu-mi permit nici măcar să-mi plătesc un cocktail la bar, își spuse el.

Ca să-și facă un pic de curaj, își aduse aminte că e actor, că era posesorul unui fizic plăcut: se hotărî să intre în rol și trecu pragul.

La recepție, îi evită pe funcționarii tineri și se apropie de portarul sexagenar care nu doar că putea să fi lucrat acolo în urmă cu cincisprezece ani, dar mai putea fi și înzestrat cu memoria fără greș tipică portarilor.

— Scuzați-mă, sunt Fabio Fabbri, actor, și am stat aici acum cincisprezece ani. Erați cumva aici pe atunci?

— Da, domnule. Eram liftier la vremea aceea. Cu ce vă pot fi de folos?

— Era aici o tânără femeie foarte frumoasă, o alteță. Nu vă mai amintiți?

— Multe persoane de sânge regal vin să tragă la noi, domnule.

— I se spunea Donatella, deși mă îndoiesc că... personalul i se adresa cu titlul de „Prințesă”.

— Omul începu să-și răscolească amintirile.

— Ia să vedem, prințesa Donatella, prințesa Donatella. .. Nu, îmi pare rău, nu-mi amintesc.

— Ba da, trebuie să vă amintiți. În afară de faptul că era foarte tânără și foarte frumoasă, era destul de excentrică. De pildă, mergea desculță.

Stimulat de acest amănunt, omul își cercetă o altă parte a memoriei și exclamă brusc:

— Gata, acum știu! E vorba de Rosa.

— Rosa?

— Rosa Lombardi!

— Rosa Lombardi. Bănuiam că Donatella nu era decât un nume împrumutat pentru o seară. Mai aveți vești despre ea? Se mai întoarce aici? Era genul de femeie pe care n-o poți uita.

— Omul oftă rezemându-se familiar de birou.

— Desigur că-mi amintesc. Rosa... Lucra aici, era

chelneriță. Era fiica celui care spăla vasele la bucătărie, Pepino Lombardi. Era atât de tânără, biata de ea, când a făcut leucemie, știți dumneavoastră, boala aceea a sângelui. .. O iubeam cu toții foarte mult. Ne înduioșa atât de tare, încât ne-am străduit să-i îndeplinim dorințele până ce a plecat să moară la spital. Sărmana, avea, cât putea să aibă? optsprezece ani... De când era mică, umbla prin sat fără pantofi. În glumă, îi ziceam prințesa desculță...

Odette Toulemonde

Liniștește-te, Odette, liniștește-te.

Era atât de plină de viață, atât de nerăbdătoare, de entuziastă, încât avea impresia că-și va lua zborul, va lăsa în urmă străzile din Bruxelles, va evada din culoarul fațadelor, trecând peste acoperișuri spre a se alătura porumbeilor în văzduh. Oricine îi vedea silueta ușoară coborând în fugă de pe Mont des Arts simțea că femeia aceea, ale cărei bucle erau împodobite cu o pană, avea ceva dintr-o pasăre...

Avea să-l vadă! De-adevăratelea... Avea să se apropie de el... Să-l și atingă poate, dacă îi întindea mâna...

Liniștește-te, Odette, liniștește-te.

Chiar dacă avea patruzeci de ani, inima i se aprindea mai repede decât cea a unei adolescente. La fiecare trecere de pietoni care o silea să-și aștepte rândul pe trotuar, simțea furnicături în coapse, gleznelor amenințau s-o ia la fugă, ar fi vrut să sară de-a dreptul pe deasupra mașinilor.

Când sosi la librărie, văzu o coadă de zile mari; i se spuse că va trebui să aștepte patruzeci și cinci de minute înainte de a ajunge în fața lui.

Luă în mână noua carte din care librării înălțaseră o piramidă de exemplare la fel de frumoasă ca un pom de Crăciun și începu să sporovăiască cu vecinele. Toate erau cititoare ale lui Balthazar Balsan, dar nici una nu se dovedea la fel de asiduă, de precisă și de pasionată ca Odette.

— Asta pentru că am citit tot ce a scris, tot, și mi-a plăcut totul, spunea ea scuzându-se parcă pentru tot ce știa despre el.

Simți o mare mândrie descoperind că ea îl cunoștea cel mai bine pe autor, împreună cu operele lui. Pentru că era de origine modestă, pentru că era de o inteligență medie, pentru că venea cu autobuzul de la Charleroi, oraș minier dezafectat, îi făcu plăcere să descopere că le e superioară celor din Bruxelles, măcar ca fană.

În mijlocul magazinului, pe o estradă, aureolat de spoturi care îl luminau la fel ca pe platourile de televiziune cu care era familiarizat, Balthazar Balsan se dedica ședinței de autografe cu o bună dispoziție sânguincioasă. După douăsprezece romane – și tot atâtea triumfuri –, nu mai știa dacă îi plăcea sau nu să dea aceste semnături: pe de-o parte, chestia asta îl plictisea, fiind foarte repetitivă și monotonă, pe de altă parte, aprecia faptul că își întâlnea cititorii. Totuși, în ultima vreme, oboseala depășea cheful pentru discuții; continua mai degrabă din obișnuință decât din dorință, aflându-se în acel punct critic al carierei când nu mai avea nevoie să stimuleze vânzarea cărților sale, dar în care se temea ca ea să nu scadă. Calitatea lor așijderea... Poate că totuși, cu ultimul volum, tocmai scrisese „cartea în plus”, aceea care nu era singulară, aceea care nu mai era la fel de necesară ca cele anterioare. Deocamdată, refuza să se lase contaminat de îndoială, căci o simțea la fiecare apariție editorială.

Pe deasupra chipurilor anonime, remarcase o femeie frumoasă, o metisă îmbrăcată în mătase roșiatică și castaniu-aurie și care, stând deoparte, se plimba în sus și-n jos. Deși vorbea la telefon, arunca din când în când ocheade pline de vioiciune spre scriitor.

— Cine e? îl întrebă el pe directorul librăriei.

— Atașata dumneavoastră de presă pentru Belgia. Doriți să v-o prezint?

— Vă rog.

Încântat să întrerupă lanțul semnăturilor pentru câteva secunde, strânse îndelung mâna pe care i-o întindea Florence.

— Mă voi ocupa de dumneavoastră vreme de câteva zile, murmură ea, tulburată.

— Mă bizui pe acest lucru, confirmă el cu o căldură plină de echivoc.

Degetele tinerei răspunseră apăsării palmei lui, o lumină de încuviințare străbătu pupilele lui Florence. Balthazar își dădu seama că tocmai câștigase; nu avea să-și petreacă de unul singur noaptea la hotel.

Înviorat, deja flămând de isprăvi sexuale, se întoarse spre cititoarea care venea la rând, cu un zâmbet larg pe chip și întrebând-o cu voce sonoră:

— Ei, doamnă, cu ce vă pot fi de folos?

Odette fu atât de surprinsă de energia virilă cu care i se adresa, încât rămase pe loc fără grai.

— Dom... Dom... Dom...

Nu mai putu să scoată o vorbă.

Balthazar Balsan o privi fără s-o vadă, amabil la modul profesional.

— Aveți o carte la dumneavoastră?

Odette nu se clinti, deși ținea strâns la piept un exemplar din *Liniștea câmpiei*.

— Vreți să v-o semnez pe ultima?

Cu un efort supraomenesc, ea izbuti să dea din cap.

El întinse mâna ca să apuce cartea; înșelându-se asupra intenției lui, Odette se trase înapoi, o călca pe picior pe doamna din spate, își înțelese confuzia și flutură dintr-odată volumul cu un gest brusc, mai-mai să-l izbească în cap.

— Pe ce nume?

— E pentru dumneavoastră?

Odette dădu din cap.

— Care e numele dumneavoastră?

— Prenumele?

Odette, mizând totul pe o singură carte, deschise gura și murmură înghițind în sec:

— ...dette!

— Cum ați spus?

— ...dette!

— Dette?

Din ce în ce mai nefericită, sugrumată, în pragul leșinului, ea încercă să mai articuleze pentru o ultimă oară:

— ...dette!

Câteva ceasuri mai târziu, așezată pe o bancă, în vreme ce lumina devenea cenușie lăsând bezna să urce dinspre sol spre cer, Odette nu se putea hotărî să se întoarcă la ea acasă la Charleroi. Consternată, citea și recitea pagina de titlu pe care autorul ei preferat scrisese „Pentru Dette”.

Își ratase unica întâlnire cu scriitorul visurilor ei, iar copiii aveau s-o ia peste picior... Și pe bună dreptate. Mai exista oare vreo femeie de vârsta ei incapabilă să-și spună numele și prenumele?

De îndată ce urcă în autobuz, uită incidentul și începu să leviteze în timpul traseului de întoarcere, căci, încă de la prima frază, noua carte a lui Balthazar Balsan o inundă de lumină și o luă pe sus în lumea ei ștergând cu buretele necazurile, rușinea, conversațiile cu vecinii, zgomotele mașinilor, peisajul trist și industrial din Charleroi. Datorită lui, ea plutea.

Întoarsă acasă, mergând în vârful picioarelor ca să nu trezească pe nimeni – mai ales ca să nu fie întrebată în legătură cu pățania jenantă –, se băgă în pat, rezemată în perne, cu fața spre fototapetul care înfățișă doi îndrăgostiți văzuți în contre-jour privind un apus de soare pe plajă. Nu izbuti să se desprindă de pagini și nu stinse veioza decât după ce termină de citit cartea.

Balthazar Balsan petrecea o noapte mult mai carnală. Frumoasa Florence i se dăruise fără fașoane, iar în fața

acelei Venus cu piele neagră și trup desăvârșit se străduise să se dovedească un amant bun; atâta ardoare ceruse eforturi și-l făcuse să simtă că, și în materie de sex, dădea semne de oboseală; lucrurile astea începeau să-l coste și se întreba dacă nu e cumva la un punct de cotitură al vieții.

La miezul nopții, Florence vru să deschidă televizorul ca să urmărească celebra emisiune literară care trebuia să-i laude cartea. Balthazar n-ar fi acceptat dacă n-ar fi văzut în asta ocazia de a se bucura de o pauză.

Chipul criticului literar atât de temut, Olaf Pims, apăru pe ecran și, din instinct, Balthazar simți imediat că avea să fie luat în târbacă.

În spatele ochelarilor roșii – ochelari de matador care se pregătește să se joace cu taurul înainte de a-l ucide –, omul avea un aer plictisit, ba chiar scârbit.

— Mi se cere să fac o cronică ultimei cărți a lui Balthazar Balsan. De acord. Măcar dacă lucrul ăsta ar fi adevărat, dacă am fi siguri că e ultima, ar fi o veste bună! Căci sunt îngrozit. Din punct de vedere literar, e o catastrofa. Totul e penibil, povestea în sine, personajele, stilul... A te dovedi atât de mediocru, mediocru în mod constant, mediocru în mod egal, ține deja de performanță, e aproape genial. Dacă s-ar putea muri de plictiseală, ieri-seară aș fi murit.

În camera lui de hotel, gol, cu un prosop în jurul șalelor, Balthazar Balsan asista, cu gura căscată, la demolarea sa în direct. Alături de el pe pat, Florence, stingherită, se tot sucea ca un vierme care încearcă să urce la suprafață.

Olaf Pims își continuă liniștit masacrul.

— Sunt cu atât mai jenat să vorbesc despre carte, pentru că mi s-a întâmplat în societate să-l întâlnesc pe Balthazar Balsan, un om amabil, drăguț, la locul lui, cu un fizic un pic ridicol de profesor de gimnaziu, dar un om de treabă, pe scurt, genul de bărbat de care o femeie divorțează cu plăcere.

Cu un mic zâmbet, Olaf Pims se întoarse spre camera de filmat și grăi de parcă s-ar fi găsit dintr-odată în fața lui

Balthazar Balsan.

— Când cineva posedă în asemenea grad simțul clișeeilor, domnule Balsan, nu trebuie să-și numească producția roman, ci dicționar, da, dicționar al expresiilor de-a gata, dicționar al gândurilor găunoase. Până atunci, iată ce merită cartea dumată... coșul de gunoi, și încă repede.

Olaf Pims rupse exemplarul pe care-l ținea în mână și-l aruncă cu dispreț undeva în spate. Balthazar încasă gestul ăsta ca pe un upercut.

Pe platou, șocat de atâta violență, prezentatorul întrebă:

— Dar cum îi explicați succesul?

— Săracii cu duhul au și ei dreptul la un erou. Portăresele, casierele și coafezele care colecționează păpuși de bălci și poze cu apus de soare și-au găsit fără îndoială scriitorul ideal.

Florence stinse televizorul și se întoarse spre Balthazar.

Dacă ar fi fost o atașată de presă ceva mai experimentată, ar fi formulat obiecțiile care se cuvin în asemenea situații: e vorba de un tip înăcrit care nu suportă succesul cărților tale, le citește gândindu-se că îți racolezi cititorii; prin urmare ajunge să vadă demagogie în ceea ce este firesc, bănuiește un interes comercial îndărătul virtuozității tehnice, ia dorința ta de a trezi interesul oamenilor drept marketing; în plus, se discreditează tratând publicul drept o turmă inferioară și nedemnă, disprețul lui social e stupefiant. Dar, tânără fiind, Florence rămânea influențabilă; de o inteligență mediocră, confunda răutatea cu simțul critic: pentru ea, verdictul fusese rostit.

Pentru că simțise fără doar și poate privirea disprețuitoare și dezolată a tinerei femei asupra lui, Balthazar intră din seara aceea într-o fază depresivă. De comentarii arțăgoase avusese întotdeauna parte, dar de priviri pline de milă niciodată. Începu să se simtă bătrân, terminat, ridicol.

Din noaptea aceea, Odette recitise de trei ori *Liniștea câmpiei* și socotea cartea unul dintre cele mai bune romane ale lui Balthazar Balsan. Îi mărturisise în cele din urmă întâlnirea ei ratată cu scriitorul lui Rudy, fiul ei care era frizer. Fără să râdă de ea, acesta pricepu că mama lui suferă.

— Ce așteptai? Ce voiai să-i spui?

— Că romanele sale nu sunt numai bune, voiam să-i spun că ele îmi fac bine. Cele mai bune antidepresive din lume. Ar trebui să fie rambursate de asigurările de sănătate.

— Ei bine, dacă nu ai fost în stare să i-o spui, n-ai decât să-i scrii.

— Nu ți se pare aiurea să-i scriu eu unui scriitor?

— De ce aiurea?

— O femeie care scrie prost să-i scrie unui scriitor care scrie bine?

— Există și frizeri chelioși!

Convinsă de raționamentul lui Rudy, ea se instalează în salonul-sufragerie, își lăasă deoparte confecțiile cu pene și întocmi scrisoarea.

Dragă domnule Balsan,

Eu nu scriu niciodată căci, deși am școală, nu am pic de poezie. Or aș avea nevoie de multă poezie ca să vă povestesc cât de important sunteți pentru mine. În realitate, vă datorez viața. Fără dumneavoastră, m-aș fi sinucis de zeci de ori. Vedeți cât de prost scriu? Ar fi fost de-ajuns să mă sinucidă o singură dată!

Nu am iubit decât un singur bărbat, pe soțul meu, Antoine. Pentru mine el a rămas la fel de frumos, la fel de zvelt, la fel de tânăr. E de necrezut cum nu se schimbă. E drept că a murit de zece ani. Nu am vrut să-l înlocuiesc. Acesta este felul meu de a-l iubi mereu.

Mi-am crescut așadar singură cei doi copii, Sue Helen și

Rudy.

Rudy se descurcă, zic eu; e frizer, își câștigă singur pâinea, e vesel, drăguț, își schimbă prietenii cam prea des, dar are doar nouăsprezece ani, se distrează.

Cu Sue Helen e altceva. E o ursuză. S-a născut cu fundu-n sus. Până și noaptea, în vis, bombăne. Iese împreună cu un cretin, un fel de maimuțoi care tot meșterește scutere cât e ziua de lungă, dar nu aduce niciodată nici un ban în casă. De doi ani, locuiește la noi. Și pe deasupra, mai are o problemă. .. Îi put picioarele.

Sinceră să fiu, viața mea, înainte să vă cunosc, mi se părea adesea nasoală, la fel de nasoală ca o după-amiază de duminică la Charleroi, când e mohorât afară, la fel de nasoală ca o mașină de spălat care te lasă baltă taman atunci când ai nevoie de ea; la fel de nasoală ca un pat gol. În fiecare noapte, îmi venea să înghit niște somnifere ca să termin odată cu toate. Apoi, într-o zi, v-am citit. Parcă ar fi tras cineva perdelele și ar fi lăsat să intre lumina. Prin cărțile dumneavoastră arătați că în orice viață, chiar și în cea mai nefericită, există ceva care te face să te bucuri, să râzi, să iubești. Arătați că persoanele neînsemnate, ca mine, au merite mai mari, de fapt, pentru că cel mai mărunț lucru le costă mai mult decât pe altele. Datorită cărților dumneavoastră, am învățat să mă respect. Să mă și iubesc un pic. Să devin acea Odette Toulemonde pe care lumea o cunoaște astăzi: o femeie care deschide obloanele cu voie bună în fiecare dimineață și care le închide seara cu tot atâta plăcere.

Cărțile dumneavoastră ar fi trebuit să-mi fie administrate intravenos după moartea lui Antoine al meu, aș fi câștigat timp.

Când, într-o zi, cât mai târziu cu putință, veți merge în Rai, Dumnezeu se va apropia de dumneavoastră și vă va spune: „Sunt mulți oameni care vor să-ți mulțumească pentru binele pe care l-ai făcut pe pământ, domnule Balsan iar printre acele mii de persoane va fi și Odette

Toulemonde. Odette Toulemonde care, iertați-o, era prea nerăbdătoare ca să aștepte până atunci.

Odette

Nici nu terminase bine, că Rudy ieși valvârtej din camera lui unde flirta cu noul lui iubit: abia apucaseră să tragă pe ei pantaloni și o cămașă, intr-atât erau de grăbiți s-o anunțe pe Odette că, potrivit știrilor de pe Internet, Balthazar Balsan urma să aibă curând o nouă sesiune de autografe la Namur, nu departe de ei.

— Așa că vei putea să-i duci scrisoarea!

Balthazar Balsan nu sosi singur la librăria din Namur, căci editorul venise de la Paris ca să-i ridice moralul, fapt care îl deprima și mai mult.

„Dacă editorul meu își petrece câteva zile alături de mine înseamnă că lucrurile merg foarte prost”, își spunea el.

Criticii, precum lupii, vânează în haită; atacul lui Olaf Pims îi dezlănțuise. Cei care nu-și formulaseră reproșurile sau indiferența față de Balsan își dădeau acum drumul; cei care nu-l citiseră niciodată cârcoteau împotriva succesului său; iar cei care nu gândeau nimic vorbeau și ei despre el, din moment ce erau datori să participe la polemică.

Balthazar Balsan era incapabil să le răspundă: pe terenul acesta, el unul nu juca. Detesta ofensiva și era lipsit de agresivitate, nedevenind romancier decât pentru a cânta viața, frumusețea și complexitatea ei. Se indigna doar pentru cauzele importante, nu pentru propria lui cauză. Unica lui reacție era să îndure și să aștepte ca lucrurile să treacă, spre deosebire de editorul său, căruia i-ar fi plăcut să exploateze acea efervescentă mediatică.

La Namur, cititorii îl așteptau în număr mai mic decât la Bruxelles, căci, în câteva zile, devenise ceva „demodat” să-l apreciezi pe Balthazar Balsan. Scriitorul se arăta atât mai

amabil cu cei care se aventurau până la el.

Neavând habar de această agitație deoarece nu citea ziarele și nici nu se uita la emisiunile culturale, Odette nu-și imagina că scriitorul ei trecea prin momente atât de grele. Dichisită, îmbrăcată mai puțin șic decât prima dată, încurajată de paharul de vin alb pe care Rudy o silise să-l bea la cafeneaua de peste drum, se înfățișă înfiorată în fata lui Balthazar Balsan.

— Bună ziua, mă recunoașteți?

— Păi... da... ne-am văzut... stați un pic... anul trecut... Dați-mi o mână de ajutor...

Deloc vexată, Odette era încântată că el renunțase la prestația ridicolă din marțea precedentă și îl scuti să mai caute.

— Nu, glumeam. Nu ne-am văzut niciodată.

— A, bănuiam, altfel mi-aș fi amintit. Cu cine am onoarea?

— Toulemonde. Odette Toulemonde.²

— Cum ați spus?

— Toulemonde, ăsta e numele meu.

Balthazar crezu că își bate joc de el.

— Glumiți?

— Poftim?

Dându-și seama de gafa, Balthazar se corectă.

— Ei bine, recunoașteți că e un nume original...

— Nu în familia mea!

Odette îi prezentă un nou exemplar pentru dedicație.

— Puteți scrie doar atât: „Pentru Odette”?

Balthazar, distrat, vru să se asigure că auzise bine.

— Odette?

— Da, părinții mei mi-au jucat o festă!

— Ei, hai, Odette e fermecător...

— E oribil!

— Nu.

---

² În franceză numele personajului și sintagma „tout le monde” („toată lumea”) au pronunție identică. (N. tr.)

- Ba da!
- E proustian.
- Prou...?
- Proustian... *În căutarea timpului pierdut...* Odette de Crecy, femeia de care Swann e îndrăgostit...
- Eu nu știu decât niște caniși care se numesc Odette. Niște cățelușe caniș. Și cu mine. De altfel, toată lumea îmi uită numele. Ca să și-l amintească, credeți că ar trebui poate să-mi pun o zgardă și să-mi încrețesc părul?
- O cercetă cu privirea, deloc sigur că auzise bine, apoi izbucni în râs.
- Aplecându-se, Odette îi strecură un plic.
- Uitați asta, e pentru dumneavoastră. Când vă vorbesc, spun doar prostii, așa că v-am scris.
- Odette o luă la fugă într-un foșnet de pene.

Când se așeză mai bine pe bancheta mașinii în care se întorcea, acompaniat de editorul său, la Paris, Balthazar fu ispășit o clipă să citească. Totuși, când văzu hârtia kitsch pe care se împleteau ghirlande de trandafiri și crengi de liliac ținute de îngerași cu poponețe durdulii, nu desfăcu plicul. Hotărât lucru, Olaf Pims avea dreptate: era un scriitor pentru casiere și coafeze, nu avea decât admiratorii pe care îi merita! Oftând, strecură totuși scrisoarea în buzunarul hainei din piele de căprioară.

La Paris îl aștepta o adevărată coborâre în infern. Nu doar că soția lui, care îl evita, absorbită de munca ei de avocată, nu îi arătă nici un pic de compasiune pentru ceea ce i se întâmpla, dar mai află și că fiul lui, de zece ani, era obligat să se bată la școală cu derbedeii care îl luau peste picior pe tatăl lui. Primea puține mesaje de simpatie, niciodată din mediul literar – poate că era din vina lui, căci nu-l frecventa. Închis în imensul lui apartament din buricul târgului, în fața unui telefon care nu suna – era tot din vina lui, căci nu-și dădea numărul de telefon –, își privi cu

obiectivitate existența și înțelese că eșuase.

Firește, Isabelle, soția lui, era frumoasă, dar rece, tăioasă, ambițioasă, dintr-o familie bogată, mult mai deprinsă decât el să evolueze într-o lume a animalelor de pradă – nu-și îngăduiseră ei unul altuia să aibă legături extraconjugale, ceea ce însemna că liantul social menținea cuplul mult mai mult decât sentimentele? Desigur, avea o locuință în inima Parisului, lucru pentru care era invidiat, dar oare ținea la ea cu adevărat? Nimic din ce era pe pereți, la ferestre, pe etajere, pe canapele, nu era ales de el: fusese sarcina unui decorator; în salon trona un pian cu coadă la care nu cânta nimeni, indiciu vizibil al statului; biroul fusese conceput în așa fel încât să apară în reviste, căci Balthazar prefera să scrie la cafenea. Își dădea seama că trăia într-un decor. Mai rău, un decor care nu era al său.

La ce îi foloseau banii? Doar ca să arate că parvenise, că se stabilise într-o clasă socială din care nu provenea... Nimic din ce posedea nu îl îmbogățea cu adevărat, deși totul arăta că era bogat.

Întotdeauna știusese acest lucru, dar decalajul nu-l deranjase niciodată până atunci, căci Balthazar era salvat de credința pe care o avea în opera lui. Or aceasta, astăzi, era atacată... El însuși se îndoia... Scrisese măcar un singur roman de valoare? Oare invidia era singura rațiune a acestor atacuri? Dar dacă cei care îl condamnau aveau totuși dreptate?

Fragil, emotiv, obișnuit să-și afle în scrierea cărților echilibrul, nu-l putea găsi în viața reală. Nu putea să suporte gândul că dezbaterea pe care o purtase mereu în sinea lui – am oare un talent la înălțimea celui pe care aș dori să-l am? – devenea publică. Astfel încât într-o seară, după ce un binevoitor îi semnalase că soția lui era în relații asidue cu Olaf Pims, încercă să se sinucidă.

Când bona filipineză îl descoperi fără suflare, nu era prea târziu. Serviciile de urgență izbutiră să-l facă să-și revină. Apoi, după câteva zile în care fu ținut sub observație, fu

plasat într-un spital psihiatric.

Aici, se zăvorî într-o tăcere binefăcătoare. Fără doar și poate că, după câteva săptămâni, ar fi răspuns în cele din urmă la tratamentul psihiatrilor plini de solitudine care se străduiau să-l elibereze din acea stare, dacă sosirea inopinată a soției lui n-ar fi schimbat mersul curei.

Când auzi zgomotul metalic al închiderii automate a mașinii, nici nu mai avu nevoie să se uite pe geam ca să verifice că era vorba de Isabelle care își parca automobilul. Intr-o clipită, își strânse lucrurile, își înhăță haina, sparse ușa care dădea spre scara exterioară, verifică în timp ce cobora în goană treptele că avea o dublură a cheii de contact, țâșni spre mașină și demară în timp ce Isabelle lua ascensorul.

Merse la întâmplare cu mașina, cu totul debusolat. Unde să se ducă? N-avea importanță. De fiecare dată când se gândea să se refugieze la cineva acasă, se lăsa păgubaș la ideea că va fi nevoit să dea explicații.

Oprit pe o zonă de staționare a unei autostrăzi, tocmai agita un pahar cu o cafea prea dulce care mai avea și izul de carton al recipientului, când băgă de seamă o umflătură în buzunarul hainei.

În lipsă de altceva, deschise scrisoarea și oftă când văzu că prostul gust al hârtiei nefiind suficient, admiratoarea adăugase misivei o inimioară roșie din pânză brodată cu fulgi. Își începu lectura cu lehamite; când termină, plângea.

Întins pe scaunul rabatat al mașinii, o mai citi de vreo douăzeci de ori, încât ajunse s-o știe pe de rost. De fiecare dată când și-o recita, sufletul candid și plin de căldură al lui Odette îl tulbura peste măsură, iar ultimele cuvinte ale misivei erau ca un balsam.

Când, într-o zi, cât mai târziu cu putință, veți merge în Rai, Dumnezeu se va apropia de dumneavoastră și vă va spune: „Sunt mulți oameni care vor să-ți mulțumească pentru binele pe care l-ai făcut pe pământ, domnule

Balsan", iar printre acele mii de persoane, va fi și Odette Toulemonde. Odette Toulemonde care, iertați-o, era prea nerăbdătoare ca să aștepte până atunci.

Când simți că epuizase efectul reconfortant al acelor pagini, porni motorul și se hotărî să plece în căutarea autoarei lor.

În seara aceea, Odette pregătea lapte de pasăre, desertul preferat al fioresei Sue Helen, fiica ei, post-adolescentă împodobită cu un aparat dentar și care umbla dintr-un interviu pentru angajare într-altul, fără să fie în stare să-și găsească de lucru. Odette tocmai bătea albușurile spumă fredonând când se auzi soneria de la intrare. Contrariată că e nevoită să se întrerupă în cursul unei operații atât de delicate, Odette se șterse repede pe mâini, nu se osteni să-și pună ceva peste simplul combinezon din nailon pe care-l purta și, convinsă că era vreo vecină, se duse să deschidă.

Rămase cu gura căscată în fața lui Balthazar Balsan. Slăbit, epuizat, neras, cu o geantă de călătorie în mână, acesta o privea cu febrilitate fluturând un plic.

— Dumneata mi-ai scris scrisoarea asta?

Zăpăcită, Odette crezu că avea de gând s-o certe.

— Da... dar...

— Uf, bine c-am dat de dumneata.

Odette rămase uluită în vreme ce el ofta de ușurare.

— N-am decât o singură întrebare să-ți pun, reluă el, te rog să-mi răspunzi.

— Da.

— Mă iubești?

— Da.

Nu șovăise.

Pentru el, era o clipă neprețuită, o clipă pe care o gusta din plin. Nu se gândea la cât de jenantă putea fi situația

pentru Odette.

Aceasta, frecându-și mâinile încurcată, nu îndrăznește să-i vorbească despre ce o sâcâia; totuși nu izbuti să se abțină:

— Albușurile mele...

— Cum ai spus?

— Tocmai băteam spumă niște albușuri și, știți cum e, albușurile bătute, dacă stai prea mult, se lasă...

Necăjită, schiță un gest care arăta cum se pleoștesc albușurile bătute.

Balthazar Balsan, mult prea tulburat, nu urmărise ideea.

— De fapt, aș mai avea o întrebare.

— Da.

— Pot să îndrăznesc?

— Da.

— Chiar pot?

— Da.

Lăsând ochii în jos, întrebă fără să aibă curajul s-o privească în ochi, aiudoma unui copil vinovat:

— Pot să stau câteva zile la dumneata?

— Cum ați spus?

— Răspunde-mi precis: da sau nu?

Odette, impresionată, stătu pe gânduri două secunde, apoi exclamă cu multă naturalețe:

— Da. Dar mai repede, vă rog, că mi se lasă albușurile!

Apucă geanta de voiaj și-l trase pe Balthazar înăuntru.

Astfel, fără ca vreun cunoscut de la Paris să bănuiască ceva, Balthazar Balsan se instalează la Charleroi, acasă la Odette Toulemonde, vânzătoare ziua și decoratoare cu pene ornamentale noaptea.

— Decoratoare cu pene? întrebă el într-o seară.

— Cos pene pe costumele dansatoarelor. Știți revistele, Folies-Bergere, Casino de Paris, toate astea... mai completează ce primesc de la magazin.

Balthazar descoperă o viață situată la antipodi față de a

lui: fără glorie, fără bani, și totuși fericită.

Odette se născuse cu un dar: bucuria. În străfundul ființei ei sălășluia probabil o orchestră de jazz care cânta ritmuri antrenante și melodii trepidante. Nici o greutate nu o descumpănea. În fața unei probleme, căuta soluția. Fiind modestă, nu avea așteptări înalte, așa că nu se simțea deloc frustrată. Astfel, când îi arătă în amănunt lui Balthazar coșmelia unde locuia împreună cu alți vecini, nu-i indică decât logiile zugrăvite în culori pastel gen înghețată estivală, balcoanele împodobite cu flori din plastic, culoarele cu macrameuri, mușcate și tablouri înfățișând marinari cu luleaua în gură.

— Când ai norocul să locuiești aici, nu mai vrei să te muți. Nu pleci de aici decât cu picioarele înainte, într-un sicriu din lemn de brad... Clădirea asta e un mic paradis!

Plină de bunăvoință față de oricine, trăia în armonie cu ființe care erau exact opusul ei, căci nu le judeca. Astfel, dintre vecini, simpatiza cu un cuplu de flamanzi de-a dreptul portocalii, abonați la bronzare artificială și la cluburile eșanjiste; fraterniza cu o funcționară de la primărie, seacă și categorică, o persoană care știa totul despre toate; făcea schimb de rețete culinare cu o tânără consumatoare de heroină, deja mamă a cinci copii, care avea uneori crize de furie și zgâria pereții; cumpăra carne și pâine de la domnul Wilpute, un pensionar impotent și rasist, argumentând că, în ciuda faptului că „spunea tâmpenii”, era om și el.

În familie, dovedea un spirit la fel de deschis: homosexualitatea fiului ei, Rudy, o deranja mai puțin decât arțagul lui Sue Helen, care trecea printr-o perioadă dificilă. Cu blândețe, deși bruftuluită de dimineața până seara, încerca să-și ajute fiica să zâmbească, să aibă răbdare, să aibă încredere și, poate, să se despartă de amicul ei, Polo, un parazit mut, mâncăcios și urât mirositor pe care Rudy îl numea „chistul”.

Balthazar fu admis în locuința aceea strâmtă fără să i se

pună întrebări, ca și cum ar fi fost un văr aflat în trecere față de care se cuvenea să fie cu toții ospitalieri. Nu putea să nu compare acea primire cu purtarea lui – sau a soției – când diverși prieteni le cereau găzduire la Paris. „Dar hotelurile la ce sunt bune?” exclama de fiecare dată Isabelle, furioasă, înainte de a le sugera nepoliticoșilor că vor fi atât de înghesuiți, încât toată lumea se va simți prost. Nefiind luat la întrebări, Balthazar nu se întrebă nici el ce căuta acolo și încă și mai puțin de ce rămânea. Scutit de precizarea asta, își recăpăta forțele, neștiind nici el cât de mult îl ajută această transformare să se întoarcă la origini. Copil cu tată necunoscut, Balthazar trăise în diferite familii adoptive, modeste, alcătuite din oameni cumsecade care mai adăugau pe durata a câțiva ani un orfan propriilor odrasle. De foarte tânăr jurase că „o să se ridice”, făcând studii temeinice: adevărata sa identitate avea să fie intelectuală. Susținut de diverse burse, învățase greacă, latină, engleză, germană și spaniolă, devalizase bibliotecile publice pentru a dobândi cultura generală, se pregătise și fusese admis la una din cele mai bune școli din Franța, l'École normale supérieure, acumulând mai multe diplome universitare. Aceste izbânzi academice ar fi trebuit să-l conducă spre o activitate conformistă – universitar sau consilier ministerial – dacă nu și-ar fi descoperit pe drum talentul la scris și n-ar fi hotărât să i se consacre. În mod ciudat, în cărțile sale nu descria mediul căruia îi aparținea acum, după ascensiunea sa socială, ci pe acela în care-și petrecuse primii ani; asta explica neîndoielnic armonia operei sale, succesul de public și, desigur, disprețul intelectualității. Faptul că devenise un membru al familiei Toulemonde îl readucea la plăcerile simple, la o viziune lipsită de ambiție, la încântarea de a trăi în mijlocul unor oameni plini de căldură.

Or, stând de vorbă cu vecinii, își dădu seama că toți îl credeau amantul lui Odette.

Când se apără spunând adevărul lui Filip, vecinul eșanjist

care își amenajase o sală de culturism în garaj, acesta îl rugă să nu-l ia de prost.

— Odette n-a mai primit un bărbat în casă de ani de zile. Și apoi, eu unul te înțeleg: ce-i frumos și lui Dumnezeu îi place! Odette arată bine. Dacă mi-ar zice mie da, eu nu i-aș spune nu.

Descumpănit, simțind că lucrurile luau o întorsătură neconvenabilă pentru reputația lui Odette dacă dezmințea, Balthazar se întoarce în apartament sâcâit de noi întrebări.

„Oare o doresc fără să-mi dau seama? Nu m-am gândit la asta niciodată. Nu e genul meu de femeie... prea... nu știu... În fine, nu, deloc... Și apoi, e de vârsta mea... dacă ar trebui să doresc pe cineva, atunci ar fi cineva mai tânăr, normal... Totodată, nimic nu e normal aici. Ce caut eu aici, de altfel?”

Seara, cum tinerii se duseseră la un concert pop, rămase singur cu Odette și începu să o privească altfel decât până atunci.

Sub lumina filtrată a lampadarului, îmbrăcată într-un pulover de angora care îi venea bine, ocupată să coasă o podoabă cu pene peste o armură din strasuri, i se păru foarte drăguță. Ceea ce îi scăpase mai înainte.

„Poate că Filip are dreptate... cum de nu m-am gândit până acum?”

Simțindu-se observată, Odette înălță capul și îi zâmbi. Stinghereala se risipi pe dată.

Ca să se poată apropia de ea, lăsă cartea și turnă cafeaua în cești.

— Ai vreun vis, Odette?

— Da... Să merg la mare.

— Mediterana?

— Mediterana? De ce? Doar avem mare aici, poate mai puțin frumoasă, dar mai discretă, mai rezervată... Marea Nordului.

Așezându-se lângă ea ca să ia o ceașcă, își lăsă capul pe umărul ei. Ea se înfioră. Încurajat, își plimbă degetele pe

brațul ei, pe umăr, pe gât. Ea tremura. În sfârșit, își apropie buzele.

— Nu. Te rog.

— Nu-ți plac?

— Ce prost ești... ba da, firește, dar nu.

— Din pricina lui Antoine? A amintirii lui Antoine?

Odette lăasă capul în jos, își șterse o lacrimă și declară cu mare tristețe, ca și cum și-ar fi trădat soțul defunct:

— Nu. Nu e din pricina lui Antoine.

Balthazar trase concluzia că drumul era liber și își lipi buzele de cele ale lui Odette.

O palmă răsunătoare îi arse obrazul. Apoi, surprinzător, degetele lui Odette se grăbiră să-i mângâie obrazul, să șteargă urmele loviturii.

— O, iartă-mă, iartă-mă.

— Nu înțeleg. Nu vrei...

— Să-ti fac rău? O, nu, iartă-mă.

— Nu vrei să te culci cu mine?

Răspunsul fu o a doua palmă, apoi Odette, oripilată, sări de pe canapea, fugi din salon și fugi să se încuie în camera ei.

A doua zi, după o noapte petrecută în garajul lui Filip, Balthazar se hotărî să plece ca să nu se afunde și mai mult într-o situație absurdă. Își dădu totuși osteneala să treacă pe la salonul de coafură unde lucra Rudy ca să-i bage în buzunar un teanc de bancnote.

— Trebuie să mă întorc la Paris. Mama ta e obosită și visează să meargă la mare. Ia banii ăștia și închiriază o casă acolo, da? Și mai ales să nu cumva să spui că eu ți i-am dat. Spune că ai luat o primă. Bine?

Fără să mai aștepte răspuns, Balthazar sări în mașină.

La Paris, în timpul absenței lui, situația se aranjase de la sine, căci se vorbea deja de altceva. Editorul lui nu se îndoia că, odată cu trecerea timpului, Balthazar va

recâștiga încrederea cititorilor săi și a presei.

Ca să nu-și întâlnească soția, se duse repede acasă la o oră la care ea lucra, îi lăsă un bilet ca s-o asigure că e sănătos – oare și-o fi făcând griji? –, își făcu valiza și plecă în Savoia, unde fiul lui era într-o tabără de schi.

„Am să dibui eu până la urmă o cameră liberă în împrejurimi.”

De îndată ce-și văzu tatăl, François nu mai vru să se dezlipească de el. După câteva zile petrecute la schi împreună, Balthazar își dădu seama că, fiind până atunci un tată absent, era dator să răscumpere o enormă lacună de prezență și de dragoste față de copilul lui.

Pe deasupra, nu se putea împiedica să nu remarce fragilitatea și anxietatea lui cronică. François voia să se facă acceptat de ceilalți semănându-le și suferea totuși că nu era îndeajuns el însuși.

— Vacanța se apropie, ce-ai zice să mergem la mare? Doar noi doi?

În chip de răspuns, se pomeni în brațe cu un băiat care țipa de bucurie.

În ziua de Paște, Odette se afla pentru prima oară în fața Mării Nordului. Intimidată, făcea desene în nisip. Infinitul apelor, al cerului, al plajei i se părea un lux mai presus de posibilitățile ei; avea impresia că profită de o splendoare necuvenită.

Brusc, simți o arsură pe ceafa și începu să se gândească puternic la Balthazar. Când întoarse capul, el era acolo, pe dig, cu băiatul lui de mână.

Regăsirea a fost intensă, dar blândă, căci fiecare din ei ținea să nu-l rănească pe celălalt.

— M-am întors la dumneata, Odette, pentru că fiul meu are nevoie de lecții. Mai dai lecții?

— Poftim?

— Lecții de fericire!

Îi instalară pe cei doi Balsan în pavilionul închiriat, ca și cum era normal să stea acolo, și vacanța începu.

Când viața își reluu cursul normal, Odette simți nevoia să explice palmele administrate lui Balthazar.

— Nu vreau să mă culc cu dumneata pentru că știu că nu voi trăi cu dumneata. Ești doar în trecere prin viața mea. Ai intrat, ai plecat din nou.

— M-am întors.

— Vei pleca iarăși... Nu sunt idioată: nu există viitor comun pentru Balthazar Balsan, marele scriitor parizian, și Odette Toulemonde, vânzătoare la Charleroi. E prea târziu. Dacă am avea cu douăzeci de ani mai puțin, poate...

— Vârsta nu are nimic de-a face cu...

— Ba da. Vârsta înseamnă că viețile noastre sunt mai degrabă în urma noastră decât înainte, înseamnă că dumneata ești instalat într-o existență, iar eu, într-alta. Paris-Charleroi, într-o parte bani, în cealaltă bani ioc: jocurile sunt deja făcute. Ne putem încrucișa pașii, dar nu ne mai putem întâlني.

Balthazar nu știa prea bine ce anume aștepta de la Odette; dar avea nevoie de ea, era sigur.

În rest, povestea lor nu semăna cu nimic. Poate că ea avea dreptate nelăsându-l să se îndrepte spre o legătură amoroasă banală? Putea totuși să se înșele... Nu cumva își interzicea să aibă un trup? Nu cumva își oferise un soi de văduvie irațională după moartea lui Antoine?

Se gândi la asta într-o seară în care improvizară un dans în casa pescarului. Lăsându-se în seama unei sambe, eliberată de ea însăși prin muzică, Odette se mișca senzuală, grațioasă, șagalnică, dezvăluind o feminitate lascivă și insolentă pe care nu i-o mai cunoscuse până atunci. Balthazar schiță câțiva pași în jurul ei și simți, din atingerea umerilor și mângâierea șoldurilor, că ar putea cu ușurință să se pomenească în pat alături de ea.

La lumina lunii pline, ea îi făcu o mărturisire ingenuă:

— Știi, Balthazar, eu nu sunt îndrăgostită de tine.

— Ah!

— Nu. Nu sunt îndrăgostită de tine: eu te iubesc.

I se păru cea mai frumoasă declarație pe care o primise vreodată – mai frumoasă decât cele pe care le inventase în cărți.

În chip de răspuns, el îi întinse mapa din piele de șarpe care conținea noul roman pe care îl scria de când o reîntâlnise.

— Se va numi *Fericirea celorlalți*. Înfățișez soarta mai multor personaje care își caută fericirea fără s-o găsească. Dacă dau greș e pentru că au moștenit sau adoptat concepții despre fericire care nu li se potrivesc: bani, putere, căsătorie din interes, amante cu picioare lungi, mașini sport, duplex la Paris, casă de vacanță la Megève și vilă la Saint-Tropez, numai clișee. În ciuda reușitei, oameniiăștia nu sunt fericiți, căci trăiesc fericirea celorlalți, fericirea potrivit celorlalți. Îți datorez această carte. Uită-le la început.

La lumina felinarului, contemplă pagina de început. Era scris: „Pentru Dette.”³

Ea se simți atât de ușoară, că avu impresia că a ajuns în al nouălea cer. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Când își recăpăta suflarea, își duse mâna la piept și murmură:

— Liniștește-te, Odette, liniștește-te.

La miezul nopții, se mai sărutară o dată pe obraji urându-și vise plăcute, iar Balthazar se gândi că în cursul celor două zile care rămâneau vor deveni, inevitabil, amanți.

O surpriză neplăcută îl aștepta a doua zi. La întoarcerea dintr-o excursie cu bicicletele împreună cu François, Rudy și Sue Helen, descoperi că soția sa și cu editorul îl așteptau în salon.

Când o zări pe Isabelle, mirosi că e vorba de o manevră și fu cât pe ce să se înfurie. Odette îl opri.

---

³ Numele bâlbâit la ședința de autografe este omonim cu substantivul „datorie”. (N. tr.)

— N-o certa. Eu și numai eu sunt autoarea acestei reuniuni. Așezați-vă și luați o prăjitură. E făcută în casă. Mă duc să aduc ceva de băut.

Scena care urmă era suprarealistă în ochii lui Balthazar. Ca într-un coșmar, avea impresia că Odette se considera un fel de Miss Marple la sfârșitul unei anchete: reunea la un ceai și un fursec personajele romanului polițist spre a le explica afacerea și a trage concluziile.

— Balthazar Balsan mi-a dăruit mult prin romanele sale. Nu m-am gândit niciodată că îi voi putea înapoia ceea ce mi-a dăruit până în ziua când, printr-un concurs de împrejurări, a venit să se refugieze în casa mea acum câteva săptămâni. În curând, va trebui să se întoarcă la Paris, căci, la vârsta lui și cu notorietatea lui, nu își va reîncepe viața la Charleroi. Dar nu îndrăznește, mai întâi pentru că îi este rușine, dar mai cu seamă pentru că îi e teamă.

Se întoarse spre Isabelle care părea sceptică în fața cuvântului „teamă”.

— Teamă de dumneavoastră, doamnă! De ce? Pentru că nu îl mai admirați îndeajuns. Trebuie să fiți mândră de soțul dumneavoastră: face mii de oameni fericiți. Poate că în mulțimea asta sunt și secretare mărunte și funcționare insignifiante ca mine, dar tocmai de aceea! Faptul că izbutește să ne pasioneze și să ne tulbure, pe noi, care citim puțin, pe noi, care nu suntem cultivate ca dumneavoastră, dovedește că are mai mult talent decât ceilalți! Mult mai mult! Căci, știți dumneavoastră, doamnă, Olaf Pims o fi scriind el cărți minunate, dar mie îmi trebuie un dicționar și câteva tuburi de aspirină ca să pricep despre ce vorbește. E un snob care nu se adresează decât oamenilor care au citit tot atâtea cărți ca el.

Îi întinse o ceașcă de ceai editorului, strivindu-l totodată sub o privire mânioasă.

— Așa că dumneavoastră, domnule, trebuie să vă apărați mai mult autorul pe lângă acei oameni de la Paris care îl

insultă și-l fac să aibă gânduri negre. Când cineva are norocul să aibă de-a face cu asemenea comori, atunci se ocupă de ele. Sau, dacă nu, își schimbă meseria, domnule! Ia gustați din checul meu cu lămâie, l-am pregătit special!

Terorizat, editorul o ascultă. Odette se întoarce din nou spre Isabelle Balsan.

— Credeți că nu vă iubește? Că nu vă mai iubește? Poate că asta crede și el. Cu toate astea, eu am remarcat un lucru: are mereu la el fotografia dumneavoastră.

Isabelle, mișcată de simplitatea lui Odette, lăasă capul în jos devenind sinceră.

— M-a înșelat atât de mult...

— A, dacă dumneavoastră credeți că un bărbat nu trebuie să flirteze și nici să adulmece prin alte locuri, atunci nu trebuie să vă luați un bărbat, doamnă, ci un câine! Și tot ar trebui să-l țineți legat în cușcă. Eu, despre Antoine al meu, pe care-l iubeam atât de mult și pe care-l iubesc la fel de mult și-acum după douăzeci de ani, bănuiam că a călcat pe-alături cu altele, diferite, poate mai frumoase, sau pur și simplu având alt parfum. Și totuși în brațele mele a murit. În brațele mele. Uitându-se la mine. Iar asta va fi pe veci un cadou pentru mine...

Luptă o clipă cu emoția care o cuprinsese fără s-o fi prevăzut și se sili să continue:

— Balthazar Balsan se va întoarce la dumneavoastră. Am făcut tot ce îmi stătea în puteri ca să vi-l întrezesc, ca să-și recapete forma, ca să zâmbească, să râdă, pentru că, sinceră să fiu, pe niște oameni de soiul ăsta, atât de buni, de înzestrați, de stângaci, de generoși, nu-i poți lăsa să se înece. Eu peste două zile mă întorc acasă la Charleroi, la magazin. Așa că n-aș vrea ca opera mea să se piardă...

Balthazar o contempla cu durere pe Odette, care făcea bucați povestea lor de dragoste. Era supărat pe ea, o ura că-i face una ca asta. I se părea că are o expresie tulbure, rătăcită, un chip de nebună, dar simțea că e zadarnic să se opună. Știa că, dacă ea decretase că așa vor sta lucrurile,

nu se va lăsa cu una, cu două.

Înainte de a pleca la drum, făcu o plimbare printre dune împreună cu Isabelle. Nici unul, nici celălalt nu era convins că vor izbuti să trăiască din nou împreună, dar, de dragul lui François, hotărâseră să încerce.

Când se înapoiară la căsuță, o ambulanță se încrucișă cu ei sfâșiind aerul cu sirena: Odette tocmai făcuse infarct.

Atâta vreme cât viața ei atârână de un fir de păr, toată lumea rămase la Blicckenbleck. După ce serviciul de reanimare confirmă că Odette nu mai era în pericol, Isabelle și fiul ei se întoarseră la Paris.

Balthazar închirie căsuța în continuare; îi rugă pe Rudy și Sue Helen să ascundă mamei lor că el rămăsese acolo.

— Mai târziu... Când se va simți mai bine...

În fiecare zi îi lua pe tineri la clinică și îi aștepta stând pe un scaun printre plante decorative, bunicuțe în capot și pacienți care mergeau de colo-colo cu perfuzia atârnată de o prăjină.

În sfârșit, Odette își recăpătă forțele, își veni în fire și se miră că cineva așezase fotografia lui Antoine pe măsuta de la căpătâiul patului.

— Cine a făcut asta?

Copiii îi mărturisiră că inițiativa venea de la Balthazar și că acesta, rămas la Blicckenbleck, se ocupase de ei aidoma unui părinte.

Văzând emoția mamei lor, panica monitoarelor cardiace, dansul diagramelor verzi care măsurau ritmul palpitațiilor, copiii pricepură că Balthazar avusese dreptate să aștepte convalescența și bănuiră că prima criză fusese provocată de faptul că-l respinsese pe Balthazar, iar inima ei nu putuse suporta.

A doua zi, Balthazar intră în camera lui Odette, emoționat de parcă ar fi avut cincisprezece ani. Îi înfățișă două buchete.

— De ce două buchete?

— Unul din partea mea. Unul din partea lui Antoine.

— Antoine?

Balthazar se așează lângă pat, arătând ușor spre fotografia soțului ei.

— Antoine și cu mine am devenit prieteni foarte buni. M-a acceptat. Consideră că te iubesc îndeajuns ca să am dreptul la respectul lui. Când ți s-a făcut rău, mi-am mărturisit că se bucurase cam repede: a crezut că o să vă reîntâlniți. Apoi i-a părut rău că a avut un gând atât de egoist; acum, pentru copiii lui și pentru dumneata, e liniștit că te simți mai bine.

— Ce altceva ți-a mai spus?

— N-are să-ți placă...

Balthazar se aplecă plin de respect spre Odette ca să-i șoptească:

— Mi te-a încredințat...

Bulversată, Odette începu să plângă pe tăcute, mișcată până în adâncul sufletului. Încercă totuși să glumească.

— Mie nu-mi cere părerea?

— Antoine? Nu. Zice că ești căpoasă.

Se aplecă și mai mult și adăugă, cu o tandrețe irezistibilă:

— I-am răspuns... că sunt de acord.

Se sărutară în sfârșit.

Imediat, aparatele de monitorizare cardiacă începură să trepideze, sună un soi de alarmă, chemând personalul în ajutor pentru că o inimă o luase razna.

Balthazar își dezlipi buzele și murmură privind-o pe Odette:

— Liniștește-te, Odette, liniștește-te.

***Cea mai frumoasă
carte din lume***

Femeile avură o înfiorare de speranță când o văzură sosind pe Olga.

Desigur, Olga nu părea foarte binevoitoare. Uscățivă, înaltă, cu oasele pomeților și ale coatelor împungând prin pielea oacheșă, nu le aruncă la început nici o privire femeilor din pavilion. Se așeză pe mindirul strâmb care îi fusese repartizat, își puse efectele pe fundul lăzii de lemn, o ascultă pe gardiană urlându-i regulamentul de parcă ar fi zberlat în limbi străine, nu întoarse capul decât atunci când aceasta îi arătă încotro e spălătorul, apoi, la plecarea ei, se lungi pe spate, își trosni degetele și începu să contemple scândurile înnegrite ale tavanului.

— I-ați văzut părul? murmură Tatiana.

Prizonierele nu pricepură ce insinua Tatiana.

Nou-venita avea o claie de păr, creț, aspru, care îi dubla volumul capului. Atâta sănătate și vigoare erau de obicei apanajul africanelor... Totuși, Olga, deși era oacheșă, nu avea deloc trăsături negroide; provenea, desigur, din vreun oraș din Uniunea Sovietică, din moment ce se afla astăzi în Siberia în acel lagăr de femei care le pedepsea pe cele ce nu gândeau cum trebuie.

— Ei bine, ce are părul ei?

— După părerea mea, e caucaziană.

— Ai dreptate. Uneori caucazienele au paie pe cap.

— E oribil părul ăsta, da, așa e.

— Ba nu! E minunat. Eu, care am părul subțire și turtit,

ce n-aș fi dat să am părul ei!

— Mai bine mor. Parcă ar fi păr de cal.

— Nu, păr de știi tu unde!

Râsete furișe, iute înăbușite, însoțită ultima remarcă a lui Lily.

Tatiana se încruntă și le închise gura:

— Ar putea să ne aducă soluția.

Dornice să-i fie pe plac Tatianeii, pe care o tratau ca pe o șefa, deși nu era decât o prizonieră la fel ca ele, încercară să se concentreze asupra a ceea ce le scăpa: ce soluție putea aduce părul acelei necunoscute vieții lor de deținute politice aflate la reeducare? În seara aceea, o zăpadă groasă îngropase complet lagărul. Afară totul era întunecat dincolo de raza felinarului, pe care viscolul încerca s-o acopere. Temperatura coborâtă sub zero grade nu le ajuta deloc să cugete.

— Vrei să spui...

— Da. Se pot ascunde multe lucruri într-o astfel de hălăciugă.

Femeile făcură o liniște respectuoasă. Una ghici în sfârșit:

— O fi adus un...

— Da!

Lily, o blondă drăguță care, în ciuda muncii, a climei aspre și a hranei mizerabile, rămânea la fel de rotunjoară ca o femeie fără griji, își îngădui să se îndoiască.

— Ar fi trebuit ca și ea să se fi gândit la chestia asta...

— De ce nu?

— Păi eu, înainte să ajung aici, nu m-aș fi gândit niciodată la așa ceva.

— Dar eu nu vorbesc de tine.

Știind că Tatiana va avea mereu gura mai mare, Lily nu se mai arătă jignită și reîncepu să-și coasă tivul fustei de lână.

Se auzea șuierul înghețat al viscolului.

Lăsându-și colegile, Tatiana o porni pe culoarul dintre

paturi, se apropie de patul nou-venitei, stătu un timp la piciorul patului așteptând un semn care să-i dea de veste că fusese băgată în seamă.

Un foc firav pâlpaia în sobă.

După câteva minute fără nici o reacție, Tatiana se hotărî să spargă tăcerea:

— Cum te cheamă?

Buzele nu i se mișcă, dar o voce gravă rosti „Olga”.

— Și pentru ce anume te afli aici?

Nimic nu se clinti pe chipul Olgiei. Era o mască de ceară.

— Îmi închipui că, la fel ca noi toate, erai iubita preferată a lui Stalin, care s-a plictisit?

Credea că face o glumă, spunând o frază aproape rituală cu care erau întâmpinate disidentele; fraza alunecă peste necunoscută ca o piatră pe suprafața gheții.

— Pe mine mă cheamă Tatiana. Vrei să te prezint celorlalte?

— Avem tot timpul.

— Sigur că avem tot timpul... o să petrecem luni, ani în groapa asta, poate că o să murim aici...

— Deci o să avem tot timpul.

În încheiere, Olga închise ochii și se întoarse cu fața la perete, oferindu-i interlocutoarei doar imaginea umerilor ei ascuțiți.

Înțelegând că nu va obține mai mult, Tatiana se întoarse la colegile ei.

— E dură. Lucru mai degrabă liniștitor. Avem șanse ca...

Dădură toate din cap – până și Lily – și se hotărâră să aștepte.

În cursul săptămânii următoare, nou-venita nu catadicsi să rostească mai mult de o frază pe zi, și până și pe aceea trebuiau parcă să i-o smulgă cu cleștele. Purtarea ei întărea speranța pe care și-o făceau cele mai vechi deținute.

— Sunt sigură că s-a gândit la asta, spuse în cele din

urmă Lily, cu fiecare oră care trecea tot mai cucerită. Pare genul care se gândește la așa ceva.

Ziua aducea lumină puțină, ceața silind-o să rămână cenușie; când se risipea, un paravan de nepătruns alcătuit din nori apăsători atârna peste lagăr, ca o armată de santinele.

Deoarece nimeni nu izbutea să câștige încrederea Olgăi, își făcură socoteala că mersul la duș le va permite să descopere dacă nou-venita ascundea... dar era atât de frig încât nimeni nu mai încerca nici măcar să se dezbrace; era imposibil să te usuci și să te încălzești, așa că-și făceau o toaletă furișă, redusă la minimum. Descoperiră pe de altă parte într-o dimineață ploioasă că hălăciuga de pe capul Olgăi era atât de deasă, încât picăturile alunecau pe deasupra fără să pătrundă în păr; așadar avea o pieptănătură impermeabilă.

— Cu atât mai rău, hotărî Tatiana; trebuie să ne asumăm riscul.

— S-o întrebăm?

— Nu. Să-i arătăm.

— Dar dacă e o spioană și cineva a trimis-o aici ca să ne prindă în cursă?

— Nu e genul, zise Tatiana.

— Nu, nu e deloc genul, întări Lily trăgând de un fir din cusătură.

— Ba da, e genul! Face pe sălbatica, pe dura, pe muta, pe incoruptibila: nu e ăsta cel mai bun mijloc de a ne da încredere?

Irina formulase această obiecție, luându-le pe celelalte femei prin surprindere, ba chiar și pe ea însăși, uluită de coerența a ceea ce afirma. Continuă, mirată:

— Îmi închipui că, dacă mi s-ar încredința mie sarcina de a spiona o închisoare cu femei, nu aș putea proceda mai bine. M-aș preface tăcută, singuratică, și astfel, cu timpul, aș primi confidențe. E mai sigur așa decât să faci pe simpatica, nu credeți? Poate că aici s-a infiltrat cea mai

mare denunțătoare din Uniunea Sovietică.

Lily se simți pe dată atât de convinsă, încât își înfipse din nebăgare de seamă acul în buricul degetului. Curse o picătură de sânge la care se uită cu spaimă.

— Vreau să fiu mutată în altă baracă!

Tatiana interveni:

— Ai raționat corect, Irina, dar nu e decât un raționament. Mie intuiția îmi spune contrariul. Putem să avem încredere în ea, e la fel ca noi. Ba chiar mai dură decât noi.

— Să așteptăm. Pentru că dacă suntem cumva prinse asupra faptului...

— Da, ai dreptate. Să mai așteptăm. Și, mai ales, să încercăm s-o scoatem din pepeni. Să nu-i mai vorbim. Dacă e cumva o plasată aici ca să ne denunțe, va intra în panică și se va apropia de noi. Și astfel, ne va dezvălui tactica ei.

— Bine gândit, confirmă Irina. S-o ignorăm și să-i pândim reacția.

— E îngrozitor... oftă Lily lingându-și degetul ca să grăbească cicatrizarea.

Vreme de zece zile, nici o prizonieră din pavilionul 13 nu-i adresă o vorbă Olgăi. Aceasta păru să nu bage de seamă la început, apoi, când deveni conștientă de ce se întâmplă, privirea i se înăspri, devenind de cremene; nu schiță totuși nici cel mai mărunț gest ca să spargă pojghița aceea de tăcere. Accepta izolarea.

După ora supei, femeile se strânsesă în jurul Tatiane.

— Acum avem dovada, nu-i așa? N-a cedat.

— Da, e înspăimântător...

— Of, pe tine, Lily, totul te înspăimântă...

— E ca într-un coșmar: să fii respinsă de un grup, să-ți dai seama de asta și să nu miști un deget ca să împiedici excluderea! E inuman... Mă întreb dacă Olga are inimă.

— Cine-ți spune că nu suferă?

Lily își lăsă baltă cusutul, cu acul înfipt în partea cea mai groasă a țesăturii: la asta nu se gândise. Pe dată, pleoapele i se îngreunară de lacrimi.

— Am făcut-o nefericită?

— Cred că a venit aici deja nefericită și că acum e și mai mult.

— Biata de ea! Din vina noastră...

— Cred că putem conta pe ea.

— Da, ai dreptate, exclamă Lily ștergându-și lacrimile cu mâneca. Hai să-i arătăm repede că avem încredere în ea. Mă doare prea mult să știu că nu e decât o prizonieră la fel ca noi și că îi înrăutățim situația.

După câteva minute, femeile au hotărât că aveau să-și asume riscul de a-și dezvălui planul și că Tatiana va fi cea cu inițiativa.

Lagărul recăzu apoi în somnolență; afară era ger mare; câteva veverițe se furișară foșnind pe zăpadă printre barăci.

Cu mâna stângă, Olga fărâmița o coajă veche de pâine, cu cealaltă își ținea gamela goală.

Tatiana se apropie:

— Știi că ai drept la un pachet de țigări la fiecare două zile?

— Dă-ți seama că m-am prins și că le fumez!

Răspunsul țâșnise din gura Olgăi precipitat, brusca ieșire dintr-o săptămână de tăcere iuțindu-i vorba.

Tatiana băgă de seamă că, în pofida agresivității, Olga vorbea mai mult ca înainte. Probabil că îi era dor să mai interacționeze cu semenii... Tatiana continuă:

— Din moment ce observi totul, ai remarcat, fără îndoială, și că nici una dintre noi nu fumează. Sau că fumăm puțin în prezența supraveghetoarelor.

— Mda... da. Ba nu. Ce vrei să zici?

— Nu te-ai întrebat la ce ne folosim țigările?

— A, înțeleg unde bați: faceți schimb cu ele. E moneda lagărului. Vrei să-mi vinzi? N-am cu ce să plătesc...

— Te înșeli.

— Dacă nu se plătește cu bani, atunci cu ce se plătește?

Olga o cercetă pe Tatiana cu o strâmbătură bănuitoare, ca și cum o dezgusta dinainte ce avea să descopere. Tatiana nu se grăbi să-i răspundă prea repede:

— Nu ne vindem țigările, nici nu le schimbăm. Ne servim de ele pentru altceva.

Simțind că-i stârnise Olgăi curiozitatea, Tatiana întrerupse discuția, știind că avea să fie mai tare dacă cealaltă se întorcea spre ea ca să afle urmarea.

În aceeași seară, Olga veni la Tatiana, o privi îndelung cerându-i parcă să rupă tăcerea. În van. Tatiana îi răspundea cu aceeași monedă.

Până la urmă, Olga cedă:

— Bun, ce faceți cu țigările?

Tatiana se întoarse spre ea și o cercetă cu privirea.

— Ai lăsat în urma ta oameni pe care îi iubești?

În loc de răspuns, un rictus dureros schimonosi fața Olgăi.

— Și noi, continuă Tatiana. Ne e dor de bărbații noștri, dar de ce să ne facem griji pentru ei mai mult decât pentru noi? Ei sunt în celălalt lagăr. Pe noi ne frământă gândul la copii...

Vocea Tatiane se frânse: amintirea celor două fete ale ei îi venise în minte. Din compasiune, Olga îi puse mâna pe umăr, o mână zdravănă, puternică, aproape o mână de bărbat.

— Înțeleg, Tatiana. Și eu am lăsat în urma mea o fată. Din fericire, are douăzeci și unu de ani.

— Ale mele au opt și zece ani...

Efortul de a-și stăpâni lacrimile o împiedica să continue. De altfel, ce mai avea de adăugat?

Încleștarea bruscă a mâinii Olgăi o atrase pe Tatiana spre umărul acesteia, iar Tatiana, șefa deținutelor, Tatiana,

veșnica răzvrătită, Tatiana cea aspră, plânse câteva clipe la pieptul unei necunoscute pentru că dăduse peste cineva și mai aspru ca ea.

Când se simți mai ușurată, Tatiana își reluă firul gândurilor.

— Uite la ce ne folosesc țigările: le golim de tutun și păstrăm foițele. Apoi, lipind foițele unele de celelalte, obținem o foaie de hârtie. Vino să-ti arăt.

Ridicând o scândură din dușumea, Tatiana desprinse dintr-o ascunzătoare plină de cartofi un teanc foșnitor de foițe de țigară, cărora lipiturile și suprapunerile le îngroșau textura fină, semănau cu niște papirusuri milenare descoperite în Siberia, printr-o aberație arheologică.

Le așeză cu grijă pe genunchii Olgăi.

— Uite. Până la urmă, într-o bună zi, tot are să iasă una dintre noi... Va putea atunci să ne ducă mesajele.

— Bine.

— Da' ai ghicit. E o problemă.

— Da. Văd: foile sunt goale.

— Goale. Pe față și pe dos. Pentru că nu avem nici toc, nici cerneală. Am încercat să scriu cu sânge, înțepându-mă cu un ac de-al lui Lily, da se șterge prea repede... Și-apoi, rana mi se cicatrizează prost. Îmi fac griji cu trombocitele. Cu malnutriția. N-am chef să merg la infirmerie ca să trezesc bănuieli.

— De ce îmi spui mie toate astea? Ce treabă am eu?

— Îmi închipui că și tu vrei să-i scrii fetei tale?

Olga lăasă să treacă un minut înainte de a-i răspunde cu asprime:

— Da.

— Atunci, uite cum stau lucrurile: noi îți dăm hârtie, tu ne dai un creion.

— De ce crezi că am un creion? Țsta e primul lucru pe care ăștia ni-l smulg când ne arestează. Și am fost toate percheziționate în mai multe rânduri înainte de a ajunge aici.

— Părul tău...

Tatiana arată spre coama care aureola masca severă a Olgăi. Stăruie:

— Când te-am văzut prima oară, mi-am spus că...

Olga o întrerupse cu un gest și pentru prima oară zâmbi.

— Ai dreptate.

Sub privirea încântată a Tatiane, își strecură mâna îndărătul urechii, apoi, cu ochii strălucitori, dădu la iveală un creion subțire pe care-l întinse tovarășei de captivitate:

— Ne-am înțeles!

E greu de măsurat bucuria care încălzea inimile femeilor în cursul zilelor care au urmat. Prin mina aceea subțire, le erau înapoiate inima, legătura cu lumea de dinainte, posibilitatea de a-și îmbrățișa copiii. Captivitatea devenea mai puțin apăsătoare. Vina de asemenea. Căci unele dintre ele se învinuiau că puseseră acțiunea politică înaintea vieții de familie; acum, când erau izolate în fundul unui gulag, nevoite să-și lase copiii în seama unei societăți pe care o detestaseră și împotriva căreia luptaseră, nu se puteau împiedica să-și regrete militantismul, bănuind că fugiseră din fața datoriei lor și că se dovediseră a nu fi mame bune. Nu era oare mai bine, după modelul atâtor sovietici, să tacă și să se concentreze doar pe valorile familiale? Să-și salveze pielea lor și a membrilor familiei, în loc să lupte pentru a salva pielea întregii lumi?

Fiecare deținută avea la dispoziție mai multe foițe, dar nu exista decât un singur creion. După câteva întruniri, căzura de acord că fiecare femeie va avea dreptul la trei foițe înainte de a lega ansamblul într-un caiet cusut care avea să iasă din gulag de îndată ce se va ivi ocazia.

A doua regulă: fiecare femeie va trebui să-și umple paginile fără ștersături ca să nu tocească prea tare creionul.

În seara aceea, hotărârea asta provocă un entuziasm

colectiv, dar zilele următoare se dovediră anevoioase. Confruntate cu constrângerea de a-și concentra gândurile pe doar trei foițe, fiecare femeie suferea: cum să spui totul pe trei foițe... Cum să scrii trei foițe esențiale, trei foițe testamentare care vor avea întipărit pe ele ce era mai însemnat în viața ta, care le vor transmite copiilor tăi sufletul tău, valorile lui și care le vor arăta pe veci de acum încolo care a fost sensul trecerii tale pe acest pământ?

Exercițiul deveni un adevărat chin. Seară de seară sus-pine se auzeau ieșind de sub așternuturi. Unele își pierdură somnul; celelalte gemeau în vis.

De îndată ce pauzele muncii obligatorii le-o îngăduiau, femeile încercau să facă schimb de idei.

— Eu am să-i povestesc fetei mele de ce sunt aici, și nu alături de ea. Ca să mă înțeleagă și, poate, să mă ierte.

— Trei foițe de conștiință vinovată ca să ai tu cugetul împăcat, chiar crezi că e o idee bună?

— Eu am să-i povestesc fetei mele cum l-am întâlnit pe tatăl ei, asta ca să știe că e rodul unei povești de dragoste.

— A, da? Are să se întrebe de ce n-ai continuat cu ea povestea de dragoste.

— Eu aș vrea să le povestesc celor trei fete ale mele cum le-am născut, cele mai frumoase momente din viața mea.

— Nu e cam scurt? Nu crezi că au să-ți poarte pică pentru că te-ai limitat la sosirea lor pe lume? Mai bine le-ai vorbi despre ce a urmat.

— Eu am poftă să le povestesc ce mi-ar plăcea să fac pentru ele.

— Mmm..

Discutând, ele descoperiră un amănunt ciudat: toate aduseseră pe lume fete. Coincidența le amuză, apoi le surprinse, astfel încât ajunseră să se întrebe dacă hotărârea de a întemnița împreună mame de fete în pavilionul 13 nu fusese cumva luată cu bună știință de către autorități.

Coincidența asta nu le întrerupse totuși chinul: ce să

scrie?

În fiecare seară, Olga flutura creionul și propunea în gura mare:

— Cine vrea să înceapă?

În fiecare seară se lăsa o tăcere grea. Timpul se scurgea perceptibil, așa cum se prelinge apa pe stalactitele din tavanul unei peșteri. Femeile, cu capul plecat, așteptau ca una din ele să strige „Eu” și să le elibereze o vreme de stinghereală, dar, după ce tușeau de câteva ori și aruncau priviri furișe, cele mai curajoase răspundeau până la urmă că se mai gândesc.

— Sunt pe cale să gădesc... mâine poate...

— Da, și eu înaintez, dar nu sunt încă sigură...

Zilele se succedau, învârtindu-se în viscoliri sau împodobite cu o promoroacă imaculată. Prizonierele așteptaseră creionul vreme de doi ani, iar acum se scurseseră trei luni fără ca vreuna să-l ceară sau măcar să-l accepte.

De aceea mare le fu surpriza când, într-o duminică, după ce Olga înălță obiectul cu pricina rostind fraza rituală, Lily răspunse cu mare grabă:

— Eu, mulțumesc.

Se întoarseră îngrozite spre blonda Lily cea grasă, cea mai zăpăcită dintre ele, cea mai sentimentală, cea mai bleagă, pe scurt: cea mai normală. Dacă cineva ar fi încercat să facă un pronostic în legătură cu prizoniera care ar fi inaugurat scrierea foițelor, cu siguranță că Lily ar fi fost printre cele din urmă... Tatiana mai întâi, poate Olga sau poate Irina... dar suava și comuna Lily?

Tatiana nu se putu împiedica să nu îngaime:

— Ești... sigură... Lily?

— Da, așa cred.

— N-ai să... mâzgălești, n-ai să... greșești...: n-ai să tocești creionul?

— Nu, m-am gândit bine: am s-o scot la capăt fără ștersături.

Sceptică, Olga îi încredință creionul lui Lily. Când i-l dădu, schimbă o privire cu Tatiana; aceasta îi confirmă impresia că erau pe cale să facă o prostie.

În zilele următoare, femeile din pavilionul 13 o priveau lung pe Lily de fiecare dată când aceasta trăgea deoparte ca să scrie, așezată pe jos, alternând inspirația – cu ochii în tavan – cu expirația – umerii i se cocoșau ca să le ascundă celorlalte ce scria pe hârtie.

Miercuri, anunță mulțumită:

— Am isprăvit. Cine vrea creionul?

O tăcere posacă urmă întrebării.

— Cine vrea creionul?

Nici o femeie nu cuteza să se uite la celelalte. Lily conchise liniștită:

— Bine, îl pun în părul Olgăi până mâine.

Olga scoase doar un soi de mârâit când Lily ascunse obiectul în chica ei deasă.

Oricine altcineva decât Lily, mai puțin bună la suflet, mai cunoscătoare a inimii omenești, ar fi băgat de seamă că femeile din pavilion o cercetau de acum cu gelozie, chiar cu ceva ce aducea a ură. Cum se face că tocmai Lily, pe care mai că o credeau săracă cu duhul, izbutise acolo unde ele dădeau greș?

Se scurse o săptămână, fiecare seară oferindu-i fiecărei femei prilejul de a-și retrăi înfrângerea.

În sfârșit, în miercurea următoare, la miezul nopții, în timp ce respirațiile liniștite arătau că majoritatea femeilor dormeau deja, Tatiana, istovită să se tot sucească și să se învâртеască în așternut, se furișă până la patul lui Lily.

Aceasta zâmbea cătând spre tavanul întunecat.

— Lily, te implor, poți să-mi spui ce ai scris?

— Sigur, Tatiana, vrei să citești?

— Da.

Cum să facă? Stingerea sunase deja.

Tatiana se ghemui lângă fereastră. Îndărătul pânzei de păianjen se întindea o zăpadă curată pe care luna plină o

făcea de-a dreptul albastră; întinzându-și gâtul, Tatiana izbuti să descifreze cele trei foițe.

Lily se apropie și întrebă, pe tonul unei fetițe vinovate de o prostioară:

— Ei, ce părere ai?

— Lily, ești genială!

Și Tatiana o luă pe Lily în brațe sărutând-o de mai multe ori pe obrazii dolofani.

A doua zi, Tatiana îi ceru lui Lily permisiunea să-i urmeze exemplul și să le vorbească de acel lucru și celorlalte deținute.

Lily își coborî genele, roși de parcă i se aduceau flori și ciripi o frază care, prin arabescuri și uguieli ca de porumbel, însemna da.

Epilog

Moscova, decembrie 2005.

S-au scurs peste cincizeci de ani de la acele evenimente. Omul care scrie aceste rânduri vizitează Rusia. Regimul sovietic a căzut, nu mai există lagăre, ceea ce nu înseamnă că nedreptatea a dispărut.

În saloanele Ambasadei Franței, îi întâlnesc pe artiștii care îmi joacă piesele de teatru de câțiva ani.

Printre ei, o femeie de vreo șaiszeci de ani mă ia de braț cu un fel de familiaritate afectuoasă, un amestec de dezinvoltură și de respect. Zâmbetul ei revarsă bunătate. Cu neputință să rezist ochilor ei violeți... O urmez până la fereastra palatului care ne îngăduie să contemplăm Moscova noaptea.

— Vreți să vă arăt cea mai frumoasă carte din lume?

— Și eu, care încă mai trăgeam nădejde că am s-o scriu... mi-ați dat acum vestea că e prea târziu. Mă ucideți. Sunteți sigură? Cea mai frumoasă carte din lume?

— Da. Chiar dacă alții pot scrie cărți mai frumoase, aceasta rămâne cea mai frumoasă.

Ne ducem să ne așezăm pe canapelele acelea prea mari și prea uzate care împodobesc saloanele tuturor ambasadelor din lume.

Îmi spune povestea mamei ei, Lily, care și-a petrecut

câțiva ani în gulag, apoi povestea femeilor alături de care trecuse prin acele încercări, și în cele din urmă povestea cărții, pe care tocmai v-am istorisit-o.

— Caietul e în posesia mea. Pentru că mama mea a fost prima care a părăsit pavilionul 13, a izbutit să o scoată cusută în fuste. Mama a murit, celelalte la fel. Cu toate acestea, fiicele colegelor de captivitate vin s-o consulte din când în când: luăm ceaiul împreună, vorbim despre mamele noastre, apoi o recitim. Mie mi-a revenit misiunea de a o păstra. Când nu voi mai fi aici, nu știu unde va ajunge. Se va găsi oare un muzeu care s-o accepte? Mă îndoiesc. Totuși, e cea mai frumoasă carte din lume. Cartea mamelor noastre.

Își apropie obrazul de al meu ca și cum ar vrea să mă sărute, apoi îmi aruncă o privire.

— Vreți s-o vedeți?

Stabilim o întâlnire.

A doua zi, urc scara gigantică ce duce la apartamentul pe care-l împarte cu sora ei și încă două verișoare.

În mijlocul mesei, între ceai și fursecuri, mă așteaptă cartea, un caiet cu foi fragile pe care deceniile le-au făcut și mai friabile.

Gazdele mele mă instalează într-un fotoliu cu brațe tocite, iar eu încep să citesc cea mai frumoasă carte din lume, scrisă de niște luptătoare pentru libertate, niște răzvrătite pe care Stalin le socotea primejdioase, rezistentele din pavilionul 13 care redactaseră, fiecare, câte trei foițe pentru fetele lor, temându-se că nu le vor mai revedea niciodată.

Pe fiecare pagină e scrisă o rețetă de bucătărie.

Postfață

Cartea aceasta tine de scrisul interzis.

Cu un an în urmă, mi s-a oferit posibilitatea să regizez un film. Cum am fost nevoit să muncesc pentru a mă pregăti în vederea acestui lucru, a învăța să stăpânesc limbajul imaginii, al cadrului, al sunetului, al decupajului, n-am mai putut scrie. Apoi, în ajunul primului tur de manivelă, mi-a fost dat un contract care îmi interzicea schiul și orice sport care presupune riscuri; când l-am semnat, mi s-a dat de înțeles că ar fi preferabil de asemenea să nu scriu, deși, oricum, nu aș fi avut timp.

Era o provocare mult prea mare.

În timpul turnării și al montajului, am profitat de rarele ore libere ca să mă izolez de echipă și să redactez pe colțurile meselor, dimineața, la micul dejun, seara, în camerele de hotel, aceste nuvele pe care le aveam în minte de ceva vreme. Simțeam iarăși fericirea scrisului clandestin, aceea din adolescență: umplutul paginilor recăpăta gustul plăcerilor suspecte.

De obicei, nuvelele se transformă în filme. Aici a fost invers. Nu doar că filmul mi-a îngăduit să scriu nuvele, dar, atunci când a fost terminat, ca să fac încă o dată lucrurile pe dos, am decis să adaptez scenariul original într-o nuvelă.

Filmul se numește Odette Toulemonde, nuvela se numește la fel. Însă toți cei interesați de cinema și de literatură care vor lua cunoștință de ambele forme vor remarca mai cu seamă diferențele, într-atât m-am străduit să spun aceeași poveste în două limbaje diferite, utilizând mijloace inegale: pe hârtie cuvintele, pe ecran imaginile.

15 august 2006